



ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

---

# **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007- 2013**

---

Μάιος 2009 (2<sup>η</sup> Έκδοση)

<b><u>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ</u></b>	<b>ΑΛΙΕΙΑ</b>
<b><u>ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ</u></b>	<b>2007-2013</b>
<b><u>ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ</u></b>	<b>ΚΥΠΡΟΣ</b>
<b><u>ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ</u></b>	<b>ΕΚΤΟΣ ΣΤΟΧΟΥ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ</b>
<b><u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ</u></b>	<b>ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ</b>
<b><u>ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΦΟΡΕΑΣ</u></b>	<b>ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ</b>
<b><u>ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</u></b>	
<b>ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ</b>	<b>39.448.836 ευρώ</b>
<b>ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΜΟΝΟΤΑΜΕΙΑΚΗ ΑΠΟ ΕΤΑ)</b>	<b>19.724.418 ευρώ</b>
<b>ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ</b>	<b>19.724.418 ευρώ</b>

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
<b>ΜΕΡΟΣ Ι ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ</b> .....	6
<b>1. Γενική Περιγραφή Αλιευτικού Τομέα</b> .....	7
1.1 Εισαγωγή .....	7
1.2 Θαλάσσια Αλιεία .....	9
1.3 Υδατοκαλλιέργεια .....	11
1.4 Μεταποίηση και Εμπορία .....	12
1.5 Αλιευτική Υποδομή .....	13
1.6 Περιβάλλον .....	13
1.7 Ανθρώπινο Δυναμικό – Απασχόληση - Ισότητα Ευκαιριών μεταξύ αντρών και γυναικών .....	14
<b>2. Αποτελέσματα Ενιαίου Εγγράφου Προγραμματισμού Αλιείας 2004-2006</b> ....	17
2.1 Γενικά .....	17
2.2 Υλοποίηση Προγράμματος .....	17
2.3 Κυριότερα διδάγματα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.....	20
<b>3. SWOT ANALYSIS Αλιευτικού Τομέα</b> .....	21
3.1 Θαλάσσια Αλιεία .....	21
3.2 Υδατοκαλλιέργεια .....	23
3.3 Εμπορία και Μεταποίηση .....	24
3.4 Αλιευτικές Περιοχές .....	25
<b>4. Συμπεράσματα ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης του αλιευτικού         τομέα</b> .....	26
 <b>ΜΕΡΟΣ ΙΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ /</b>	 27
<b>ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ / ΜΕΤΡΑ</b> .....	28
<b>1. Στρατηγική Υλοποίησης</b> .....	28
1.1 Γενικοί Στόχοι .....	28
1.2 Ειδικό Στόχοι .....	28
1.3 Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι .....	29
<b>2. Περίληψη της εκ των προτέρων αξιολόγησης του προγράμματος</b> .....	31
<b>3. Πορίσματα Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από την         Υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας</b> .....	37
<b>4. Άξονες Προτεραιότητας</b> .....	41
▪ <b>Άξονας Προτεραιότητας 1: Μέτρα για την προσαρμογή του Κοινοτικού             Αλιευτικού Στόλου</b> .....	43
Μέτρο 1.1 Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων .....	46
Μέτρο 1.3 Επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών και επιλεκτικότητα .....	50
Μέτρο 1.5 Κοινωνικοοικονομικές αποζημιώσεις για τη διαχείριση του στόλου .....	55
Άλλα Μέτρα στον Άξονα Προτεραιότητας 1.....	59
▪ <b>Άξονας Προτεραιότητας 2: Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων,             Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας</b> .....	60
Μέτρο 2.1 Υδατοκαλλιέργεια .....	63
Μέτρο 2.3 Μεταποίηση και Εμπορία .....	66

▪ <b>Άξονας Προτεραιότητας 3: Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος</b> .....	69
Μέτρο 3.2 Προστασία και Ανάπτυξη υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας .....	72
Μέτρο 3.3 Αλιευτικοί λιμένες, τόποι εκφόρτωσης και καταφύγια .....	75
Άλλα Μέτρα στον Άξονα Προτεραιότητας 3.....	78
▪ <b>Άξονας Προτεραιότητας 4: Βιώσιμη Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών</b> .....	80
Μέτρο 4.1 Ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών .....	82
▪ <b>Άξονας Προτεραιότητας 5: Τεχνική Βοήθεια</b> .....	89
Μέτρο 5.1 Τεχνική Βοήθεια .....	91
<b>5. Συμπληρωματικότητα με άλλα Ευρωπαϊκά Ταμεία</b> .....	93
5.1 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης .....	93
5.2 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο .....	94
5.3 Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο .....	94
<b>ΜΕΡΟΣ III ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ</b> .....	96
Πίνακας 1: Χρηματοδοτικός πίνακας με κατανομή ανά έτος .....	97
Πίνακας 2: Χρηματοδοτικός πίνακας με κατανομή ανά άξονα προτεραιότητας ....	98
<b>ΜΕΡΟΣ IV ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ</b> .....	99
<b>1. Εισαγωγή</b> .....	100
<b>2. Αρχές και Φορείς Διαχείρισης και Ελέγχου</b> .....	101
2.1 Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) ΕΠ .....	101
2.2 Ενδιάμεσοι Φορείς .....	104
2.3 Αρχή Πιστοποίησης .....	106
2.4 Αρχή Ελέγχου .....	107
2.5 Αρχή υπεύθυνη για την πιστοποίηση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου....	108
2.6 Φορέας υπεύθυνος για την είσπραξη των πληρωμών από την ΕΕ.....	108
2.7 Φορείς που φέρουν την ευθύνη για την καταβολή των πληρωμών στους δικαιούχους .....	108
<b>3. Ένταξη Έργων</b> .....	110
3.1 Έγκριση των Κριτηρίων Επιλογής των Έργων .....	110
3.2 Έκδοση κατευθυντήριων γραμμών από τη ΔΑ .....	110
3.3 Σύνταξη προσκλήσεων υποβολής προτάσεων .....	110
3.4 Υποβολή προτάσεων από τους δυνητικούς Δικαιούχους .....	111
3.5 Αξιολόγηση προτάσεων .....	111
3.6 Απόφαση ένταξης/ χρηματοδότησης έργου .....	111
<b>4. Παρακολούθηση</b> .....	113
4.1 Επιτροπή Παρακολούθησης .....	113
4.2 Σύστημα Παρακολούθησης .....	114
4.3 Ετήσια Εξέταση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας .....	116
<b>5. Αξιολόγηση</b> .....	117
5.1 Γενικά .....	117
5.2 Εκ των προτέρων (ex-ante) αξιολόγηση .....	117
5.3 Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις .....	117
5.4 Εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση .....	117
<b>6. Χρηματοοικονομική Διαχείριση</b> .....	118
6.1 Χρηματοδοτικές Ροές .....	118

6.2	Ροή χρηματοοικονομικών πληροφοριών .....	118
6.3	Κανόνες Επιλεξιμότητας .....	119
6.4	Παρατυπίες .....	119
<b>7.</b>	<b>Επαληθεύσεις (Verifications) και Έλεγχοι (Audits)</b> .....	119
7.1	Διοικητικές Επαληθεύσεις .....	120
7.2	Επιτόπιες Επαληθεύσεις .....	120
7.3	Έλεγχοι .....	120
<b>8.</b>	<b>Ηλεκτρονική Διαχείριση και Ανταλλαγή Δεδομένων</b> .....	122
<b>9.</b>	<b>Πληροφόρηση και Δημοσιότητα</b> .....	123
9.1	Στόχοι Σχεδίου Δράσης Πληροφόρησης και Δημοσιότητας .....	123
9.2	Περιγραφή των Μέτρων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας .....	124
<b>10.</b>	<b>Διασφάλιση της Συμβατότητας με τις Κοινοτικές Πολιτικές</b> .....	128
10.1	Δημόσιες Συμβάσεις .....	128
10.2	Κρατικές Ενισχύσεις .....	128
10.3	Προστασία του Περιβάλλοντος .....	129
10.4	Ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και αποφυγή διακρίσεων.....	129
<b>11.</b>	<b>Διασφάλιση της Εταιρικής Σχέσης</b> .....	131
11.1	Διαδικασίες διαβούλευσης/ εμπλοκής των θεσμικών και κοινωνικών εταίρων .....	131
11.2	Αποτελέσματα διαβουλεύσεων .....	132
<b>12.</b>	<b>Συντονισμός με το ΕΓΤΑΑ και τα ΕΠ του ΕΣΠΑ</b> .....	135
<b>ΜΕΡΟΣ V</b>	<b>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ</b> .....	136
Παράρτημα 1	Χάρτης Περιοχών με Σημαντική Αλιευτική Δραστηριότητα .....	137
Παράρτημα 2	Συνέργεια μεταξύ παρεμβάσεων του ΕΤΑ με άλλα Ταμεία .....	138
Παράρτημα 3	Γνωμάτευση Επιτροπής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων .....	145
Παράρτημα 4	Εισηγήσεις που προκύπτουν από τη Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) και ενέργειες ενσωμάτωσης τους στο ΕΠΑΛ.....	149
Παράρτημα 5	Ενσωμάτωση των συμπερασμάτων της εκ των προτέρων αξιολόγησης .....	153
Παράρτημα 6	Αλιευτική ικανότητα και παραγωγή ανά κατηγορία αλιευτικών σκαφών .....	156

**ΜΕΡΟΣ Ι:**  
**ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**

# 1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

## 1.1 Εισαγωγή

Ο αλιευτικός τομέας στην Κύπρο, ως κλάδος πρωτογενούς παραγωγής, θεωρείται σημαντικός, κυρίως γιατί προσφέρει οικονομικά και κοινωνικά οφέλη σε παράκτιες περιοχές με τη δημιουργία θέσεων εργασίας και με τη διάθεση υγιεινών προϊόντων στον καταναλωτή. Η κατανάλωση των αλιευτικών προϊόντων στην Κύπρο είναι σχετικά χαμηλή, ανέρχεται περίπου σε 19 κιλά κατά κεφαλή και η συνεισφορά του αλιευτικού τομέα στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) δεν ξεπερνά το 0,3%.

Οι κυριότεροι στόχοι του αλιευτικού τομέα είναι:

- η προστασία και βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων
- η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα
- η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης
- η υποστήριξη των αλιευτικών κοινοτήτων
- η ανάπτυξη και βιώσιμη διαχείριση της υδατοκαλλιέργειας και
- η βελτίωση της αλιευτικής υποδομής.

Η συνεισφορά του αλιευτικού τομέα στην κυπριακή οικονομία, περιλαμβανομένων και των μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων υπολογίζεται ότι ανέρχεται σε περίπου £40,5 εκ. Η ολική κυπριακή παραγωγή ψαριών ανέρχεται στους 5500 τόνους, η δε ολική παραγωγή μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων ανέρχεται στους 5000 τόνους (σε τιμές 2005).

Στον αλιευτικό τομέα απασχολούνται περίπου 1000 άτομα άμεσα ως αλιείς, υδατοκαλλιεργητές, μεταποιητές και έμποροι αλιευτικών προϊόντων, καθώς επίσης και άλλα περίπου 800 άτομα, σε παρεμφερή επαγγέλματα (καραβομαραγκοί, εισαγωγείς αλιευτικού εξοπλισμού, εφοδιασμό κλπ.).

Τα προϊόντα της θαλάσσιας αλιείας που παράγονται στην Κύπρο δεν ικανοποιούν τη ζήτηση της τοπικής αγοράς, γι' αυτό εισάγονται μεγάλες ποσότητες αλιευτικών προϊόντων. Οι τομείς της υδατοκαλλιέργειας, της μεταποίησης και της εμπορίας αλιευτικών προϊόντων έχουν πετύχει σημαντική άνοδο τα τελευταία χρόνια, συμβάλλοντας στην ουσιαστική μείωση του αρνητικού εμπορικού ισοζυγίου των αλιευτικών προϊόντων και στην κάλυψη των αναγκών της εγχώριας αγοράς, με προϊόντα προσαρμοσμένα στα σύγχρονα καταναλωτικά πρότυπα και την παράλληλη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης (επιστημονικού, τεχνικού και εργατικού δυναμικού).

Στον πίνακα 1 που ακολουθεί παρουσιάζεται η ετήσια παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, για τη χρονική περίοδο 2002-2006, ανά κατηγορία αλιευτικού τομέα. Επιπρόσθετα, επισυνάπτεται ως παράρτημα 6 πίνακας, στον οποίο φαίνεται αναλυτικά η συσχέτιση της παραγωγής ανά κατηγορία αλιείας με τον αλιευτικό στόλο.

**Πίνακας 1: Ετήσια Παραγωγή Αλιευτικού Τομέα (2002-2006)**

ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		2002		2003		2004		2005		2006	
		ποσότητα	αξία C€	ποσότητα	αξία C€	ποσότητα	αξία C€	ποσότητα	αξία C€	ποσότητα	αξία C€
<b>ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΑΛΙΕΙΑ</b>											
Μικρή παράκτια αλιεία		1.026.480	5.042.590	922.690	4.781.800	886.326	3.507.600	856.863	3.484.308	1.006.897	4.480.520
Γρι – γρι (μικρά πελαγικά)		36.310	71.830	49.772	82.890	77.904	142.447	90.062	198.691		
<b>Σύνολο παράκτιας αλιείας</b>	<b>Kg</b>	<b>1.062.790</b>	<b>5.114.420</b>	<b>972.462</b>	<b>4.864.690</b>	<b>964.230</b>	<b>3.650.047</b>	<b>946.925</b>	<b>3.682.999</b>	<b>1.006.897</b>	<b>4.480.520</b>
<b>ΤΡΑΤΕΣ</b>											
Χωρικά ύδατα Κύπρου		375.295	839.601	393.975	964.251	387.314	980.576	217.607	476.558	233.801	818.304
Διεθνή ύδατα		236.694	498.948	222.583	572.281	123.440	301.349	147.845	527.102	259.715	805.117
<b>Σύνολο τρατών</b>	<b>Kg</b>	<b>611.989</b>	<b>1.338.548</b>	<b>616.558</b>	<b>1.536.531,00</b>	<b>510.754</b>	<b>1.281.925</b>	<b>365.452</b>	<b>1.003.659</b>	<b>493.516</b>	<b>1.623.420</b>
<b>ΜΕΓΑΛΑ ΠΕΛΑΓΙΚΑ</b>											
Ξιφίας		-	-	47.404	213.318	49.112	196.448	52.782	237.519	42.684	190.371
Ερυθρός τόνος		-	-	78.925	315.700	116.179	348.537	148.810	446.430	108.469	325.407
Μακρύπτερος τόνος		-	-	17.291	43.228	233.160	186.528	336.520	-	450.534	337.901
Καρχαριοειδή		-	-	-	-	-	-	-	-	1.282	4.487
Γαρίδες		-	-	-	-	-	-	-	-	1.763	5.289
Άλλα (πολυδύναμα/παράκτια)		-	-	-	-	-	-	-	-	11.817	69.838
Άλλα (πολυδύναμα/πελαγικά)		-	-	6.474	9.711	10.286	15.429	18.570	74.448	19.910	19.910
<b>Σύνολο Μεγάλων πελαγικών</b>	<b>Kg</b>	<b>211.184</b>	<b>950.328</b>	<b>150.094</b>	<b>581.957</b>	<b>408.737</b>	<b>746.942</b>	<b>556.682</b>	<b>758.397</b>	<b>636.459</b>	<b>953.203</b>
<b>ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ</b>											
Ψάρια επιτραπέζιου μεγέθους		1.785.000	5.764.879	1.727.900	5.297.041	3.528.000	16.644.100	3.600.000	17.340.000	3.606.051	15.149.038
Γαρίδες		77.000	685.300	77.100	686.190	15.200	106.400	5.000	35.000	22.850	170.690
<b>Σύνολο Υδατοκαλλιέργειας</b>	<b>Kg</b>	<b>1.862.000</b>	<b>6.450.179</b>	<b>1.820.000</b>	<b>6.044.231</b>	<b>3.543.200</b>	<b>16.750.500</b>	<b>3.605.000</b>	<b>17.375.000</b>	<b>3.628.901</b>	<b>15.319.728</b>
<b>ΣΥΝΟΛΟ (Ψάρια)</b>	<b>Kg</b>	<b>3.747.963</b>	<b>13.853.475</b>	<b>3.559.114</b>	<b>13.027.409</b>	<b>5.426.921</b>	<b>22.429.414</b>	<b>5.474.059</b>	<b>22.820.055</b>	<b>5.765.773</b>	<b>22.376.871</b>
Γόνος ψαριών	No	20.000.000	3.185.886	14.000.000	1.598.656	14.223.800	1.567.000	11.756.500	1.115.000	11.490.700	1.081.120
Αβγά ψαριών	Kg	103	7.047	0	0						
Διακοσμητικά ψάρια	No	49.343	25.011	52.000	33.000	40.000	15.500	40.000	15.500	38.037	30.842
<b>Σύνολο</b>		<b>20.049.446</b>	<b>3.217.944</b>	<b>14.052.000</b>	<b>1.631.656</b>	<b>14.263.800</b>	<b>1.582.500</b>	<b>11.796.500</b>	<b>1.130.500</b>		<b>1.111.962</b>
<b>GRAND TOTAL (C€)</b>			<b>17.071.419</b>		<b>14.659.065</b>		<b>24.011.914</b>		<b>23.950.555</b>		<b>23.488.833</b>



## 1.2 Θαλάσσια Αλιεία

Η κυβερνητική πολιτική στον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, η οποία στοχεύει στη βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών πόρων, επιτυγχάνεται με την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, την αλιευτική έρευνα, τη συλλογή στοιχείων για την αλιεία και τη χρησιμοποίησή τους για την ορθολογική εκμετάλλευση των αλιευτικών αποθεμάτων της Κύπρου, καθώς και για τη χάραξη της αλιευτικής πολιτικής της Κυβέρνησης.

Τρεις είναι οι επιμέρους κλάδοι της θαλάσσιας αλιείας: η παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας, η αλιεία πολυδύναμων σκαφών και η αλιεία με τράτες βυθού. Ο αλιευτικός στόλος της Κύπρου είναι σχετικά μικρός και αποτελείται βασικά από τα σκάφη της παράκτιας αλιείας. Υπάρχουν συνολικά 875 ενεργά σκάφη στο Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών σύμφωνα με τα στοιχεία που αποστάληκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 31<sup>α</sup> Δεκεμβρίου 2006 (πίνακας 2). Τα 816 είναι σκάφη μικρού μεγέθους (τα πλείστα μικρότερα των 12 μέτρων) που χρησιμοποιούν κυρίως δίκτυα και παραγάδια, και τα οποία αντιπροσωπεύουν το 93% του αλιευτικού στόλου. Στο στόλο της Κύπρου υπάρχουν 18 τράτες βυθού, από τις οποίες οι 4 δραστηριοποιούνται κυρίως εντός των χωρικών υδάτων, ενώ οι υπόλοιπες αλιεύουν μόνο σε διεθνή ύδατα. Μια άλλη μικρή ομάδα αλιευτικών σκαφών, τα πολυδύναμα σκάφη, τα οποία αντιπροσωπεύουν περίπου το 3,5% του αλιευτικού στόλου, μπορούν να αλιεύουν και στα διεθνή ύδατα με στόχο τα μεγάλα πελαγικά είδη.

**Πίνακας 2: Ενεργός Αλιευτικός Στόλος της Κύπρου σύμφωνα με το Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών (ΜΑΣ) (31/12/2006)**

ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ (ΜΗΚΟΣ/ΜΕΤΡΑ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΚΑΦΩΝ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ (GT)	ΙΣΧΥΣ ΣΕ (KW)
< 9,99	751	1.924	22.347
10 – 11,99	65	453	5.147
12 – 14,99	27	377	4.482
15 – 17,99	7	193	1.325
18 – 23,99	12	985	2.968
24 – 29,99	12	1.443	4.173
30 >	1	100	448
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>875</b>	<b>5.475</b>	<b>40.890</b>

Τα κύρια αλιευτικά αποθέματα της Κύπρου μπορούν να διαιρεθούν σε τρεις κατηγορίες ειδών ψαριών: τα βυθόβια, τα μεσοπελαγικά και τα πελαγικά είδη. Από το 1994 υπάρχει μια σταθερή μείωση της αλιευτικής παραγωγής από τους 2.790 τόνους, στους περίπου 1.870 τόνους το 2005, λόγω της υπεραλίευσης των αποθεμάτων.

Η υπεραλίευση των αλιευτικών αποθεμάτων παρατηρείται σε όλη τη Μεσόγειο θάλασσα τα τελευταία χρόνια. Για το λόγο αυτό πέραν των μέτρων που εφαρμόζει κάθε χώρα για την προστασία των αλιευτικών αποθεμάτων, έχει θεσπιστεί ο Κοινοτικός Κανονισμός 1967/2006, σχετικά με τα μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο θάλασσα και από τον Ιανουάριο του 2007 έχουν τεθεί σε εφαρμογή οι πρόνοιες του σε όλα τα κράτη-μέλη που βρίσκονται στη Μεσόγειο θάλασσα ή από σκάφη

Ευρωπαϊκών Κρατών, τα οποία δραστηριοποιούνται σε αυτήν. Τα εν λόγω μέτρα περιορίζουν και ελέγχουν την αλιεία αποτρέποντας την υπεραλίευση των ιχθυοπληθυσμών, βοηθώντας την εξάπλωση και τον εμπλουτισμό των αποθεμάτων, ενισχύοντας το επάγγελμα του αλιέα.

Επιπρόσθετα, στην Κύπρο σε ότι αφορά τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων προγραμματίζεται εφαρμογή συστήματος ελέγχου μέσω δορυφόρου (VMS) σε σκάφη μικρότερα των 15 μέτρων.

Δεδομένου ότι η ερασιτεχνική αλιεία ασκείται σε μεγάλο βαθμό στην Κύπρο, αλλά και σε όλη σχεδόν την επικράτεια της Μεσογείου, ήταν αναγκαίο να διασφαλιστεί η διεξαγωγή της κατά τρόπο ο οποίος δεν παρακωλύει την εμπορική αλιεία και δεν έρχεται σε αντίθεση με τη βιώσιμη εκμετάλλευση των έμβιων υδρόβιων πόρων. Αυτό επιτεύχθηκε και πάλι τηρώντας τις πρόνοιες του Μεσογειακού Κανονισμού 1967/2006.

Από το 2007 έχει τεθεί σε εφαρμογή το πολυετές σχέδιο αποκατάστασης του αποθέματος του ερυθρού τόνου (*Thunnus thynnus*) στον Ανατολικό Ατλαντικό και τη Μεσόγειο<sup>1</sup>, το οποίο έχει θεσπιστεί προσωρινά από τον Κανονισμό (ΕΚ) 643/2007. Σύμφωνα με το στοιχείο (κγ) του άρθρου 80 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 643/2007, τα ειδικά μέτρα που θεσπίζονται για τον τόνο, με μοναδικό σκοπό τη χρηματοδότησή τους, λογίζονται ως σχέδιο ανάκτησης κατά την έννοια του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και είναι δυνήτιστα επιλέξιμα δυνάμει του άρθρου 21 στοιχείο α) σημείο i) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 προνοεί, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή τεχνικών μέτρων για την προστασία ιχθυοδίων ξιφία στη Μεσόγειο πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2007. Τα μέτρα που θα θεσπιστούν για τον ξιφία ενδέχεται να λογίζονται ως σχέδιο ανάκτησης και να είναι δυνήτιστα επιλέξιμα δυνάμει του άρθρου 21 στοιχείο α) σημείο i) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας.

Με βάση την πρόσφατη τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας για την αλιεία, Νόμος 132(Ι)/2007 και τη δημιουργία νέας κατηγορίας αλιέων Γ (περιοδικής απασχόλησης) θα υπάρξει σεβασμός του ανώτατου ορίου αναφοράς του ΜΑΣ της Κύπρου και σε καμιά περίπτωση δεν θα ξεπεραστεί. Με την εφαρμογή του Νόμου δεν προβλέπεται να αυξηθεί η αλιευτική προσπάθεια, δεδομένου ότι α) θα υπάρξει βελτίωση και αύξηση των ελέγχων των αλιευτικών δραστηριοτήτων, β) θα εφαρμοστούν επιπρόσθετοι περιορισμοί για την κατηγορία Γ, όπως διεξαγωγή αλιείας μόνο τα Σαββατοκύριακα, καθώς και περιορισμοί στα αλιευτικά εργαλεία όπως μεγαλύτερο άνοιγμα δικτύου, 600 μέτρα δίκτυ και γ) θα υπάρξει σημαντική μείωση της αλιευτικής προσπάθειας από τους ερασιτέχνες αλιείς, με την εφαρμογή του Κανονισμού 1967/2006.

Με την εφαρμογή του Νόμου 132(Ι)/2007 θα δοθεί η ευκαιρία σε άτομα που επιθυμούν, να ασχοληθούν επαγγελματικά με την αλιεία, όχι ως κύρια απασχόληση, με στόχο να διατηρήσουν την οικογενειακή παράδοση απασχόλησης με την παράκτια αλιεία μικρής

<sup>1</sup> Σύσταση 2006 [05] της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση των Θυννοειδών του Ατλαντικού (ICCAT)

κλίμακας, η οποία αποτελεί κομμάτι της πολιτιστικής κληρονομιάς των παράκτιων περιοχών της Κύπρου, αλλά και να συμπληρώσουν το οικογενειακό εισόδημα τους.

Κατά το 2006 είχαν εκδοθεί περίπου 2300 άδειες ερασιτεχνικής αλιείας, οι οποίες επέτρεπαν τη χρήση επαγγελματικών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων και των δικτύων. Με την εφαρμογή του Κοινοτικού Κανονισμού 1967/2006 οι ερασιτέχνες δεν δικαιούνται πλέον να χρησιμοποιούν δίκτυα και ως εκ τούτου θα υπάρξει σημαντική μείωση της αλιευτικής προσπάθειας, ακόμα και με την έκδοση των αδειών Γ που προβλέπει η εθνική νομοθεσία, Νόμος 132(Ι)/2007.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι οι αλιείς που κατέχουν άδεια αλιείας κατηγορίας Γ δεν είναι δικαιούχοι στα πλαίσια του ΕΠΑΛ, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, Νόμος 132(Ι)/2007 και δεν έχουν δικαίωμα σε τέτοιου είδους χρηματοδοτήσεις, αφού ασκούν επαγγελματική αλιεία περιοδικά και όχι σαν κύρια ή σημαντική επαγγελματική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, η δημιουργία της νέας κατηγορίας αλιέων Γ δεν επηρεάζει τις παρεμβάσεις του ΕΠΑΛ.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2004-2006, οι κύριοι στόχοι που επιτεύχθηκαν για τη θαλάσσια αλιεία αφορούσαν την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων αλιευτικών σκαφών. Η προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας ώστε να συνάδει με τα διαθέσιμα αλιευτικά αποθέματα επιτεύχθηκε με την απόσυρση αλιευτικών σκαφών. Ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών πραγματοποιείται με τη συγχρηματοδότηση ενεργειών που αφορούν τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας των αλιευτικών σκαφών, την εισαγωγή νέας τεχνολογίας για σκοπούς ασφάλειας του πληρώματος και τη βελτίωση της υγιεινής και ποιότητας των αλιευμάτων.

### **1.3 Υδατοκαλλιέργεια**

Η υδατοκαλλιέργεια στην Κύπρο συμβάλλει σημαντικά στην παραγωγή αλιευτικών προϊόντων. Ο ρόλος της υδατοκαλλιέργειας έχει αυξηθεί σημαντικά αφού συμβάλλει: στη μείωση του αλιευτικού ελλείμματος και κατ' επέκταση στη μείωση του αρνητικού εμπορικού ισοζυγίου, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και προσφορά στον καταναλωτή πρόσθετων αλιευτικών προϊόντων. Επίσης, η συνεισφορά της υδατοκαλλιέργειας ενισχύεται περισσότερο αφού η αυξανόμενη ζήτηση για αλιευτικά προϊόντα, δεν μπορεί να ικανοποιηθεί από τη θαλάσσια αλιεία, η οποία αντιμετωπίζει προβλήματα παραγωγής λόγω υπερεκμετάλλευσης πολλών αποθεμάτων.

Στην Κύπρο, λειτουργούν τέσσερα ιδιωτικά εκκολαπτήρια θαλασσινών ειδών, ένα εκκολαπτήριο-εκτροφείο γαρίδων στην ξηρά, επτά ιχθυοτροφεία πάχυνσης μεσογειακών ειδών (κυρίως τσιπούρα/λαβράκι) σε κλουβιά ανοιχτής θάλασσας, ένα εκ των οποίων διαφοροποίησε την παραγωγή του με πάχυνση ερυθρού τόνου, έξι μικρά ιχθυοτροφεία παραγωγής πέστροφας και δυο μικρές μονάδες παραγωγής διακοσμητικών ψαριών. Το 2006, έχουν εκδοθεί δυο νέες άδειες για την εκτροφή/πάχυνση ερυθρού τόνου, ενώ βρίσκεται στα τελικά στάδια των διαδικασιών έκδοσης, μία άδεια εκτροφής τσιπούρας και λαυρακιού.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2004-2006, επιτεύχθηκε ο εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας, με συγχρηματοδότηση ενεργειών που αφορούν την αύξηση της παραγωγής των υφιστάμενων μονάδων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και την ίδρυση καινούργιων μονάδων, με σκοπό τη βελτίωση της βιωσιμότητας του τομέα μέσω του εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού.

#### **1.4 Μεταποίηση και Εμπορία**

Η μεταποίηση αλιευτικών προϊόντων είναι ένας σχετικά νέος κλάδος στην Κύπρο, ο οποίος δραστηριοποιείται χρόνο με το χρόνο με ένα ευρύτερο φάσμα εργασιών και παραγομένων προϊόντων. Η αύξηση των επενδύσεων και η τεχνολογική ανάπτυξη που έχει παρατηρηθεί οφείλονται κατά κύριο λόγο στην αύξηση της ζήτησης ποικίλων αλιευτικών προϊόντων και την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Η συνολική αξία παραγωγής της μεταποιητικής βιομηχανίας το 2005 ήταν £11.808.710.

Στην Κύπρο, υπάρχουν είκοσι εγκεκριμένες εταιρίες, οι οποίες ασχολούνται με τη μεταποίηση των αλιευτικών προϊόντων, από τις οποίες οκτώ ασχολούνται αποκλειστικά με τη μεταποίηση αλιευτικών προϊόντων και πέντε από αυτές είναι μέρος εταιρειών υδατοκαλλιέργειας, οι οποίες έχουν διαφοροποιήσει τις δραστηριότητες τους. Οι υπόλοιπες δώδεκα ασχολούνται επιπλέον με τη μεταποίηση και άλλων προϊόντων.

Τα μεταποιημένα αλιευτικά προϊόντα διοχετεύονται στη ντόπια αγορά. Το 35% της παραγωγής των ψαριών θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας συσκευάζεται για εξαγωγή, μη συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ερυθρού τόνου, η οποία εξολοκλήρου διατίθεται για εξαγωγή. Η εμπορία των προϊόντων της θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας στην τοπική αγορά γίνεται με το παραδοσιακό σύστημα εμπορίας με το οποίο γίνεται και η εμπορία της θαλάσσιας αλιευτικής παραγωγής. Αξιοσημείωτη όμως είναι η συμβολή των μεγάλων υπεραγορών στην εμπορία των αλιευτικών προϊόντων, που τα έχουν καταστήσει πιο προσιτά στον καταναλωτή.

Η επανασυσκευασία είναι η δραστηριότητα που κυριαρχεί στην κυπριακή μεταποιητική βιομηχανία. Σημαντικές δραστηριότητες είναι επίσης τα καπνιστά, το αλάτισμα, το μαρινάρισμα και το φιλεττάρισμα. Ελάχιστες εταιρείες ασχολούνται με την ετοιμασία έτοιμου φαγητού, λόγω των μεγάλων κεφαλαιουχικών επενδύσεων που απαιτούνται (capital intensive). Αξίζει να σημειωθεί ότι πολλές εταιρείες δεν ασχολούνται μόνο με τη μεταποίηση αλιευτικών προϊόντων, αλλά και με άλλα προϊόντα όπως κρέας και λαχανικά.

Παρατηρείται ποικιλία στη χρήση των πρώτων υλών, οι περισσότερες εκ των οποίων εισάγονται. Η κυπριακή θαλάσσια αλιευτική παραγωγή δεν χρησιμοποιείται καθόλου ως πρώτη ύλη από τη μεταποιητική βιομηχανία, λόγω της υψηλής ποιότητάς της και κατ'επέκταση της υψηλής τιμής της, αλλά και της μικρής παραγωγής. Καταναλώνεται φρέσκια. Επειδή οι μεταποιητικές εταιρείες εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από την εισαγωγή των πρώτων υλών, οποιαδήποτε μεταβολή στην τιμή τους έχει μεγάλο αντίκτυπο στη συνολική παραγόμενη ποσότητα. Υπάρχουν όμως και κάποιες εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται και στον πρωτογενή και στο δευτερογενή τομέα, όπως για παράδειγμα οι τρεις εταιρείες που ασχολούνται με την παραγωγή πέστροφας.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2004-2006, συγχρηματοδοτούνται ενέργειες που αφορούν την αύξηση των ικανοτήτων μεταποίησης και εμπορίας είτε με την κατασκευή νέων επιχειρήσεων είτε με την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων.

## **1.5 Αλιευτική Υποδομή**

Στην Κύπρο υπάρχουν δέκα συνολικά αλιευτικά καταφύγια στις ελεύθερες περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στην περιοχή Λάρνακας- Αμμοχώστου υπάρχουν καταφύγια στην Αγία Τριάδα, Παραλίμνι, Αγία Νάπα, Ποταμό Λιοπετρίου, Ξυλοφάγου, Ορμήδεια και Λάρνακα. Στις βόρειες ακτές υπάρχουν τα καταφύγια του Πωμού και του Πύργου, και στη δυτική ακτή υπάρχει το αλιευτικό καταφύγιο Αγίου Γεωργίου Πέγειας.

Τα τελευταία χρόνια έχουν κατασκευαστεί ή και βελτιωθεί σημαντικά, αρκετά αλιευτικά καταφύγια. Εντούτοις, υπάρχει ανάγκη για την άμεση κατασκευή νέων. Η κατασκευή αλιευτικών καταφυγίων είναι αναγκαία για την καλύτερη εκμετάλλευση του αλιευτικού πλούτου της Κύπρου προς όφελος της οικονομίας και των ιδίων των αλιέων και για την παροχή ασφάλειας στα αλιευτικά σκάφη.

Επίσης, τα υφιστάμενα καταφύγια θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν ούτως ώστε να εξυπηρετούν τους αλιείς, με ενέργειες που να αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας των αλιευτικών σκαφών, την εισαγωγή νέας τεχνολογίας για σκοπούς ασφάλειας των αλιέων και τη βελτίωση της υγιεινής και ποιότητας των αλιευμάτων. Η κατασκευή της ιχθυόσκαλας είναι μια αναγκαιότητα και έχει σαν στόχο τη δημιουργία κατάλληλων χώρων εκφόρτωσης αλιευμάτων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων αλιείας που καλύπτουν την αγορά, καθώς επίσης και τον εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση του συστήματος εμπορίας των αλιευτικών προϊόντων από τον παραγωγό στον καταναλωτή.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2004-2006, συγχρηματοδοτούνται ενέργειες που στοχεύουν στη βελτίωση των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων και περιλαμβάνουν διάφορα κατασκευαστικά έργα.

## **1.6 Περιβάλλον**

Η προστασία και βελτίωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος αποτελεί πρωταρχικό στόχο της πολιτικής για τον αλιευτικό τομέα. Η διατήρηση της βιολογικής ισορροπίας του θαλάσσιου οικοσυστήματος αποτελεί τη βάση της σωστής διαχείρισης και χρήσης των θαλάσσιων πόρων, έτσι που να επιτυγχάνεται η αειφόρος εκμετάλλευσή τους. Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται η απόκτηση επιστημονικής γνώσης για τη βιοποικιλότητα, τις οικολογικές διεργασίες που χαρακτηρίζουν το θαλάσσιο οικοσύστημα και τους παράγοντες/δραστηριότητες που επιδρούν αρνητικά σε αυτό, ώστε με βάση τα πιο πάνω να λαμβάνονται τα σωστά μέτρα διαχείρισης και προστασίας.

Η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον προϋποθέτει σωστή εφαρμογή της σχετικής Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας, σε συνδυασμό με την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας ώστε να συνάδει με τα αλιευτικά αποθέματα, καθώς και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στην εφαρμογή της πολιτικής σε ό,τι αφορά τον

τομέα της υδατοκαλλιέργειας με την εφαρμογή μεθόδων εκτροφής, οι οποίες είναι περιβαλλοντικά συμβατές ή/και μειώνουν σημαντικά τις επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Το ΕΠΑΛ περιλαμβάνει μέτρα μέσα από τα οποία επιδιώκεται η συνοχή με την περιβαλλοντική διάσταση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής για τη διατήρηση των αποθεμάτων και τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Επιπρόσθετα, διασφαλίζεται η συμφωνία με τη στρατηγική της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ για την βιώσιμη ανάπτυξη των φυσικών πόρων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Κατά την πορεία υλοποίησης του ΕΠΑΛ 2007-2013, σε συνεργασία με την Υπηρεσία Περιβάλλοντος, θα διασφαλίζεται ότι τα έργα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κύριοι άξονες της οποίας είναι οι πιο κάτω Νόμοι και Κανονισμοί που προκύπτουν από αυτούς:

- 152(Ι)/2003, για την Προστασία και Διαχείριση Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων (Οδηγία 79/409/ΕΟΚ) .
- 153(Ι)/2003, για την Προστασία και Διαχείριση της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ).
- 106(Ι)/2002, περί του Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους (Οδηγίες που αφορούν την προστασία και διαχείριση των υδάτων).
- 56(Ι)/2003, περί της Ολοκληρωμένης Πρόληψης και Ελέγχου της Ρύπανσης (Οδηγία 96/61/ΕΚ).
- 215(Ι)/2002, για τη Διαχείριση των Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων (Οδηγία 99/31/ΕΚ).
- 102(Ι)/2005, περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχεδία και/ή Προγράμματα (Οδηγία 2001/42/ΕΚ).
- 140(Ι)/2005, περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα (Οδηγία 85/337/ΕΟΚ).

## **1.7 Ανθρώπινο Δυναμικό – Απασχόληση - Ισότητα Ευκαιριών μεταξύ αντρών και γυναικών**

Οι εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ανέρχονται περίπου σε 1000 άτομα, ενώ περίπου 800 άτομα εργάζονται σε παρεμφερή επαγγέλματα. Βασική παράμετρος για την ανάπτυξη του αλιευτικού τομέα είναι η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και η διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ των δυο φύλων.

Στη θαλάσσια αλιεία, οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα που οφείλονται κυρίως στις συνθήκες εργασίας και ασφάλειας πάνω στα αλιευτικά σκάφη που είναι πολύ δύσκολες. Το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων είναι σχετικά χαμηλό, γι αυτό είναι αναγκαίο, ειδικά οι νέοι σε ηλικία αλιείας, να τύχουν κατάλληλης κατάρτισης προκειμένου να μπορέσουν να προσαρμοστούν στις εξελίξεις που υφίσταται η αλιευτική τεχνολογία. Λίγες γυναίκες είναι επαγγελματίες αλιείς, αλλά η συνεισφορά τους, κυρίως στο τομέα της παράκτιας αλιείας, είναι μεγάλη, κυρίως ως βοηθοί των αλιέων στη συντήρηση και επιδιόρθωση των αλιευτικών εργαλείων και στη συσκευασία και εμπορία των αλιευτικών προϊόντων.

Στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας εργοδοτείται ειδικευμένο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό διαφόρων ειδικοτήτων, με σχετικές σπουδές σε εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού. Εντούτοις, ο αυξημένος ρυθμός ανάπτυξης του τομέα απαιτεί την περαιτέρω κατάρτιση των εργαζομένων όλων των βαθμίδων στις τεχνολογικές εξελίξεις. Η απασχόληση των γυναικών στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας περιορίζεται κυρίως στα συσκευαστήρια και στα διοικητικά γραφεία των επιχειρήσεων.

Στις μεταποιητικές μονάδες η παρουσία των γυναικών είναι σημαντική. Η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη που παρατηρείται στον τομέα της μεταποίησης από τη μια δημιουργεί την ανάγκη κατάρτισης του τεχνικού προσωπικού και από την άλλη προκαλείται μείωση του αριθμού των εργαζομένων που αντικαθίσταται από εξελιγμένο τεχνολογικό εξοπλισμό.

Στην Κύπρο δεν υπάρχουν περιοριστικοί παράγοντες που να εμποδίζουν την ισότητα ευκαιριών στον αλιευτικό τομέα, εκτός από τις συνθήκες εργασίας. Οι συνθήκες εργασίας είναι εξαιρετικά δύσκολες, κυρίως στη θαλάσσια αλιεία, αλλά και στις μονάδες υδατοκαλλιέργειών, οπότε θεωρείται φυσιολογική η μειωμένη παρουσία των γυναικών.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων συνεχίστηκε και εντατικοποιήθηκε η προσπάθεια για τη βελτίωση της θέσης και του ρόλου της γυναίκας στην κοινωνικοοικονομική ζωή της Κύπρου, μεταξύ άλλων εκσυγχρονίζοντας τη νομοθεσία και κατοχυρώνοντας τα δικαιώματα της γυναίκας. Οι προσπάθειες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση, τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών εξέλιξης, αμοιβών και επαγγελματικής προόδου με αποτέλεσμα την ενίσχυση και βελτίωση του ρόλου και της θέσης της γυναίκας στην κοινωνικοοικονομική ζωή. Η αύξηση της συμμετοχής και η βελτίωση της θέσης της γυναίκας προωθείται μέσα από ενέργειες για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την αύξηση της πρόσβασης των γυναικών σε προγράμματα κατάρτισης, τη βελτίωση των διευκολύνσεων προς τις εργαζόμενες μητέρες, την προώθηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης και την προώθηση ειδικών προγραμμάτων με στόχο την ένταξη ή επανένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, ειδικά σε συνεργασία με τοπικές αρχές και άλλα κοινωνικά σύνολα.

Η συνεχής ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί πρωταρχικό στόχο και θα επιτευχθεί με τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών εργασίας, τη συνεχή εκπαίδευση των εργαζομένων, την κατάρτιση των νεοεισερχόμενων, την προσέλκυση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας και κυρίως των γυναικών σε θέσεις που μπορούν να προσφέρουν ενισχύοντας την οικονομική κατάσταση των οικογενειών τους, καθώς και την αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού στις εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η πλήρης συμφωνία με τη στρατηγική της Λισσαβόνας για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερης ποιότητας θέσεις εργασίας, καθώς και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

Στα πλαίσια του ΕΠΑΛ θα χρηματοδοτηθούν προγράμματα εκπαίδευσης των εμπλεκόμενων στον αλιευτικό τομέα, καθώς και ειδικά προγράμματα που θα απευθύνονται σε γυναίκες και θα αφορούν θέματα που σχετίζονται άμεσα με την αλιεία, υδατοκαλλιέργεια, μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων και το θαλάσσιο περιβάλλον.

**Πίνακας 3: Απασχόληση στον Αλιευτικό Τομέα κατά το έτος 2005 κατά ηλικιακή κλάση και είδος απασχόληση**

ΚΛΑΔΟΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΛΙΚΙΕΣ											
		Πλήρης απασχόληση						Μερική Απασχόληση					
		Άντρες			Γυναίκες			Άντρες			Γυναίκες		
		< 20	20-55	>55	< 20	20-55	>55	< 20	20-55	>55	< 20	20-55	>55
Θαλάσσια αλιεία	715	19	454	230	0	9	3	0	0	0	0	0	0
Θαλάσσια Υδατοκαλλιέργεια	183	0	151	5	0	19	3	1	12	1	0	4	0
Υδατοκαλλιέργεια Γλυκού Νερού	20	0	5	1	0	1	0	0	3	2	0	5	0
Μεταποίηση και Εμπορία	122	0	37	3	2	62	5	0	3	1	0	9	0
Σύνολο ανά ηλικία		19	647	238	2	90	11	1	18	4	0	18	0
ΣΥΝΟΛΟ ανά φύλο		904			103			23			18		
ΣΥΝΟΛΟ Αλιευτικού Τομέα		1048											



## **2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΛΙΕΙΑΣ 2004 -2006**

### **2.1 Γενικά**

Η συνολική δημόσια δαπάνη του Ενιαίου Εγγράφου Προγραμματισμού της Αλιείας 2004-2006, σύμφωνα με την τελευταία τροποποίηση, ανέρχεται σε €7.743.478, όπου η κοινοτική συμμετοχή (Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού Αλιείας - ΧΜΠΑ) είναι €3.419.073, η εθνική συμμετοχή €4.324.405. Η ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται ενδεικτικά σε € 5.444.500.

### **2.2 Υλοποίηση Προγράμματος**

Η υλοποίηση του προγράμματος επιτυγχάνεται μέσα από τέσσερις άξονες προτεραιότητας. Η πρόοδος εφαρμογής του Προγράμματος, ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρο, παρουσιάζεται αναλυτικά παρακάτω.

#### **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ**

##### **Μέτρο 1.1: Διάλυση**

Ο προϋπολογισμός του Μέτρου ως προς τη δημόσια δαπάνη, σύμφωνα με το τροποποιημένο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, ανέρχεται σε €1.905.500, από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή είναι €952.750 και η εθνική συμμετοχή €95.750.

Στα πλαίσια του εγκεκριμένου Έργου «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για τη Διάλυση Αλιευτικών Σκαφών», εγκρίθηκαν επτά προτάσεις, οι οποίες αφορούσαν τη διάλυση δυο τράτων βυθού και πέντε πολυδύναμων σκαφών.

##### **Μέτρο 1.2: Μεταφορά προς τρίτη χώρα / Άλλη διάθεση του σκάφους**

Ο προϋπολογισμός του Μέτρου ως προς τη δημόσια δαπάνη, σύμφωνα με το τροποποιημένο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, ανέρχεται σε €689.500, από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή είναι €344.750 και η εθνική συμμετοχή €344.750.

Στα πλαίσια του εγκεκριμένου Έργου «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Άλλη Διάθεση Αλιευτικών Σκαφών», εγκρίθηκαν δυο προτάσεις, οι οποίες αφορούσαν την απόσυρση δυο τρατών βυθού για αξιοποίηση τους ως μουσειακά εκθέματα.

Με την υλοποίηση των Σχεδίων στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 1 επιτεύχθηκε μείωση της αλιευτικής προσπάθειας, ως εξής:

- Μείωση χωρητικότητας: 560 GT
- Μείωση Ισχύς: 2515 KW

## **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ**

### **Μέτρο 2.2: Έκσυγχρονισμός υπαρχόντων σκαφών**

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου ως προς τη δημόσια δαπάνη, είναι €271.666 από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή είναι €102.000 και η εθνική συμμετοχή €169.666. Η ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε €408.000.

Στα πλαίσια του εγκεκριμένου Έργου «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για τον Εκσυγχρονισμό των Υπαρχόντων Αλιευτικών Σκαφών», εγκρίθηκαν περίπου 100 προτάσεις. Η πλειοψηφία των προτάσεων αφορούσε τον εκσυγχρονισμό σκαφών της μικρής παράκτιας αλιείας. Με την υλοποίηση του εκσυγχρονισμού των αλιευτικών σκαφών επιτυγχάνεται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, των συνθηκών εργασίας, υγιεινής και ασφάλειας των αλιέων.

## **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ, ΤΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ, ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ, ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ**

### **Μέτρο 3.2: Υδατοκαλλιέργεια**

Ο προϋπολογισμός του Μέτρου ως προς τη δημόσια δαπάνη, σύμφωνα με το τροποποιημένο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, ανέρχεται σε €1.987.250, από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή είναι €745.875 και η εθνική συμμετοχή €1.241.375. Η ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε €2.983.500.

Στο εγκεκριμένο Έργο «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για τον Εκσυγχρονισμό και Ανάπτυξη της Υδατοκαλλιέργειας», στα πλαίσια της πρώτης πρόσκλησης εγκρίθηκαν έξι προτάσεις, που αφορούν: 1 νέα μονάδα παραγωγής διακοσμητικών ψαριών, 1 μονάδα εκτροφής πέστροφας και 4 μονάδες παραγωγής τσιπούρας και λαυράκι. Στα πλαίσια της δεύτερης πρόσκλησης εγκρίθηκαν άλλες έξι προτάσεις που αφορούν: 4 μονάδες παραγωγής τσιπούρας και λαυράκι και 2 νέες μονάδες πάχυνσης ερυθρού τόνου.

### **Μέτρο 3.3: Εγκαταστάσεις αλιευτικών λιμένων**

Ο προϋπολογισμός του Μέτρου ως προς τη δημόσια δαπάνη, σύμφωνα με το τροποποιημένο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, ανέρχεται σε €1.350.750 από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή είναι €675.375 και η εθνική συμμετοχή €675.375.

Στο εγκεκριμένο Έργο «Βελτίωση Αλιευτικών Καταφυγίων», υλοποιούνται βελτιωτικές ενέργειες σε υφιστάμενα αλιευτικά καταφύγια της Κύπρου, που αποσκοπούν στον ασφαλή ελλιμενισμό των αλιευτικών σκαφών και στην παροχή αλιευμάτων υψηλής ποιότητας και υγιεινής.

**Μέτρο 3.4: Μεταποίηση και Εμπορία**

Ο προϋπολογισμός του Μέτρου 3.4 ως προς τη δημόσια δαπάνη, σύμφωνα με το τροποποιημένο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, ανέρχεται σε €1.368.666, από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή είναι €513.250 και η εθνική συμμετοχή €855.416. Επίσης, η ιδιωτική συμμετοχή υπολογίζεται ενδεικτικά στα €2.053.000.

Στο εγκεκριμένο Έργο «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας», στα πλαίσια της πρώτης πρόσκλησης εγκρίθηκαν επτά προτάσεις που αφορούν: 3 συσκευαστήρια μονάδων υδατοκαλλιέργειας, 3 μονάδες μεταποίησης και εμπορίας και 1 μονάδα εμπορίας αλιευτικών προϊόντων. Στα πλαίσια της δεύτερης πρόσκλησης εγκρίθηκαν εννέα προτάσεις που αφορούν: 4 συσκευαστήρια μονάδων υδατοκαλλιέργειας, 4 μονάδες μεταποίησης και εμπορίας και 1 μονάδα εμπορίας αλιευτικών προϊόντων.

**ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ****Μέτρο 5.1: Τεχνική Βοήθεια**

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου ως προς τη δημόσια δαπάνη, είναι €170.146, από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή είναι €85.073 και η εθνική συμμετοχή €85.073.

Στα πλαίσια του εγκεκριμένου Έργου «Τεχνική Βοήθεια στα πλαίσια υλοποίησης του ΕΕΠΑΛ 2004-2006, χρηματοδοτούνται ενέργειες δημοσιότητας και πληροφόρησης για το υφιστάμενο πρόγραμμα αλλά και για το νέο, καθώς και μελέτες για σκοπούς ετοιμασίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας. Συγκεκριμένα, έγιναν/θα γίνουν οι ακόλουθες μελέτες:

- Ανάπτυξη της Υδατοκαλλιέργειας και Αλληλεπίδραση της Υδατοκαλλιέργειας με το Περιβάλλον με στόχο να μελετηθούν οι προοπτικές επέκτασης της θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας στην Κύπρο.
- Καθορισμός Αλιευτικών Περιοχών σύμφωνα με την Πρόταση του νέου Κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας 2007-2013.
- Μελέτη Περιβαλλοντικών επιπτώσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Εκ των προτέρων αξιολόγηση (ex-ante) του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας.
- Οργανική Υδατοκαλλιέργεια.

## **2.3 Κυριότερα Διδάγματα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο**

Τα αποτελέσματα της υλοποίησης του Ενιαίου Εγγράφου Προγραμματισμού Αλιείας για την περίοδο 2004-2006, δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά, δεδομένου ότι το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε μικρή χρονική περίοδο και με περιορισμένους οικονομικούς πόρους, οπότε και τα διδάγματα που αποκομίστηκαν δεν είναι ικανοποιητικά.

Πέραν τούτου, όμως, μέσα από την παρακολούθηση και εφαρμογή του υφιστάμενου προγράμματος διαφάνηκαν οι βασικές ανάγκες του αλιευτικού τομέα, βάσει των οποίων καθορίστηκαν οι στόχοι και η στρατηγική επίτευξής τους για τη νέα προγραμματική περίοδο.

Η μείωση της αλιευτικής προσπάθειας με την απόσυρση τρατών βυθού, ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός του τομέα της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και του τομέα της μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, θα συνεχίσουν να αποτελούν βασικούς στόχους και για τη νέα προγραμματική περίοδο.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο είναι σημαντική. Το κοινό ενημερώθηκε για τις δυνατότητες που παρουσιάζονται και σε ορισμένες περιπτώσεις αξιοποίησε τις ευκαιρίες (π.χ. απόσυρση 9 αλιευτικών σκαφών). Η υλοποίηση του ΕΕΠΑΛ συνέβαλε θετικά στην αντίληψη των απαιτήσεων διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου της κοινοτικής χρηματοδότησης στον αλιευτικό τομέα, με αποτέλεσμα να οργανωθούν και στελεχωθούν σε πρώτο επίπεδο οι αντίστοιχες υπηρεσίες και να αντιμετωπιστούν οι τεχνικές δυσκολίες που εμφανίστηκαν.

### 3. SWOT ANALYSIS ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Το αντικείμενο της «SWOT analysis» είναι να παρουσιαστούν τα δυνατά και αδύνατα σημεία του αλιευτικού τομέα στην Κύπρο, καθώς και οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι που υπάρχουν για τη μελλοντική ανάπτυξη του, ώστε να διαφανούν οι κύριοι στόχοι για τη νέα προγραμματική περίοδο και να καθοριστούν στη συνέχεια οι προτεραιότητες του τομέα.

Ακολουθεί η ανάλυση για κάθε κλάδο ξεχωριστά: 1. Θαλάσσια Αλιεία, 2. Υδατοκαλλιέργεια και 3. Μεταποίηση και Εμπορία.

#### 3.1 Θαλάσσια Αλιεία

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ισχυρή προτίμηση καταναλωτών σε νωπά ντόπια ψάρια.</li> <li>2. Χρησιμοποίηση επιλεκτικών εργαλείων, από σκάφη μικρής παράκτιας και πελαγικής αλιείας.</li> <li>3. Απασχόληση μεγάλου αριθμού εργαζομένων σε κλάδους συναφείς με τον τομέα ναυπηγό/ καραβο/ ξυλουργούς, εταιρείες διάθεσης ναυτικού και αλιευτικού εξοπλισμού, ιχθυοπώλες καθώς και εμπορίας, συντήρησης και μεταφοράς αλιευμάτων) κλπ.</li> <li>4. Επιβολή ανώτατου επιτρεπόμενου αριθμού αδειών για την αλιεία.</li> <li>5. Εφαρμογή αναβαθμισμένων μέτρων ελέγχου αλιευτικών δραστηριοτήτων.</li> <li>6. Διάθεση εξόδου από την αλιευτική δραστηριότητα αλιέων μεγάλης ηλικίας.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Δυσκολία αποδοχής πελαγικών ψαριών, ιδιαίτερα μικρών, από τους καταναλωτές.</li> <li>2. Υπέρμετρη ερασιτεχνική αλιευτική δραστηριότητα.</li> <li>3. Εντατική εκμετάλλευση των βενθικών αποθεμάτων της παράκτιας ζώνης.</li> <li>4. Προσκόλληση στις παραδοσιακές μεθόδους αλιείας.</li> <li>5. Σκάφη ελλιπώς εξοπλισμένα βιαστικά για επαναδραστηριοποίηση, μετά την τουρκική εισβολή του 1974.</li> <li>6. Μεγάλη ηλικία μεγάλου μέρους του αλιευτικού στόλου.</li> <li>7. Σκάφη μικρής παράκτιας αλιείας κατασκευασμένα με δάνεια χωρίς δυνατότητα εξόφλησης. Δυσκολία για τη δανειοδότηση βελτίωσης.</li> <li>8. Ανεπαρκείς συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας για τους εργαζόμενους στα αλιευτικά σκάφη.</li> <li>9. Ανεπαρκείς συνθήκες υγιεινής και διατήρησης για τα αλιεύματα, λόγω έλλειψης ιχθυόσκαλας</li> <li>10. Έλλειψη ικανοποιητικών χώρων ελλιμενισμού για το σύνολο των αλιευτικών σκαφών, απουσία ιχθυόσκαλας και επαρκών εγκαταστάσεων στα αλιευτικά καταφύγια.</li> <li>11. Αλιείς, κυρίως μεγάλης ηλικίας και χωρίς επαρκή επαγγελματική εκπαίδευση.</li> <li>12. Μη ύπαρξη οριοθετημένων και λειτουργικών αλιευτικών περιοχών και ομάδων.</li> </ol>

<b>ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)</b>	<b>ΚΙΝΔΥΝΟΙ (THREATS)</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση των αλιευτικών σκαφών.</li> <li>2. Βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στα αλιευτικά σκάφη.</li> <li>3. Βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και συντήρησης για τα αλιεύματα.</li> <li>4. Ύπαρξη ενδιαφέροντος για είσοδο στο επάγγελμα της θαλάσσιας αλιείας, νέων ατόμων, με ψηλότερο μορφωτικό επίπεδο</li> <li>5. Βελτίωση και ανανέωση της ηλικιακής πυραμίδας των επαγγελματιών αλιέων, με την: <ul style="list-style-type: none"> <li>- είσοδο νεαρών ατόμων</li> <li>- αποχώρηση (πρόωρη) ηλικιωμένων</li> </ul> </li> <li>6. Μείωση της αλιευτικής προσπάθειας και πιθανή ανάκαμψη ιχθυαποθεμάτων με την απόσυρση τρατών βυθού και πολυδύναμων σκαφών.</li> <li>7. Ανάπτυξη και οργάνωση αλιευτικών περιοχών.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Απουσία επενδυτικού ενδιαφέροντος, ώστε να βελτιωθούν η δομή και η αποτελεσματικότητα του αλιευτικού στόλου.</li> <li>2. Μείωση αλιευτικής παραγωγής λόγω υπεραλίευσης.</li> </ol>

### 3.2 Υδατοκαλλιέργεια

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Εφαρμογή τεχνολογίας κλουβιών ανοικτής θάλασσας, σε ότι αφορά τη μέθοδο εκτροφής.</li> <li>2. Πολύ ευνοϊκές φυσικοχημικές συνθήκες εκτροφής (καθαρή θάλασσα, ψηλές θερμοκρασίες με καλύτερη περίοδο ανάπτυξης σε σχέση με τις χώρες της βόρειας Μεσογείου).</li> <li>3. Απουσία σοβαρών ιχθυονόσων.</li> <li>4. Ύπαρξη επιχειρηματικότητας και σημαντικού ενδιαφέροντος για επενδύσεις στον κλάδο.</li> <li>5. Ύπαρξη τεχνογνωσίας και ανθρώπινου δυναμικού διαφόρων ειδικοτήτων, ψηλού επιπέδου κατάρτισης.</li> <li>6. Ύπαρξη σχετικής υποδομής.</li> <li>7. Εξαγωγικός προσανατολισμός μεγάλου τμήματος της παραγωγής.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Περιορισμένοι χώροι ίδρυσης νέων ιχθυοτροφείων.</li> <li>2. Μικρό μέγεθος μονάδων και κατ' επέκταση μικρή παραγωγή.</li> <li>3. Απουσία χωροταξικού σχεδιασμού στην παράκτια ζώνη και ύπαρξη μεγάλου ανταγωνισμού με άλλες δραστηριότητες στον ίδιο χώρο.</li> <li>4. Έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των παραγωγών(οργανώσεις παραγωγών).</li> <li>5. Ψηλό κόστος μεταφοράς πρώτων υλών και προϊόντων λόγω των γεωγραφικών και χωρικών χαρακτηριστικών της Κύπρου, π.χ. απόσταση από το εμπορικό κέντρο της ΕΕ.</li> </ol>
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)	ΚΙΝΔΥΝΟΙ (THREATS)
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Δυνατότητες χρηματοδότησης από Ε.Ε.</li> <li>2. Νέες διαιτολογικές τάσεις για αυξημένη κατανάλωση αλιευτικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά και διεθνώς, σε συνδυασμό και με τη μειωμένη παραγωγή της θαλάσσιας αλιείας.</li> <li>3. Αξιοποίηση αποτελεσμάτων έρευνας για διαφοροποίηση της παραγωγής με νέα είδη και νέα προϊόντα.</li> <li>4. Εφαρμογή νέων οργανωτικών/ επιχειρηματικών δομών και υιοθέτηση εκσυγχρονισμένης τεχνολογίας</li> <li>5. Προώθηση οργανικής υδατοκαλλιέργειας.</li> <li>6. Δυνατότητα εμπορίας σε γειτονικές αγορές της Μέσης Ανατολής.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Αύξηση του ανταγωνισμού σαν αποτέλεσμα της ένταξης στην Ε.Ε.</li> <li>2. Παγκοσμιοποίηση/ ελευθεροποίηση της αγοράς λόγω της μικρής παραγωγής.</li> <li>3. Πιθανή πτώση των τιμών τσιπούρας και λαυρακιού στις χώρες της Ε.Ε.</li> <li>4. Προκατάληψη των καταναλωτών προς τα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας.</li> <li>5. Αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος.</li> </ol>

### 3.3 Εμπορία και Μεταποίηση

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Καλή ποιότητα των προϊόντων.</li> <li>2. Αυξημένη ζήτηση αλιευτικών προϊόντων, η οποία δεν μπορεί να καλυφθεί από την εγχώρια παραγωγή.</li> <li>3. Επενδυτικό ενδιαφέρον για περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ισχυρή προτίμηση καταναλωτών σε συγκεκριμένα είδη νωπών ντόπιων ψαριών και δυσκολία αποδοχής νέων ειδών.</li> <li>2. Ανεπάρκεια τροφοδοσίας ντόπιων πρώτων υλών.</li> <li>3. Ψηλό κόστος μεταφοράς πρώτων υλών και προϊόντων λόγω των γεωγραφικών χαρακτηριστικών και της απόστασης της Κύπρου.</li> <li>4. Ψηλό κόστος παραγωγής/ εμπορίας λόγω μικρού μεγέθους των μονάδων.</li> <li>5. Μικρό μέγεθος εσωτερικής αγοράς.</li> <li>6. Έλλειψη οργανωμένων συλλογικών φορέων, ιδιαίτερα οργανώσεις παραγωγών.</li> <li>7. Οργανωτικές αδυναμίες συστήματος εμπορίας/ διακίνησης ψαριών.</li> <li>8. Έλλειψη ενημέρωση των καταναλωτών.</li> <li>9. Έλλειψη επαρκών ψυκτικών και αποθηκευτικών χώρων.</li> </ol>
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)	ΚΙΝΔΥΝΟΙ (THREATS)
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Δυνατότητες χρηματοδότησης από ΕΕ.</li> <li>2. Δυνατότητα εμπορίας σε γειτονικές αγορές της Μέσης Ανατολής.</li> <li>3. Εκμετάλλευση της παραγωγής των κυπριακών θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών.</li> <li>4. Διευρυμένη Ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά αλιευτικών προϊόντων.</li> <li>5. Διαφοροποίηση της παραγωγής με νέα είδη και προϊόντα.</li> <li>6. Νέες διαιτολογικές τάσεις για αυξημένη κατανάλωση αλιευτικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.</li> <li>7. Εφαρμογή νέων οργανωτικών/ επιχειρηματικών δομών και υιοθέτηση εκσυγχρονισμένης τεχνολογίας.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Έντονος ανταγωνισμός στην εγχώρια και διεθνή αγορά από φθηνότερα προϊόντα υψηλών προδιαγραφών ποιότητας.</li> <li>2. Παγκοσμιοποίηση – Δυσμενείς προοπτικές λόγω της μικρής δυναμικότητάς της Κύπρου.</li> </ol>



### 3.4 Αλιευτικές Περιοχές

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Μικρή απόσταση των περιοχών με σημαντική αλιευτική δραστηριότητα από τα αστικά κέντρα.</li> <li>2. Ευνοϊκές εξελίξεις στην αγορά σε σχέση με την απορρόφηση της παραγωγής των αλιευτικών προϊόντων.</li> <li>3. Ύπαρξη περιοχών με ελκυστικό φυσικό περιβάλλον.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Φθίνουσα τάση της αλιευτικής δραστηριότητας.</li> <li>2. Μεγάλη μέση ηλικία αλιέων χωρίς επαρκή επαγγελματική εκπαίδευση και δυσκολίες προσαρμογής στα νέα δεδομένα.</li> <li>3. Μη ύπαρξη οριοθετημένων και λειτουργικών αλιευτικών περιοχών και ομάδων/οργανώσεων παραγωγών ή άλλων οργανωμένων συνόλων.</li> </ol>
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)	ΚΙΝΔΥΝΟΙ (THREATS)
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Δυνατότητες πολλαπλής απασχόλησης και διασύνδεσης των τομέων της τοπικής οικονομίας (π.χ. αλιεία – τουρισμός).</li> <li>2. Ύπαρξη τουριστικού ρεύματος στις περιοχές με σημαντική αλιευτική δραστηριότητα, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.</li> <li>3. Δυνατότητα ανάπτυξης υποδομών και προσανατολισμού της τοπικής ανάπτυξης προς άλλες δραστηριότητες.</li> <li>4. Διαιτολογικές τάσεις για αυξημένη κατανάλωση αλιευτικών προϊόντων.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Απουσία χωροταξικού σχεδιασμού στην παράκτια ζώνη</li> <li>2. Ύπαρξη μεγάλου ανταγωνισμού με άλλες δραστηριότητες στον ίδιο χώρο.</li> </ol>

#### **4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**

Η βασική επιδίωξη της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η αναδιάρθρωση και αναβάθμιση του αλιευτικού τομέα, έτσι ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει με επιτυχία, τόσο την Ευρωπαϊκή πρόκληση, όσο και τον ευρύτερο διεθνή ανταγωνισμό.

Ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, η προστασία και διατήρηση σε βιώσιμα επίπεδα των αλιευτικών πόρων, η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, η βελτίωση της ποιότητας, η διατήρηση και διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος και ο εκσυγχρονισμός στις δομές και τους θεσμούς λειτουργίας του τομέα, με βασικό άξονα αναφοράς την Κοινή Αλιευτική Πολιτική.

Μέσα από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης διαφάνηκαν οι βασικές ανάγκες του αλιευτικού τομέα και συνέβαλαν σημαντικά στον καθορισμό των στόχων για τη νέα προγραμματική περίοδο. Βασική προτεραιότητα είναι η κατασκευή νέων αλιευτικών καταφυγίων και η βελτίωση των υφιστάμενων, αλλά και η δημιουργία κατάλληλων χώρων εκφόρτωσης των αλιευτικών προϊόντων (ιχθυόσκαλα). Η κατασκευή νέου αλιευτικού καταφυγίου επιβάλλεται για τον ασφαλή ελλιμενισμό των αλιευτικών σκαφών και κατ' επέκταση και των αλιέων, καθώς και για την παροχή αλιευμάτων υψηλής ποιότητας και υγιεινής. Η κατασκευή της ιχθυόσκαλας είναι μια αναγκαιότητα και έχει σαν στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων αλιείας, καθώς επίσης και τον εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση του συστήματος εμπορίας των αλιευτικών προϊόντων.

Τόσο σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας όσο και σε επίπεδο δράσεων εντός του κάθε άξονα προτεραιότητας, θα δοθεί προτεραιότητα στην υγιεινή και ασφάλεια των αλιευτικών προϊόντων, αλλά και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων.

Επιπρόσθετα, η μείωση της αλιευτικής προσπάθειας, η ανάπτυξη του τομέα της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας, η ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών και η αναβάθμιση των επαγγελματικών ικανοτήτων των εργαζομένων είναι βασικοί στόχοι για την αναδιάρθρωση του αλιευτικού τομέα.

**ΜΕΡΟΣ II:**  
**ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ**  
**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ/**  
**ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ ΜΕΤΡΑ**

## **1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ**

### **1.1 ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**

Οι γενικοί στόχοι της πολιτικής για τον Αλιευτικό Τομέα κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, όπως περιγράφονται και στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αλιείας είναι:

- Η ορθολογιστική διαχείριση των αλιευτικών πόρων, η προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας, η προώθηση αλιευτικών μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον και η ανάπτυξη των αλιευτικών δραστηριοτήτων.
- Η αιεφόρος ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας με την προώθηση οικονομικά και σε σχέση με το περιβάλλον βιώσιμων επιχειρήσεων, ούτως ώστε η βιομηχανία να μπορεί να ανταπεξέλθει στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού όπως αυτές διαμορφώνονται στη νέα αγορά.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα της μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας με έμφαση στην ποιότητα και την υγιεινή των προϊόντων και στην προώθηση τους σε νέες αγορές π.χ. niche markets.
- Η ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών, η αναβάθμιση των επαγγελματικών ικανοτήτων, η διατήρηση των θέσεων εργασίας, αλλά και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον αλιευτικό τομέα.
- Η προστασία και βελτίωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Η ανάπτυξη των αλιευτικών υποδομών που θα εξασφαλίζουν ασφάλεια στα αλιευτικά σκάφη, διευκόλυνση στους αλιείς και συνθήκες υγιεινής στους χώρους εκφόρτωσης των αλιευτικών προϊόντων.
- Η εφαρμογή των αρχών της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και της Κοινής Οργάνωσης της Αγοράς, καθώς και η εναρμόνιση της δομής του αλιευτικού τομέα με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.

### **1.2 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**

#### **Θαλάσσια Αλιεία**

- Αειφόρος διαχείριση των αλιευτικών πόρων.
- Επίτευξη οικονομικά βιώσιμων συνθηκών επαγγελματικής δραστηριότητας για τους αλιείς.
- Προσαρμογή του αλιευτικού στόλου σε συνάρτηση με την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων.
- Διατήρηση των θέσεων εργασίας του τομέα.

#### **Υδατοκαλλιέργεια**

- Προώθηση οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων, φιλικών προς το περιβάλλον.
- Ποιότητα και η ασφάλεια των τροφίμων για τον καταναλωτή.
- Δημιουργία σταθερών θέσεων απασχόλησης.
- Σεβασμός και προστασία του περιβάλλοντος.

**Εμπορία και Μεταποίηση**

- Προώθηση οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων, φιλικών προς το περιβάλλον.
- Ποιότητα και η ασφάλεια των τροφίμων για τον καταναλωτή.
- Δημιουργία σταθερών θέσεων απασχόλησης.
- Σεβασμός και η προστασία του περιβάλλοντος.
- Ενημέρωση των οικονομικών φορέων για θέματα που αφορούν την Κοινή Οργάνωση Αγοράς.

**Αλιευτική Υποδομή**

- Κατασκευή νέων αλιευτικών καταφυγίων.
- Βελτίωση και αναβάθμιση των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων.
- Δημιουργία ιχθυόσκαλας και χώρου ελλιμενισμού αλιευτικών σκαφών.

**Θαλάσσιο Περιβάλλον**

- Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Διατήρηση της καλής οικολογικής κατάστασης του θαλασσίου περιβάλλοντος.
- Εφαρμογή των σχετικών Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διαφόρων Συμβάσεων.

**1.3 ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**

Στους πίνακες που ακολουθούν φαίνονται οι ποσοτικοποιημένοι στόχοι σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας.

**Πίνακας 1: Ποσοτικοποιημένοι στόχοι σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος**

ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2007	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2010	ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2015	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2015
<b>Δείκτης 1. Μείωση αλιευτικού στόλου *</b>					
▪ Μείωση Χωρητικότητας	GT (οροφή ΜΑΣ)	11.417	190	285	11.132
	GT (ενεργό ΜΑΣ)	5.475			5.190
▪ Μείωση Ισχύος	KW (οροφή ΜΑΣ)	50.085	600	807	49.278
	KW (ενεργό ΜΑΣ)	40.890			40.083
<b>Δείκτης 2. Θέσεις Εργασίας</b>					
▪ Δημιουργία θέσεων εργασίας	Αριθμός	1000		103	1103
▪ Διατήρηση θέσεων εργασίας	Αριθμός	1000		500	-

\* Για το Δείκτη 1 δίνονται τιμές για τον ενεργό στόλο και για το ανώτατο επίπεδο αναφοράς του ΜΑΣ, σύμφωνα με το ΜΑΣ 31/12/2006. Με τη μόνιμη απόσυρση σκαφών προβλέπεται η μείωση του ανώτατου επιπέδου αναφοράς του ΜΑΣ, αλλά όχι κατ' ανάγκη του ενεργού στόλου καθότι ενδέχεται και υπάρχει η δυνατότητα να αυξηθεί.

Πίνακας 2: Ποσοτικοποιημένοι στόχοι σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας

ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2007	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2010	ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2015	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2015
<b>Αξονας Προτεραιότητας 1</b>					
Δείκτης 1. Οριστική απόσυρση αλιευτικών σκαφών *	GT (οροφή ΜΑΣ)	11.417	190	285	11.132
	GT (ενεργό ΜΑΣ)	5.475			5.190
	KW (οροφή ΜΑΣ)	50.085	600	807	49.278
	KW (ενεργό ΜΑΣ)	40.890			40.083
Δείκτης 2. Εκσυγχρονισμός αλιευτικών σκαφών	Αριθμός σκαφών	875	100	200	-
<b>Αξονας Προτεραιότητας 2</b>					
Δείκτης 1. Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας	τόνοι/έτος	4.600	700	1.530	6.130
Δείκτης 2. Παραγωγή μεταποίησης και εμπορίας (κατεψυγμένα προϊόντα)	τόνοι/έτος	3.950	800	1.850	5.800
<b>Αξονας Προτεραιότητας 3</b>					
Δείκτης 1. Βελτίωση χώρων εκφόρτωσης	Αριθμός	0	0	1	1
Δείκτης 2. Κατασκευή αλιευτικών καταφύγιων	Αριθμός	10	1	1	11
<b>Αξονας Προτεραιότητας 4</b>					
Δείκτης 1. Ομάδες	Αριθμός	0	0	1	1
<b>Αξονας Προτεραιότητας 5</b>					
Δείκτης 1. Διεκπεραίωση Μελετών	Αριθμός	0	1	4	-

\* Για το Δείκτη 1 δίνονται τιμές για τον ενεργό στόλο και για το ανώτατο επίπεδο αναφοράς του ΜΑΣ, σύμφωνα με το ΜΑΣ 31/12/2006. Με τη μόνιμη απόσυρση σκαφών προβλέπεται η μείωση του ανώτατου επιπέδου αναφοράς του ΜΑΣ, αλλά όχι κατ' ανάγκη του ενεργού στόλου καθότι ενδέχεται και υπάρχει η δυνατότητα να αυξηθεί.

## **2. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

### **Ανασκόπηση και συμπεράσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης**

Στο παρόν Κεφάλαιο γίνεται ανασκόπηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης του Επιχειρησιακού προγράμματος όπου συμπυκνώνονται τα βασικά αξιολογικά ευρήματα και εξάγονται από αυτά τα κύρια συμπεράσματα.

#### **2.1 Αξιολόγηση της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης και των προσδιορισθεισών αναγκών**

Η εκ των προτέρων (ex-ante) αξιολόγηση του ΕΠΑΛ ασχολήθηκε αρχικά με την διαπίστωση της πληρότητας της ανάλυσης του αλιευτικού τομέα, η οποία αποτελεί το Μέρος Ι του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Ακολούθως πραγματοποιήθηκε ανάλυση των κοινωνικών και οικονομικών δεδομένων του αλιευτικού τομέα της Κύπρου με σκοπό τον εντοπισμό των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζει και τη διαπίστωση των πρωτογενών αναγκών σε καθέναν από τους τρεις παραγωγικούς τομείς: τη θαλάσσια αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια και την εμπορία και μεταποίηση αλιευτικών προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό εκτιμήθηκε επίσης, η κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η κατάσταση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται σε κάθε παραγωγικό τομέα. Βάσει αυτής της ανάλυσης καταγράφηκαν οι κυριότερες ανάγκες που παρουσιάζονται στον αλιευτικό τομέα της Κύπρου.

Σύμφωνα με την παραπάνω μεθοδολογία διαπιστώθηκε ότι η ανάλυση της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης είναι επαρκής για την απαιτούμενη περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του αλιευτικού τομέα. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι το πρόγραμμα περιέχει βασικά στοιχεία πληροφορίες και δείκτες πλαισίου για την περιγραφή της κατάστασης της θαλάσσιας αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας που αποτελούν τους τρεις παραγωγικούς κλάδους του αλιευτικού τομέα. Επίσης, περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα αναφορές για την κοινωνικοοικονομική κατάσταση του τομέα, το ανθρώπινο δυναμικό σε κάθε παραγωγικό κλάδο και το περιβάλλον. Μικρές ελλείψεις διαπιστώνονται στον ακριβή εντοπισμό των προβληματικών σημείων κάθε κλάδου και στο σαφή προσδιορισμό των αιτίων των προβλημάτων που εντοπίζονται. Αυτές εκτιμάται ότι δεν δημιουργούν πρόβλημα στην επαρκή αποτύπωση των υφιστάμενων συνθηκών, αφού ο αλιευτικός τομέας της Κύπρου είναι σχετικά μικρός και δεν διακρίνεται από πολύπλοκες αλληλοσυσχετίσεις μεταξύ των επιμέρους παραγωγικών κλάδων. Υπό την έννοια αυτή όλοι σχεδόν οι κλάδοι αντιμετωπίζουν ομοειδή προβλήματα, τα οποία προσδιορίζονται με σαφήνεια.

Οι 22 πρωτογενείς ανάγκες του κυπριακού αλιευτικού τομέα όπως προσδιορίστηκαν από την προηγούμενη ανάλυση αναγκών, ομαδοποιήθηκαν σε 12 στρατηγικές ανάγκες.

## **2.2 Αξιολόγηση της συνέπειας της προτεινόμενης στρατηγικής**

### **Διερεύνηση αναγκών και συσχέτιση αυτών με τους στόχους του προγράμματος**

Προκειμένου για την αξιολόγηση της εσωτερικής συνοχής του ΕΠΑΛ 2007-2013 εξετάστηκε η αντιστοιχία των στόχων του προγράμματος με τις στρατηγικές ανάγκες του αλιευτικού τομέα, όπως διαπιστώθηκαν από την προαναφερόμενη ανάλυση. Σκοπός της αντιστοίχησης αυτής είναι η διαπίστωση του βαθμού στον οποίο οι στόχοι του προγράμματος προωθούν την κάλυψη των αναγκών του κυπριακού αλιευτικού τομέα. Για το σκοπό αυτό αντιστοιχήθηκαν οι γενικοί και οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος με τις προσδιορισθείσες ανάγκες και διερευνήθηκε η μεταξύ αυτών συμφωνία.

Η στοχοθέτηση του ΕΠΑΛ σε επίπεδο γενικών στόχων και ειδικών στόχων ανά τομέα ενδιαφέροντος, όπως διαπιστώθηκε με την προηγούμενη ανάλυση, είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική για την εξυπηρέτηση των αναγκών του αλιευτικού τομέα, όπως αυτές προσδιορίστηκαν μέσω της ανάλυσης προβλημάτων και αναγκών της παρούσας. Όλοι οι στόχοι του προγράμματος αντιστοιχούν σε παραπάνω της μίας από τις διαπιστωθείσες ανάγκες γεγονός που δείχνει την ορθή κατεύθυνση του προγράμματος.

### **Συσχέτιση Αξόνων Προτεραιότητας και Μέτρων του ΕΠΑΛ με τους γενικούς και ειδικούς στόχους που θέτει**

Για τη διαπίστωση της συνοχής στόχων και δράσεων του ΕΠΑΛ, τα σχεδιαζόμενα μέτρα και άξονες προτεραιότητας αναλύθηκαν και συσχετίστηκαν με τους ειδικούς και γενικούς στόχους του προγράμματος, αντίστοιχα. Σκοπός αυτής της συσχέτισης είναι η εξέταση της ορθής επιλογής των μέτρων που θα εφαρμοστούν όσον αφορά τη συμφωνία τους με τους στόχους και άρα με τις διαπιστωθείσες ανάγκες.

Η συσχέτιση έδειξε την πλήρη και αμφίδρομη σχέση των υιοθετούμενων αξόνων προτεραιότητας και μέτρων με τους στόχους του προγράμματος.

### **Ανάλυση κατανομής των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας**

Με τη βοήθεια πολυκριτηριακής ανάλυσης αξιολογήθηκε η αποτελεσματικότητα κατανομής της κοινοτικής ενίσχυσης σε κάθε άξονα προτεραιότητας του προγράμματος. Για το σκοπό αυτό αξιολογήθηκε η συμβολή κάθε άξονα προτεραιότητας στην ανάπτυξη του Κυπριακού αλιευτικού τομέα με βάση κοινωνικοοικονομικά κριτήρια, κριτήρια εφαρμοστικότητας και οικονομικούς παράγοντες.

Η ανάλυση έδειξε τη σχετική συμφωνία των προτεραιοτήτων που τίθενται από το πρόγραμμα σε σχέση και της κατανομής των διαθέσιμων σε αυτό πόρων

### **Εξέταση της συνέπειας της στρατηγικής με τις περιφερειακές και εθνικές πολιτικές και τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθύνσεις**

Η εξωτερική συνέπεια του προγράμματος διαπιστώθηκε αρχικά με τη σύγκριση των στόχων και του περιεχομένου του προγράμματος με τις αρχές της ευρύτερης αναπτυξιακής πολιτικής



της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ και με τις αρχές και τους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Ακολούθως, προσδιορίστηκε η συμφωνία του με τους στόχους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας και τις Κατευθυντήριες Αρχές για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας. Αντίστοιχα, διερευνήθηκε η συνάφεια του ΕΠΑΛ 2007-2013 με την εθνική τομεακή στρατηγική και τις προτεραιότητες που τίθενται σε εθνικό επίπεδο για την ανάπτυξη του αλιευτικού τομέα την επόμενη προγραμματική περίοδο, όπως αυτά διατυπώνονται στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αλιείας 2007-2013.

Επίσης, διερευνήθηκε η ακολουθούμενη εθνική αναπτυξιακή πολιτική σε άλλους τομείς όπως περιγράφεται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς και το Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης. Εξετάστηκε η συμπληρωματικότητα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που αναλαμβάνουν την υλοποίηση της στρατηγικής αυτής με την υποστήριξη των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, αντίστοιχα.

Μέσω των προαναφερθεισών αναλύσεων και με τη χρήση μήτρων συσχέτισης των βασικών κατευθύνσεων και στρατηγικών των εξεταζόμενων πολιτικών με τους στόχους την στρατηγική και το περιεχόμενο του ΕΠΑΛ διαπιστώθηκε η συμφωνία του προγράμματος με το σύνολο αυτών.

### **Αξιολόγηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων**

Στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης εξετάστηκαν ποιοτικά και ποσοτικά οι αναμενόμενες επιπτώσεις και τα αποτελέσματα της υλοποίησης των προβλεπόμενων μέτρων στην κοινωνική και οικονομική δομή του αλιευτικού τομέα, καθώς και στο περιβάλλον και τους αλιευτικούς πόρους. Δεδομένου του μεγάλου αριθμού μέτρων, τα οποία σχεδιάζεται να υλοποιηθούν την επόμενη εξαετία και της μεγάλης ποικιλίας των διαφορετικών τύπων παρέμβασης, ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στην ανίχνευση τόσο των άμεσων αποτελεσμάτων και πρωτογενών επιπτώσεων της εφαρμογής κάθε άξονα προτεραιότητας, όσο και των έμμεσων δευτερογενών και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων τους.

#### **Άξονας Προτεραιότητας 1**

Η υλοποίηση των προβλεπόμενων μέτρων και δράσεων του άξονα προτεραιότητας 1 αναμένεται να έχει επιπτώσεις κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

- Επιπτώσεις στην απασχόληση στη θαλάσσια αλιεία από τη σχεδιαζόμενη απόσυρση των αλιευτικών σκαφών.
- Επιπτώσεις στην κοινωνική δομή του κλάδου της θαλάσσιας αλιείας μέσω του μέτρου πρόωρης συνταξιοδότησης αλιέων και της επιδότησης της απόκτησης πρώτου σκάφους από νέους αλιείς.
- Βελτίωση των συνθηκών εργασίας μέσω του εκσυγχρονισμού των αλιευτικών σκαφών.
- Θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον μέσω της διατήρησης των αλιευτικών πόρων δυνάμει της σχεδιαζόμενης μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας.

## Άξονας προτεραιότητας 2

Οι σημαντικότερες επιπτώσεις του άξονα προτεραιότητας 2 αναμένεται να είναι:

- Αύξηση της παραγωγής μέσω της ενίσχυσης της πραγματοποίησης επενδύσεων στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας.
- Αύξηση της απασχόλησης και βελτίωση των συνθηκών εργασίας στις νέες και εκσυγχρονισμένες μονάδες που δημιουργηθούν.
- Παραγωγή νέων προϊόντων μέσω της αξιοποίησης της παραγωγής της θαλάσσιας αλιείας από τη μεταποίηση και της ενίσχυσης καινοτόμων δράσεων.
- Ενίσχυση της ποιότητας και της υγιεινής των παραγόμενων προϊόντων και προστασία του περιβάλλοντος, ως αποτέλεσμα πραγματοποίησης αντίστοιχων δράσεων σε μονάδες υδατοκαλλιέργειας και μεταποίησης.

## Άξονας προτεραιότητας 3

Οι κύριες επιπτώσεις από την υλοποίηση του άξονα προτεραιότητας 3 αναμένεται να είναι:

- Κυρίως βραχυπρόθεσμες θετικές επιπτώσεις στην απασχόληση στη φάση κατασκευής των λιμενικών υποδομών.
- Εξασφάλιση συνθηκών ασφάλειας στον αλιευτικό στόλο και βασικών εξυπηρετήσεων στους αλιείς μέσω του εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων και της κατασκευής νέων αλιευτικών καταφυγίων και της ιχθυόσκαλας.
- Έλεγχος και καταγραφή των συλλήψεων και των συνθηκών ποιότητας των αλιευμάτων βασικά ως αποτέλεσμα της κατασκευής της ιχθυόσκαλας, αλλά και της αναβάθμισης των αλιευτικών καταφυγίων.
- Δημιουργία Οργανώσεων Παραγωγών.
- Προώθηση αλιευτικών προϊόντων μέσω των προβλεπόμενων δράσεων υλοποίησης εκστρατειών προώθησης.
- Προώθηση της καινοτομίας μέσω ενίσχυσης πιλοτικών σχεδίων.

## Άξονας προτεραιότητας 4

Δεδομένου ότι ο άξονας προτεραιότητας 4 θα υλοποιηθεί στη βάση των Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης, τις οποίες θα προτείνουν οι Ομάδες των τοπικών φορέων που θα δημιουργηθούν, αλλά και του εύρους των δυνατοτήτων που παρέχονται σε αυτές από τον Κανονισμό 1198/2006, η διερεύνηση και αξιολόγηση των ειδικών επιπτώσεων εφαρμογής του άξονα αυτού παρουσιάζει εγγενείς δυσκολίες.

Σύμφωνα με τους στόχους που τίθενται από το ΕΠΑΛ και τον Καν. 1198/2006 για την ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών η υλοποίηση του αναμένεται να συντελέσει στα ακόλουθα:

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αλιευτικού τομέα.
- Αναδιάρθρωση και αναπροσανατολισμός των οικονομικών δραστηριοτήτων, κυρίως με την προώθηση του οικοτουρισμού, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις που θα προταθούν δεν θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της αλιευτικής προσπάθειας.
- Διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης της πολλαπλής απασχόλησης των αλιέων και τη δημιουργία πρόσθετων θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα.
- Αξιοποίηση των αλιευτικών προϊόντων.
- Στήριξη μικρών εγκαταστάσεων υποδομής που σχετίζονται με την αλιεία και τον τουρισμό και υπηρεσιών προς όφελος μικρών κοινοτήτων αλιέων..

- Προστασία του περιβάλλοντος στις αλιευτικές περιοχές με στόχο τη διατήρηση της ελκυστικότητάς του, την αναβίωση και την ανάπτυξη παράκτιων οικισμών και χωριών με αλιευτική δραστηριότητα και την προστασία και τη βελτίωση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
- Ανασύσταση του παραγωγικού δυναμικού του αλιευτικού τομέα σε περίπτωση που έχει πληγεί από φυσικές ή βιομηχανικές καταστροφές.
- Προαγωγή της διαπεριφερειακής και διακρατικής συνεργασίας μεταξύ ομάδων σε αλιευτικές περιοχές, κυρίως μέσω της δικτύωσης και της διάδοσης βέλτιστων πρακτικών.
- Απόκτηση δεξιοτήτων και διευκόλυνση της κατάρτισης και της εφαρμογής της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής.

### **Άξονας προτεραιότητας 5**

Ο άξονας προτεραιότητας 5 αποτελεί χρηματοδοτικό μέσο υποστήριξης της λειτουργίας του ΕΠΑΛ 2007-2013. Μέσω της υλοποίησης του Άξονα προτεραιότητας 5 προωθείται:

- Η άμεση έναρξη και εφαρμογή του προγράμματος.
- Η ενημέρωση των δυνητικά δικαιούχων και των υπόλοιπων σχετικών με την υλοποίηση του προγράμματος φορέων.
- Η καλύτερη προετοιμασία και ωρίμανση των έργων και δράσεων που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα
- Η αποτελεσματικότερη εφαρμογή, διαχείριση και έλεγχος του προγράμματος

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων σχεδιάζεται η υλοποίηση δράσεων που αφορούν ενέργειες για την παρακολούθηση, την υλοποίηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του ΕΠΑΛ, την ανάθεση και εκπόνηση μελετών σε σχετικά με το ΕΠΑΛ θέματα, καθώς και την διοργάνωση δράσεων δημοσίευσης του μέτρων του ΕΠΑΛ με στόχο την ενημέρωση των δυνητικά δικαιούχων για το περιεχόμενο του προγράμματος και τις δυνατότητες που παρέχονται από την αξιοποίηση των προβλεπόμενων σε αυτό Μέτρων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προηγούμενα η βασικότερη επίπτωση της ορθής υλοποίησης του άξονα προτεραιότητας 5 είναι η προώθηση της αποτελεσματικότερης υλοποίησης του ΕΠΑΛ και η συμβολή του στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

### **Σύστημα παρακολούθησης του ΕΠΑΛ**

Η ποσοτική διερεύνηση έγινε (στο μέτρο του δυνατού) με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέψει την παρακολούθηση των κυριότερων επιπτώσεων μέσα από ένα σύστημα δεικτών εκροών (outcome indicators), αποτελεσμάτων (result indicators) και επιπτώσεων (impact indicators) σε κάθε άξονα προτεραιότητας.

Το σύστημα δεικτών που χρησιμοποιείται περιλαμβάνει πολλούς δείκτες κάποιοι από τους οποίους δεν είναι εύκολο να αξιοποιηθούν ως δείκτες παρακολούθησης του ΕΠΑΛ, καθώς η μέτρηση τους εμφανίζει δυσχέρειες.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει έναν ικανό αριθμό δεικτών για την παρακολούθηση τόσο σε επίπεδο συνολικών αποτελεσμάτων του όσο και επιμέρους αξόνων προτεραιότητας.

## **Εξέταση των προτεινόμενων συστημάτων και διαδικασιών εφαρμογής**

Στην παρούσα αξιολόγηση μελετήθηκαν οι προτεινόμενοι μηχανισμοί εφαρμογής του προγράμματος με βάση την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα τους και κριτήρια όπως η σαφής διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρχών του προγράμματος και η καταλληλότητα της κατανομής των αρμοδιοτήτων αυτών.

Όπως διαπιστώθηκε από την ανάλυση των εφαρμοστικών μηχανισμών αυτοί αφενός καλύπτουν τις απαιτήσεις του Καν. 1198/2006 για τα συστήματα διαχείρισης, ελέγχου, παρακολούθησης, πιστοποίησης και αξιολόγησης και αφετέρου είναι σχεδιασμένοι με τρόπο που διασφαλίζουν την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα τους.

## **Ενσωμάτωση των συμπερασμάτων της αξιολόγησης στο ΕΠΑΛ**

Πρέπει να σημειωθεί ότι η διαδικασία της ex-ante αξιολόγησης είναι μια δυναμική διαδικασία που εκτείνεται μέχρι την τελική κατάρτιση του ΕΠΑΛ 2007-2013 με σκοπό να συμβάλλει στη βελτιστοποίηση του προγραμματισμού και της κατανομής των πόρων του προγράμματος σε σχέση με τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τις προοπτικές του αλιευτικού τομέα της Κύπρου.

Έτσι τα συμπεράσματα της παρούσας και τα σημεία που εντοπίζονται ως προβληματικά και χρήζοντα προσοχής έχουν στην πλειοψηφία τους τροποποιηθεί, διορθωθεί ή παραληφθεί στο τελικό προγραμματικό έγγραφο.

Συγκεκριμένα, μέσω της επικοινωνίας του συμβούλου αξιολόγησης με την αρχή σχεδιασμού του προγράμματος η διαδικασία της εκ των προτέρων αξιολόγησης συνέβαλε μεταξύ άλλων στα ακόλουθα:

- Στην ανάλυση και αποσαφήνιση των απαιτήσεων του Κανονισμού 1198/2006 για το ΕΤΑ και των διαθέσιμων προσχεδίων του Εφαρμοστικού Κανονισμού 498/2007 σχετικά με το περιεχόμενο και τον τρόπο ανάπτυξης του ΕΠΑΛ 2007-2013.
- Το σχεδιασμό των στόχων του προγράμματος σε σχέση με τις ανάγκες του αλιευτικού τομέα.
- Τη συνέπεια του προγράμματος με το Ευρωπαϊκό και Εθνικό θεσμικό πλαίσιο και τις ακολουθούμενες Ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές και πολιτικές για την ανάπτυξη του αλιευτικού τομέα.
- Τη διαπίστωση της ορθής κατανομής των διαθέσιμων πόρων του προγράμματος στις προτεραιότητες που τίθενται με βάση τις ανάγκες του Κυπριακού αλιευτικού τομέα.
- Την αξιολόγηση των συστημάτων εφαρμογής με σκοπό την διαπίστωση τρόπων βελτιστοποίησης τους.

Πιο αναλυτικά, η διαδικασία της εκ των προτέρων αξιολόγησης συνέβαλε στην ολοκλήρωση του προγραμματικού εγγράφου στα σημεία που αναφέρονται στο Παράρτημα 5.

### **3. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ**

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος ανέθεσε σε εμπειρογνώμονες την ετοιμασία της Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) από την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2007-2013 με βάση τις πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχεδία και/ή Προγράμματα Νόμου 102(Ι)/2005.

Στις 31 Ιουλίου 2006 πραγματοποιήθηκε η δημόσια παρουσίαση της ΜΕΕΠ στους θεσμικούς και κοινωνικούς εταίρους. Στην παρουσίαση έγινε αναφορά στους στόχους του ΕΠΑΛ και δόθηκαν πληροφορίες για τον κάθε άξονα προτεραιότητας. Πιο αναλυτικά παρουσιάστηκαν τα μεγαλύτερα έργα που προτίθενται για χρηματοδότηση τη νέα προγραμματική περίοδο, δηλαδή η κατασκευή του αλιευτικού καταφύγιου, της ιχθυόσκαλας, του τεχνητού υφάλου, καθώς και η ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας στην Κύπρο.

Η ΜΕΕΠ υποβλήθηκε στην Υπηρεσία Περιβάλλοντος (Περιβαλλοντική Αρχή) στις 9 Οκτωβρίου 2006 για να αξιολογηθεί από την αρμόδια Επιτροπή Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον. Παράλληλα, έγινε και γνωστοποίηση της ΜΕΕΠ στην επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας και σε δύο εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας, ώστε να υποβληθούν στην Περιβαλλοντική Αρχή τυχόν απόψεις ή παραστάσεις, αναφορικά με το περιεχόμενο της Μελέτης ή τις επιπτώσεις που ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον η έγκριση του προγράμματος. Η Επιτροπή συνεδρίασε για πρώτη φορά στις 22 Νοεμβρίου 2006 και ακολούθως στις 7 Μαρτίου 2007, αφού στάληκαν τα επιπρόσθετα στοιχεία που ζητήθηκαν σχετικά με τα έργα.

Η γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής (Παράρτημα 3) εκδόθηκε στις 19 Απριλίου 2007. Τα κυριότερα σημεία αφορούσαν τη διαχείριση των αποβλήτων κατά τη διάλυση των αλιευτικών σκαφών και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από την περαιτέρω ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας.

Το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, το οποίο είναι το αρμόδιο τμήμα για την παρακολούθηση της κατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος, θα ενσωματώσει στο πρόγραμμα παρακολούθησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και τα έργα που έχουν συμπεριληφθεί στο ΕΠΑΛ.

Στον άξονα προτεραιότητας 1 αναμένεται να ενταχθούν έργα, που έχουν ως στόχο την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας ώστε να συνάδει με τα διαθέσιμα αλιευτικά αποθέματα. Η παρακολούθηση των έργων αυτών θα γίνεται παράλληλα με την εφαρμογή των προγραμμάτων για τη διαχείριση των αποθεμάτων, μέσα από την έρευνα που διεξάγεται για την κατάσταση των ιχθυοπληθυσμών των κυριότερων εμπορικών ειδών στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου. Η έρευνα αυτή γίνεται με τακτικές δειγματοληψίες του αλιεύματος των τρατών βυθού, των πολυδύναμων σκαφών και των σκαφών της παράκτιας αλιείας, οι οποίες αποσκοπούν στον υπολογισμό των αποθεμάτων των ιχθυοπληθυσμών, της ανάλυσης των

ηλικιών των αλιευομένων ειδών, της φυσικής και αλιευτικής θνησιμότητας, του συντελεστή εκμετάλλευσης των αποθεμάτων και γενικά των επιπτώσεων της αλιείας πάνω στα αλιεύματα.

Όσον αφορά τις παρεμβάσεις του άξονα προτεραιότητας 2 και 3 που αφορούν τον τομέα της υδατοκαλλιέργειας, βάσει των Περί Υδατοκαλλιέργειας Νόμων του 2000 και 2002 και των σχετικών Κανονισμών του 2002 και 2003 εφαρμόζονται τα πιο κάτω μέτρα για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης:

1. Δημιουργία Συμβουλευτικής Επιτροπής με σκοπό να συμβουλευεί το Διευθυντή του Τμήματος Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών για θέματα πολιτικής σχετικά με την υδατοκαλλιέργεια.
2. Για τη δημιουργία νέας μονάδας θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας χρειάζεται πρώτα γνωστοποίηση από το Διευθυντή του ΤΑΘΕ για την πρόθεση έκδοσης αδειών για καινούργιες μονάδες.
3. Για την ίδρυση, επέκταση ή διαφοροποίηση της παραγωγής μονάδας υδατοκαλλιέργειας χρειάζεται πρώτα να προσκομισθούν όλες οι απαιτούμενες άδειες βάσει της Κυπριακής Νομοθεσίας, από τις οποίες σχετικές με το περιβάλλον είναι:
  - Περιβαλλοντική έγκριση βάσει του Νόμου 140(I) του 2005 περί της Εκτίμηση των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα, ο οποίος είναι εναρμονιστικός με την οδηγία 85/337/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1985 για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.
  - Άδεια απόρριψης αποβλήτων βάσει του Νόμου 106(I) του 2002 περί ελέγχου της ρύπανσης των νερών και του εδάφους ο οποίος είναι εναρμονιστικός με της οδηγίες που αφορούν τα νερά.
  - Άδεια χρήσης θαλάσσιου χώρου, η οποία δίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.
4. Κατά την έκδοση οποιασδήποτε άδειας λειτουργίας ιχθυοτροφείου εκδίδονται και αυστηροί όροι λειτουργίας, που δίνουν το δικαίωμα στο Διευθυντή του ΤΑΘΕ να διεξάγει ελέγχους, να εκδίδει πρόστιμα, και να καταγγέλλει περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τους όρους λειτουργίας.
5. Οι μονάδες που λειτουργούν εντός θαλάσσης υποχρεώνονται να υποβάλλουν 2 φορές το χρόνο, πρόγραμμα περιβαλλοντικού ελέγχου (ΠΠΕ), στο Διευθυντή του ΤΑΘΕ. Το ΠΠΕ αποσκοπεί στην αξιολόγηση των επιπτώσεων από τη λειτουργία των μονάδων στο θαλάσσιο περιβάλλον και επικεντρώνεται στην παρακολούθηση της ποιότητας του νερού, του ιζήματος και του μακροβένθους.

Στον άξονα προτεραιότητας 3 θα ενταχθεί το έργο της δημιουργίας τεχνητών υφάλων. Η δημιουργία των τεχνητών υφάλων αναμένεται να έχει σαν αποτέλεσμα τον εμπλουτισμό της θαλάσσιας ζωής και την ανάκαμψη των αλιευτικών πόρων. Στα πλαίσια της υλοποίησης του έργου θα καταρτιστεί πρόγραμμα παρακολούθησης της ανάπτυξης της θαλάσσιας ζωής τόσο στο θαλάσσιο χώρο του υφάλου, όσο και στις γεινιάζουσες περιοχές. Μακροπρόθεσμα, το πρόγραμμα σε συνδυασμό με τις μελέτες υπολογισμού των αποθεμάτων θα δώσει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα, σε ότι αφορά τη χρήση των τεχνητών υφάλων για την ανάκαμψη των αποθεμάτων.

Επίσης, στον άξονα προτεραιότητας 3 συμπεριλαμβάνονται και έργα υποδομής (π.χ. αλιευτικό καταφύγιο), φορέας υλοποίησης των οποίων είναι ο Κλάδος Θαλασσιών Έργων του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Συγκεκριμένα, για τα έργα εντός θαλάσσης η παρακολούθηση των επιπτώσεων θα επικεντρώνεται στη διάβρωση της ακτογραμμής και θα ενταχθεί στο γενικότερο πλαίσιο παρακολούθησης.

Επιπρόσθετα, για τα επιμέρους έργα που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του ΕΠΑΛ και τα οποία καλύπτονται από τον περί της Εκτίμηση των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο 140(Ι)/2005, θα πρέπει να υποβληθούν στην Περιβαλλοντική Αρχή οι ανάλογες Μελέτες Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον.

Το ΤΑΘΕ διεξάγει και δικές του έρευνες που αφορούν το θαλάσσιο περιβάλλον με σκοπό τη διατήρηση της καλής οικολογικής κατάστασης του θαλασσιού περιβάλλοντος, για την υποστήριξη της βιωσιμότητας σημαντικών οικοσυστημάτων και κατ' επέκταση της αειφόρου διαχείρισης των έμβιων πόρων. Τα μέτρα που λαμβάνονται, ως αποτέλεσμα εφαρμογής του Νομοθετικού Πλαισίου για έλεγχο της ρύπανσης του παράκτιου / θαλάσσιου περιβάλλοντος, που πηγάζει από Ευρωπαϊκές Νομοθεσίες και τη Σύμβαση της Βαρκελώνης, συμβάλλουν στη μείωση των επιπτώσεων από ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στη δόμηση ενός υγιούς και καθαρού περιβάλλοντος. Η συνεχής παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος στα πλαίσια του Προγράμματος MED POL της UNEP, η οποία επικεντρώνεται, μεταξύ άλλων, στον έλεγχο της ποιότητας των παράκτιων νερών από σημαντικές πηγές ρύπανσης, στον έλεγχο των αποβλήτων που καταλήγουν στο θαλάσσιο αποδέκτη, στη χωρική και εποχική παρακολούθηση της δυναμικής των θρεπτικών συστατικών και της χλωροφύλλης, στον προσδιορισμό ρυπαντών (εντομοκτόνα και βαρέα μέταλλα) στα ψάρια (*Mullus barbatus*), παρέχει μία σημαντική γνώση για την κατάσταση του θαλασσιού περιβάλλοντος. Η περαιτέρω παρακολούθηση των παράκτιων νερών, όπως αυτή προβλέπεται από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ), θα συμβάλει σημαντικά στην αξιολόγηση της οικολογικής κατάστασης του θαλασσιού περιβάλλοντος με αποτέλεσμα τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για τη διατήρηση ή επίτευξη της καλής οικολογικής κατάστασης (good ecological status), που είναι και ο στόχος της νέας Οδηγίας για τη Θαλάσσια Στρατηγική. Η ίδρυση θαλασσιων προστατευόμενων περιοχών, από την άλλη, στα πλαίσια της Οδηγίας των Οικοτόπων 92/43/ΕΟΚ (NATURA 2000) θα συνδράμουν, πέραν της προστασίας των σημαντικά οικολογικών οικοτόπων ή/και ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, στην προστασία αλιευτικών πεδίων και στην ανάκαμψη των ιχθυοαποθεμάτων. Άλλωστε, η δημιουργία θαλασσιων προστατευόμενων περιοχών αποτελεί μία από τις σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης και αειφορίας των αλιευτικών πόρων.

Οι εισηγήσεις που προκύπτουν από τη Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ), καθώς και οι ενέργειες για την ενσωμάτωσή τους στο πρόγραμμα, περιγράφονται αναλυτικά στο παράρτημα 4.

Λόγω της φύσης του προγράμματος, το οποίο αποτελείται από διάφορα σχέδια χορηγιών, οι εναλλακτικές λύσεις περιορίζονται στα έργα υποδομής, όπου σε περίπτωση μη υλοποίησής τους, θα δρομολογηθούν άλλα παρόμοια έργα π.χ. αλιευτικά καταφύγια και χώροι εκφόρτωσης αλιευμάτων. Τα οποιαδήποτε εναλλακτικά έργα που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του ΕΠΑΛ θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής

και εθνικής. Τόσο για τα εναλλακτικά έργα υποδομής, όσο και για τα έργα που θα προταθούν στα πλαίσια των σχεδίων χορηγιών θα τηρούνται οι πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου 140(Ι)/2005.

Η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με τον Ενδιάμεσο Φορέα θα ετοιμάσει μία ενδιάμεση και μια τελική έκθεση για την παρακολούθηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτό θα ετοιμαστεί και θα εφαρμοστεί πρόγραμμα παρακολούθησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον, με το οποίο θα καταγράφονται στοιχεία των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος, κυρίως σε ότι αφορά τα ενταγμένα έργα.

Λόγω της πολυπλοκότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τα στοιχεία που θα συλλέγονται θα αφορούν τις παρεμβάσεις ανά άξονα προτεραιότητας, σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές παραμέτρους που απαιτούνται με βάση τις περιβαλλοντικές πτυχές που αφορούν τον κάθε άξονα προτεραιότητας, καθώς και τις περιβαλλοντικές γνωματεύσεις για τα υπό ένταξη έργα. Συγκεκριμένα, η έκθεση θα επικεντρώνεται:

1. Για τον άξονα προτεραιότητας 1, στις επιπτώσεις των παρεμβάσεων στα αλιευτικά αποθέματα και στην εφαρμογή των μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος που προκύπτουν κατά την υλοποίησή τους, όπως περιγράφονται στην περιβαλλοντική γνωμοδότηση και τις περιβαλλοντικές πτυχές που αναφέρονται στον άξονα 1.
2. Για τον άξονα προτεραιότητας 2, στις επιπτώσεις των μονάδων υδατοκαλλιέργειας από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις με τη διεξαγωγή του προγράμματος περιβαλλοντικού επιχειρησιακού ελέγχου που προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, και στις περιβαλλοντικές γνωμοδοτήσεις των υπό ένταξη έργων. Επιπρόσθετα, θα λαμβάνονται υπόψη και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από έρευνες που διενεργεί το ΤΑΘΕ σε ότι αφορά τις υδατοκαλλιέργειες, καθώς και από τα αποτελέσματα των ερευνών που προκύπτουν από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ).
3. Για τον άξονα προτεραιότητας 3, α) στις επιπτώσεις της παράκτιας ζώνης από την κατασκευή των αλιευτικών καταφυγίων, σε ότι αφορά τη διάβρωση της παραλίας, β) στις επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα του χώρου κατασκευής των τεχνικών υφάλων, σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές πτυχές που προβλέπονται στον άξονα 3 και στα αποτελέσματα που προκύπτουν σε ότι αφορά την πιθανή ανάκαμψη των αλιευτικών πόρων.

Με την έγκριση του προγράμματος, και σύμφωνα με το Νόμο 102(Ι)/2005, άρθρο 22, γίνεται ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ.



## **4. ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ**

Η υλοποίηση των στόχων για τον αλιευτικό τομέα θα επιτευχθεί μέσα από πέντε άξονες προτεραιότητας, όπως περιγράφονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο της Αλιείας, στον Εφαρμοστικό Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 498/2007 και στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 744/2008 ως ακολούθως:

### **Άξονας Προτεραιότητας 1: Μέτρα για την προσαρμογή του Κοινοτικού Αλιευτικού Στόλου**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 1, χρηματοδοτούνται μέτρα με στόχο την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου, τα οποία αφορούν την παροχή ενίσχυσης στους αλιείς και ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών για τη μόνιμη και προσωρινή παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων τους, επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών και επιλεκτικότητα, μέτρα στήριξης της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας, καθώς και κοινωνικοοικονομικές αντισταθμίσεις για τη διαχείριση του αλιευτικού στόλου.

Η στρατηγική ανάπτυξης της θαλάσσιας αλιείας για την Κύπρο, όπως καθορίστηκε στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αλιείας 2007-2013, η οποία είναι εναρμονισμένη με τις αρχές της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, αποσκοπεί στην ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών πόρων, ώστε αυτοί να διατηρηθούν σε ικανοποιητικά επίπεδα πάνω σε μακροχρόνια βάση, καθώς και στην ενίσχυση της οικονομικής συμβολής της αλιείας για τη βελτίωση του εισοδήματος των εξαρτωμένων από αυτή.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας για τη βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών πόρων, θα εφαρμοστούν μέτρα που εντάσσονται στον άξονα προτεραιότητας 1.

### **Άξονας Προτεραιότητας 2: Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 2 χρηματοδοτούνται μέτρα για τη στήριξη της υδατοκαλλιέργειας με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμες μονάδες παραγωγής, για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης των εσωτερικών υδάτων, καθώς και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, ώστε να καταστούν οικονομικά βιώσιμες.

Με γνώμονα την Κοινή Αλιευτική Πολιτική και τη στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής υδατοκαλλιέργειας, ο απώτερος στόχος της υδατοκαλλιέργειας είναι η αειφόρος ανάπτυξη της, με την προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επιχειρήσεων, ώστε η βιομηχανία να μπορεί να αντεπεξέλθει στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού, όπως αυτές διαμορφώνονται στη νέα αγορά.

Όσον αφορά τον κλάδο μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, μέσα στα πλαίσια της αναπτυξιακής πολιτικής της Κύπρου, ο απώτερος στόχος είναι η προώθηση οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων, οι οποίες θα μπορούν να ανταπεξέλθουν επιτυχώς στο ανταγωνιστικό περιβάλλον με προοπτικές προώθησης των προϊόντων τους σε νέες αγορές.

Η εφαρμογή μέτρων του άξονα προτεραιότητας 2 θα συμβάλει στην επίτευξη της στρατηγικής για την ανάπτυξη του τομέα της υδατοκαλλιέργειας και της εμπορίας και μεταποίησης για τη νέα προγραμματική περίοδο.

### **Άξονας Προτεραιότητας 3: Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 3 χρηματοδοτούνται μέτρα κοινού ενδιαφέροντος με πεδίο ευρύτερο των μέτρων που κανονικά αναλαμβάνονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Τα μέτρα αυτά μπορούν να αφορούν: συλλογικές δράσεις, την προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας, τους αλιευτικούς λιμένες, τα αλιευτικά καταφύγια και τους τόπους εκφόρτωσης, την ανάπτυξη νέων αγορών και προώθηση εκστρατειών, πιλοτικά σχέδια και τροποποίηση των αλιευτικών σκαφών για άλλες δραστηριότητες.

Ο άξονας προτεραιότητας 3, λόγω του πολύπλευρου πεδίου εφαρμογής που παρουσιάζει συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη του αλιευτικού τομέα με την υλοποίηση μέτρων που συνάδουν και λειτουργούν συμπληρωματικά με μέτρα που πραγματοποιούνται από το κράτος για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΣ Αλιείας 2007-2013.

### **Άξονας Προτεραιότητας 4: Βιώσιμη Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4 χρηματοδοτούνται μέτρα για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αλιευτικές περιοχές, οι οποίες είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο μιας συνολικής στρατηγικής με την οποία επιδιώκεται η στήριξη της υλοποίησης των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, λαμβανομένων κυρίως υπόψη των κοινωνικοοικονομικών αποτελεσμάτων της.

Η συμπερίληψη του άξονα προτεραιότητας 4 στο πρόγραμμα αποσκοπεί στην υλοποίηση των στόχων του ΕΣΣ 2007-2013 όσον αφορά τις κοινωνικοοικονομικές πτυχές του αλιευτικού τομέα με την εμπλοκή δημόσιων και ιδιωτικών εταίρων από τους διάφορους τοπικούς κοινωνικοοικονομικούς τομείς, οι οποίοι θα αποτελούν την «ομάδα». Η «ομάδα» μέσω των μέτρων που θα εφαρμοστούν, θα υλοποιήσει μια ολοκληρωμένη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, βασιζόμενη σε μία «εκ των κάτω προσέγγιση».

### **Άξονας Προτεραιότητας 5: Τεχνική Βοήθεια**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 5 χρηματοδοτούνται προπαρασκευαστικά μέτρα παρακολούθησης, διοικητικής και τεχνικής στήριξης, αξιολόγησης και λογιστικού ελέγχου αναγκαία για την εφαρμογή και υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

## Άξονας Προτεραιότητας 1: Μέτρα για την προσαρμογή του κοινοτικού αλιευτικού στόλου

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΞΟΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 1. Μέτρα για την προσαρμογή του κοινοτικού αλιευτικού στόλου
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Επαγγελματίες αλιείς, ιδιοκτήτες επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών, αλιεργάτες, νέοι αλιείς
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	<b>4.400.000 ευρώ</b>
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.200.000 ευρώ (50% δημόσιας δαπάνης)

### 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΞΟΝΑ

Ο άξονας προτεραιότητας 1 στοχεύει στην προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας μέσω σχεδίων που θεσπίζονται από τα κράτη μέλη και τα οποία αφορούν τη μόνιμη αλλά και προσωρινή απόσυρση αλιευτικών σκαφών, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα των αλιευτικών αποθεμάτων. Επιπρόσθετα, μέσω του άξονα επιδιώκεται ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών, καθώς και η στήριξη κοινωνικοοικονομικών μέτρων προς τους αλιείς, τα οποία στοχεύουν στη βελτίωση και αναβάθμιση του επαγγέλματος τους.

Τα Μέτρα που προβλέπεται να υλοποιηθούν στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 1 θα περιλαμβάνουν δράσεις που θα αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Απόσυρση αλιευτικών σκαφών είτε με διάλυση, είτε με αλλαγή της χρήσης τους.
- Παροχή επιδόματος σε αλιείς και αλιεργάτες, λόγω απώλειας εργασίας μετά τη μόνιμη απόσυρση των σκαφών στα οποία εργάζονταν.
- Προσωρινή παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων λόγω απρόβλεπτων γεγονότων και φυσικών καταστροφών.
- Επενδύσεις επί των σκαφών για την ασφάλεια του προσωπικού, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την υγιεινή και ποιότητα των αλιευτικών προϊόντων, την ενεργειακή αποδοτικότητα, καθώς και για την επίτευξη επιλεκτικότητας στα αλιευτικά εργαλεία.

- Χρηματοδότηση αντικατάστασης μηχανής για τα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη.
- Εκπαίδευση των αλιέων σε θέματα ασφάλειας επί του σκάφους και ναυσιπλοΐας, καθώς και αναβάθμιση των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων.
- Διαφοροποίηση αλιευτικών δραστηριοτήτων με στόχο την προώθηση της πολλαπλής απασχόλησης.
- Χρηματοδότηση νέων αλιέων για την αγορά πρώτου αλιευτικού σκάφους.
- Σχέδιο πρόωρης συνταξιοδότησης για αλιείς παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας.

### 3. ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2007	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2010	ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2015	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2015
Δείκτης 1. Οριστική απόσυρση αλιευτικών σκαφών *	GT (οροφή ΜΑΣ)	11.417	190	285	11.132
	GT (ενεργό ΜΑΣ)	5.475			5.190
	KW (οροφή ΜΑΣ)	50.085	600	807	49.278
	KW (ενεργό ΜΑΣ)	40.890			40.083
Δείκτης 2. Εκσυγχρονισμός αλιευτικών σκαφών **	Αριθμός σκαφών	875	100	200	-

\* Για το Δείκτη 1 δίνονται τιμές για τον ενεργό στόλο και για το ανώτατο επίπεδο αναφοράς του ΜΑΣ, σύμφωνα με το ΜΑΣ 31/12/2006. Με τη μόνιμη απόσυρση σκαφών προβλέπεται η μείωση του ανώτατου επιπέδου αναφοράς του ΜΑΣ, αλλά όχι κατ' ανάγκη του ενεργού στόλου καθότι ενδέχεται και υπάρχει η δυνατότητα να αυξηθεί.

\*\* Όσον αφορά την επιλεκτικότητα των εργαλείων ενδέχεται να χρηματοδοτηθεί περίπου το 10% των αλιευτικών σκαφών που θα εκσυγχρονιστούν.

### 4. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 1, τα κύρια Μέτρα που θα υλοποιηθούν είναι τα ακόλουθα:

- **Μέτρο 1.1** Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων
- **Μέτρο 1.3** Επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών και επιλεκτικότητα
- **Μέτρο 1.5** Κοινωνικοοικονομικές αποζημιώσεις για τη διαχείριση του στόλου

## **5. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 1 προβλέπεται να υλοποιηθούν ενέργειες που αφορούν τη στήριξη νεαρών αλιέων και την πρόωρη συνταξιοδότηση αλιέων, την εκπαίδευση και αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των αλιέων και τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους.

Οι πιο πάνω ενέργειες παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με αντίστοιχες που συγχρηματοδοτούνται από τα προγράμματα του ΕΚΤ και ΕΓΤΑΑ (κεφ.5 & παράρτημα 2). Από το ΕΠΑΛ συγχρηματοδοτούνται μόνο ενέργειες που αφορούν τους άμεσα εμπλεκόμενους στον αλιευτικό τομέα.

## **Μέτρο 1.1 Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων**

### **1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 1. Μέτρα για την προσαρμογή του κοινοτικού αλιευτικού στόλου
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>1.1 Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Ιδιοκτήτες επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### **2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ**

Στόχος του Μέτρου είναι η οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων με τη μόνιμη απόσυρση των σκαφών, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων. Ο στόχος θα υλοποιηθεί μέσω εθνικού σχεδίου προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας.

### **3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ**

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέτρου 1.1 είναι:

#### **Δράση 1. Οριστική Απόσυρση αλιευτικών σκαφών**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης χρηματοδοτούνται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Διάλυση με τεμαχισμό και καταστροφή των αλιευτικών σκαφών.
- Αλλαγή χρήσης σε δραστηριότητες εκτός αλιείας.
- Μουσειακή αξιοποίηση των σκαφών για τη διαφύλαξη της ιστορικής κληρονομιάς.

### **4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Για την υλοποίηση του Μέτρου θα εκπονηθούν σχέδια απόσυρσης αλιευτικών σκαφών στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας, σύμφωνα με τις

πρόνοιες του Άρθρου 23 του Κανονισμού 1198/2006. Τα σχέδια απόσυρσης θα ολοκληρώνονται εντός δύο ετών από την ημερομηνία που τίθενται σε εφαρμογή.

Το σχέδιο προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας εφαρμόζεται από την περίοδο 2004-2006 και έχει ως βασικό στόχο τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας σε βενθικά είδη στα χωρικά ύδατα της Κύπρου με την απόσυρση των τρατών βυθού που αλιεύουν στα χωρικά ύδατα, που έχουν και τις περισσότερες επιπτώσεις. Η αλιευτική δραστηριότητα των τρατών βυθού στα χωρικά ύδατα που πραγματοποιείται για πολλά και συνεχόμενα έτη έχει επιφέρει σημαντική μείωση των βενθικών ειδών ιχθυοπανίδας και ιδιαίτερα αυτών με τη μεγαλύτερη οικονομική αξία, καθώς και επιπτώσεις στο θαλάσσιο πυθμένα της παράκτιας ζώνης.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2004-2006, η προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας, ώστε να συνάδει με τα διαθέσιμα αλιευτικά αποθέματα επιτεύχθηκε σε μεγάλο ποσοστό με την απόσυρση 4 τρατών βυθού, που αποτελεί το 50% του συνολικού αριθμού των τρατών που αλιεύουν στα χωρικά ύδατα.

Το σχέδιο προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας θα συνεχιστεί και τη νέα περίοδο 2007-2013 με στόχο την οριστική απόσυρση τρατών βυθού που δραστηριοποιούνται στα χωρικά ύδατα της Κύπρου.

Το εθνικό σχέδιο προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το γενικό πλαίσιο υλοποίησης, παρακολούθησης και ελέγχου του μέτρου, τα κριτήρια υποβολής, επιλογής, αξιολόγησης και ένταξης των προτάσεων που θα υποβληθούν για χρηματοδότηση από το εν λόγω Μέτρο, καθώς και λεπτομέρειες σχετικά με το ύψος της χρηματοδότησης.

#### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες των άρθρων 21, 22 και 23 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, του άρθρου 4 και του Παραρτήματος Ι, Μέρος Α του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007, καθώς και με τις πρόνοιες των άρθρων 11-14 του Κεφ. ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΚ) 744/2008.

#### **4.2 Βασικές Προϋποθέσεις/Κριτήρια Προτεραιότητας**

Η επιλογή των προτάσεων που θα υποβληθούν από τους δικαιούχους για ένταξη τους στο εθνικό σχέδιο προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας για μόνιμη απόσυρση των αλιευτικών σκαφών, θα γίνει σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια και προϋποθέσεις:

1. Τράτες βυθού που αλιεύουν στα χωρικά ύδατα της Κύπρου
2. Πολυδύναμα σκάφη

Προτεραιότητα δίνεται στη διάλυση τρατών βυθού που αλιεύουν στα χωρικά ύδατα της Κύπρου. Η διάλυση πολυδύναμων σκαφών θα μελετηθεί κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.

### 4.3 Ειδικές διατάξεις

#### 4.3.1 Μέθοδος υπολογισμού δημόσιας ενίσχυσης για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων με τη διάλυση των αλιευτικών σκαφών

Το ποσό της χρηματοδότησης που θα παραχωρηθεί για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων θα υπολογίζεται με βάση τη μέγιστη ενίσχυση που καθορίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 5α και Παράρτημα IV του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2792 του Συμβουλίου της 17<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 1999 για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας.

Η χρηματοδότηση για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ποσά του πιο κάτω πίνακα κατά κατηγορία σκάφους, ανά κλάση χωρητικότητας (σε GT).

Κατηγορία σκάφους ανά κλάση χωρητικότητας (GT)	Μέγιστη χρηματοδότηση οριστικής παύσης σε Ευρώ
0<10	11.000/GT + 2.000
10<25	5.000/GT + 62.000
25<100	4.200/GT + 82.000
100<300	2.700/GT + 232.000
300<500	2.000/GT + 382.000
500 και άνω	1.200/GT + 882.000

Για σκάφη ηλικίας από 10-15 ετών, η χρηματοδότηση ορίζεται σύμφωνα με τα ποσά του πιο πάνω πίνακα. Για σκάφη ηλικίας μεταξύ 16-29 ετών, η χρηματοδότηση ορίζεται σύμφωνα με τα ποσά του πίνακα, αλλά μειωμένη κατά 1,5% ανά έτος. Για σκάφη ηλικίας 30 ετών και άνω, η χρηματοδότηση ορίζεται σύμφωνα με τα ποσά του πίνακα, αλλά μειωμένη κατά 22,5%.

#### 4.3.2 Μέθοδος υπολογισμού δημόσιας ενίσχυσης για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων με την αλλαγή χρήσης σε δραστηριότητες εκτός αλιείας

Το ποσό της χρηματοδότησης που θα παραχωρηθεί για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων με την αλλαγή χρήσης σε δραστηριότητες εκτός αλιείας συλλογικού συμφέροντος και μη κερδοσκοπικές, όπως διαφύλαξη ιστορικής κληρονομιάς, εκπαίδευσης από δημόσιο φορέα ή ημικρατικό οργανισμό, έλεγχο αλιευτικών δραστηριοτήτων, θα υπολογίζεται με βάση τη μέγιστη ενίσχυση που καθορίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 5α και Παράρτημα IV του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2792 του Συμβουλίου της 17<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 1999 για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας, όπως στην περίπτωση της διάλυσης (παράγραφος 4.3.1).

Σε οποιαδήποτε άλλες περιπτώσεις αλλαγής χρήσης θα χορηγείται το ποσό όπως στη διάλυση, αλλά θα μειώνεται κατά 50%.



### 4.3.3 Επιπρόσθετες πρόνοιες

Σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 744/2008, τα ειδικά μέτρα για τη συμπλήρωση ορισμένων διατάξεων των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 ή για την παρέκκλιση από τις διατάξεις αυτές, θα εφαρμοστούν σε περίπτωση εφαρμογής προγράμματος προσαρμογής των στόλων σύμφωνα με το άρθρο 12 του Καν. (ΕΚ) 744/2008.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση της Κύπρου στο πλαίσιο του εκάστοτε «Προγράμματος Προσαρμογής Στόλου» (ΠΠΣ) το ποσοστό μείωσης της αλιευτικής ικανότητας του στόλου ή μέρους του στόλου υποχρεούται να είναι τουλάχιστον 20%, δεδομένου ότι ο στόλος της Κύπρου είναι μικρότερος από 12.000 GT, (βάσει του άρθρου 12.4(α) του Κανονισμού (ΕΚ) 744/2008).

## 5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Στην πορεία υλοποίησης του Μέτρου, οι δράσεις που θα εφαρμοστούν θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής και εθνικής.

Η διάλυση των αλιευτικών σκαφών πρέπει να γίνεται από κατάλληλα εξουσιοδοτημένες και αδειοδοτημένες εταιρείες, οι οποίες διαθέτουν το απαραίτητο και κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, τον αναγκαίο τεχνικό εξοπλισμό και τις αναγκαίες άδειες για τη διάθεση/ απόρριψη/ ανακύκλωση των υλικών που θα προκύψουν, ώστε να διασφαλίζεται ότι δε θα προκληθεί οποιαδήποτε ρύπανση στο περιβάλλον.

Η εταιρεία πρέπει να έχει άδεια διαχείρισης αποβλήτων που εκδίδεται με βάση τον περί Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων Νόμο του 2002 (Αρ. 215(Ι)/2002, μετά από αίτηση στην Υπηρεσία Περιβάλλοντος. Τυχόν μηχανέλαια που θα προκύψουν κατά το στάδιο τεμαχισμού και διάλυσης του σκάφους θα πρέπει να συλλέγονται σε κατάλληλους περιέκτες και να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους Κανονισμούς για τη Διαχείριση Χρησιμοποιημένων Ορυκτελαίων (Κ.Δ.Π 637/2002).

## **Μέτρο 1.3 Επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών και επιλεκτικότητα**

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 1. Μέτρα για την προσαρμογή του κοινοτικού αλιευτικού στόλου
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>1.3 Επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών και επιλεκτικότητα</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Ιδιοκτήτες επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών και αλιείς
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### 2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ

Στόχος του Μέτρου είναι η αναδιάρθρωση και ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών, έτσι ώστε η λειτουργία τους να συνάδει με τα σχετικά πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν αυξάνεται η αλιευτική ικανότητα τους.

### 3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέτρου 1.3 είναι:

#### **Δράση 1. Επενδύσεις πάνω στα αλιευτικά σκάφη**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης χρηματοδοτείται ο εξοπλισμός και οι εργασίες εκσυγχρονισμού που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη βελτίωση της ασφάλειας πάνω στο αλιευτικό σκάφος και των συνθηκών εργασίας, τη διασφάλιση της υγιεινής και ποιότητας των αλιευτικών προϊόντων με τη διατήρηση των αλιευμάτων πάνω στο σκάφος, την προστασία των αλιευμάτων και των εργαλείων από άγριους θηρευτές.

## **Δράση 2. Επιλεκτικότητα αλιευτικών εργαλείων**

Στα πλαίσια της δράσης 2 χρηματοδοτούνται ενέργειες που αφορούν τη χρήση και την εφαρμογή πιο επιλεκτικών αλιευτικών εργαλείων πάνω στα αλιευτικά σκάφη, περιλαμβανομένων δύο το πολύ αντικαταστάσεων αλιευτικών εργαλείων.

## **Δράση 3. Αντικατάσταση μηχανής αλιευτικών σκαφών**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης χρηματοδοτείται μια αντικατάσταση μηχανής σε κάθε αλιευτικός σκάφος.

## **4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Στα πλαίσια της υλοποίησης του Μέτρου θα χρηματοδοτηθούν επενδύσεις πάνω σε αλιευτικά σκάφη, που αφορούν τη βελτίωση της ασφάλειας πάνω στο σκάφος, των συνθηκών εργασίας, της υγιεινής και ποιότητας των αλιευτικών προϊόντων, της ενεργειακής αποδοτικότητας και της επιλεκτικότητας των αλιευτικών εργαλείων.

Επιπρόσθετα, στα πλαίσια του Μέτρου 1.3 χρηματοδοτούνται ενέργειες που απορρέουν από την εφαρμογή του Κανονισμού 1967/2006, σχετικά με τα μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο θάλασσα, για σκοπούς συμμόρφωσης με τα νέα τεχνικά μέτρα επιλεκτικότητας της κοινοτικής νομοθεσίας, καθώς και για χρήση επιλεκτικών εργαλείων, πέραν των υφιστάμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων από την κοινοτική νομοθεσία.

### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες των άρθρων 25 και 26 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, των άρθρων 6 και 7 και του Παραρτήματος I, Μέρος Α του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007, καθώς και με τις πρόνοιες του άρθρου 7 και 16 του Κανονισμού (ΕΚ) 744/2008.

### **4.2 Βασικές Προϋποθέσεις/Κριτήρια Προτεραιότητας**

Η δημόσια ενίσχυση παρέχεται σε αλιευτικά σκάφη, με ηλικία μεγαλύτερη των πέντε ετών, υπό την προϋπόθεση ότι δεν αυξάνεται η αλιευτική ικανότητα τους.

Δεν χρηματοδοτείται η κατασκευή καινούργιου σκάφους, καθώς και η αύξηση της χωρητικότητας των χώρων αποθήκευσης των αλιευμάτων.

#### **4.2.1 Αντικατάσταση αλιευτικών εργαλείων**

Η αντικατάσταση των αλιευτικών εργαλείων χρηματοδοτείται **μέχρι δυο φορές** για ολόκληρη την περίοδο 2007-2013, με την προϋπόθεση ότι το σκάφος α) επηρεάζεται από κάποιο σχέδιο προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας, β) αλλάζει αλιευτική μέθοδο και γ) το νέο

εργαλείο είναι επιλεκτικότερο και πληροί αναγνωρισμένα περιβαλλοντικά κριτήρια και πρακτικές πέραν των υφιστάμενων υποχρεώσεων συμφωνά με την κοινοτική νομοθεσία.

Επιπρόσθετα, η **πρώτη** αντικατάσταση αλιευτικών εργαλείων χρηματοδοτείται είτε για σκοπούς συμμόρφωσης με τα νέα τεχνικά μέτρα επιλεκτικότητας της κοινοτικής νομοθεσίας, είτε για μείωση των επιπτώσεων από την αλιεία μη εμπορεύσιμων ειδών.

#### 4.2.2 Αντικατάσταση μηχανής

Στην περίπτωση αντικατάστασης μηχανής χρηματοδοτείτε **μόνο** μια αντικατάσταση σε κάθε σκάφος, με βάση τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- για τα σκάφη ολικού μήκους μικρότερου των 12 μέτρων, τα οποία δεν χρησιμοποιούν συρόμενα εργαλεία, η νέα μηχανή θα πρέπει να διαθέτει την ίδια ισχύ ή μικρότερη από την παλιά μηχανή, όπως καθορίζεται στον πίνακα 3, παράρτημα 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 26/2004 της Επιτροπής,
- για τα σκάφη ολικού μήκους μέχρι 24 μέτρα, εκτός αυτών της προηγούμενης παραγράφου, η νέα μηχανή θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 20% μικρότερης ισχύος από την παλιά μηχανή,
- για μηχανότρατες ολικού μήκους μεγαλύτερου των 24 μέτρων, η νέα μηχανή θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 20% μικρότερης ισχύος από την παλιά μηχανή και το σκάφος θα πρέπει να επιλέγει τη χρήση αλιευτικής μεθόδου, η οποία απαιτεί μικρότερη κατανάλωση καυσίμων.

Στις περιπτώσεις αντικατάστασης μηχανής το ΤΑΘΕ θα διασφαλίζει ότι η παλαιά μηχανή έχει ίση ή μεγαλύτερη ισχύ από τη νέα μηχανή, με ενδελεχή έλεγχο και εξακρίβωση της από το πιστοποιητικό του κατασκευαστή στο κάθε σκάφος, πριν και μετά την αντικατάσταση για όλα τα σκάφη ολικού μήκους κάτω των 12 μέτρων.

Για σκάφη ολικού μήκους μέχρι 24 μέτρα, αλλά και για σκάφη ολικού μήκους μεγαλύτερου των 24 μέτρων, το ΤΑΘΕ θα διασφαλίζει με τον ίδιο τρόπο, δηλαδή με έλεγχο της μηχανής και εξακρίβωση της από το πιστοποιητικό του κατασκευαστή του κάθε σκάφους πριν και μετά την αντικατάσταση της μηχανής, ότι εφαρμόζονται πλήρως οι πρόνοιες του Κανονισμού σε σχέση με τη μείωση κατά 20% της μηχανής ή της συνολικής ισχύς αν πρόκειται για συνολική μείωση.

### 4.3 Ειδικές διατάξεις

#### 4.3.1 Μέγιστο επιλέξιμο κόστος για επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών

Η συνολική επιλέξιμη δαπάνη για την οποία θα παρέχεται στήριξη για επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών, εξαιρουμένου του κόστους επενδύσεων που αφορά εξοπλισμό για την προστασία από άγριους θηρευτές, για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού δεν θα υπερβαίνει τη χρηματοδότηση που καθορίζεται για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, όπως περιγράφεται στον πίνακα του Μέρους 1.1, παράγραφος 4.3.1.

#### 4.3.2 Επιπρόσθετες πρόνοιες

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Καν. (ΕΚ) 744/2008 και κατά παρέκκλιση από το σημείο α του παραρτήματος II του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, όταν χορηγούνται ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση εξοπλισμού, περιλαμβανομένων των βοηθητικών κινητήρων, ικανές να βελτιώσουν σημαντικά την ενεργειακή απόδοση επί των αλιευτικών σκαφών, περιλαμβανομένων των σκαφών παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας, καθώς και να μειώσουν τις εκπομπές και να συμβάλουν στην καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, η ελάχιστη ιδιωτική χρηματοδοτική συμμετοχή στην εν λόγω ενίσχυση ανέρχεται σε 40%.

Στις περιπτώσεις στόλου ή μέρους του στόλου που εντάσσεται σε πρόγραμμα προσαρμογής ισχύουν οι επιπρόσθετες πρόνοιες του άρθρου 16 του Καν. (ΕΚ) 744/2008, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του σημείου α) του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006. Σημειώνεται ότι οι πρόνοιες του πιο πάνω άρθρου εφαρμόζονται μόνο για τα αλιευτικά σκάφη που εντάσσονται στο «Πρόγραμμα Προσαρμογής Στόλου» (ΠΠΣ).

#### 4.3.3 Όροι που αφορούν την αλλαγή μηχανών σε ομάδα σκαφών

Η μείωση της ισχύς των μηχανών για σκάφη που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία «παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας», όπως καθορίζεται στον πίνακα 3, παράρτημα 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 26/2004 της Επιτροπής, μπορεί να επιτευχθεί από ομάδα σκαφών σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 3 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) εξατομικεύονται όλα τα σκάφη που ανήκουν στην ίδια ομάδα
- β) όλα τα σκάφη που ανήκουν στην ίδια ομάδα δραστηριοποιούνται στις ίδιες περιοχές διαχείρισης
- γ) όλα τα σκάφη που ανήκουν στην ίδια ομάδα χρησιμοποιούν τα ίδια κύρια αλιευτικά εργαλεία, όπως αυτά απαριθμούνται στο προσάρτημα III (τμήμα Γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1639/2001 της Επιτροπής
- δ) τα σκάφη που ανήκουν στην ίδια ομάδα δεν υπερβαίνουν συνολικά σε αριθμό τα πενήντα.

Η μείωση της ισχύς κατά 20% στην ομάδα μπορεί να επιτευχθεί με τους ακόλουθους τρόπους:

- αναλογική μείωση σε όλα τα σκάφη
- μείωση που να προέρχεται από ένα ή περισσότερα σκάφη

Στις περιπτώσεις αντικατάστασης μηχανής σε ομάδα σκαφών θα τηρούνται οι πρόνοιες που περιγράφονται στην παράγραφο 4.2.2 και επιπρόσθετα μέσω του Μητρώου Αλιευτικών Σκαφών, για το οποίο υπεύθυνο είναι το ΤΑΘΕ, θα διασφαλίζεται ότι τηρούνται όλα τα κριτήρια σύμφωνα με τον Κανονισμό.

#### **4.3.4 Χρηματοδότηση εξοπλισμού για την προστασία από τους άγριους θηρευτές**

Το επιλέξιμο κόστος για εξοπλισμό που αφορά την προστασία από άγριους θηρευτές δεν συνυπολογίζεται με το κόστος επενδύσεων επί των αλιευτικών σκαφών, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 4.3.1. Η δημοσία ενίσχυση δίνεται μόνο στις περιπτώσεις, όπου οι άγριοι θηρευτές είναι προστατευόμενοι σύμφωνα με τις Οδηγίες 79/409/ΕΕΚ και 92/43/ΕΕΚ.

### **5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ**

Στην πορεία υλοποίησης του Μέτρου, οι δράσεις που θα εφαρμοστούν θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής και εθνικής.

Κατά την αλλαγή των μηχανών θα λαμβάνεται υπόψη η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με τον περί Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων Νόμο του 2002 (Αρ. 215(Ι)/2002. Τυχόν μηχανέλαια που θα προκύψουν κατά το στάδιο αλλαγής της μηχανής θα πρέπει να συλλέγονται σε κατάλληλους περιέκτες και να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους Κανονισμούς για τη Διαχείριση Χρησιμοποιημένων Ορυκτελαίων (Κ.Δ.Π 637/2002).

## Μέτρο 1.5 Κοινωνικοοικονομικές αποζημιώσεις για τη διαχείριση του στόλου

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 1: Μέτρα για την προσαρμογή του κοινοτικού αλιευτικού στόλου
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>1.5 Κοινωνικοοικονομικές αποζημιώσεις για τη διαχείριση του στόλου</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Ιδιοκτήτες επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών και αλιείς
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### 2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ

Στόχος του Μέτρου είναι η παροχή κοινωνικοοικονομικών αντισταθμίσεων στους αλιείς, που επηρεάζονται από τις εξελίξεις στον τομέα της αλιείας, για τη διατήρηση, την ενίσχυση, την ανάπτυξη και την αναβάθμιση του επαγγέλματος του αλιέα, καθώς και για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και ασφάλειας τους.

### 3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέτρου 1.5 είναι:

#### **Δράση 1. Κοινωνικοοικονομικές αποζημιώσεις**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης θα χρηματοδοτηθούν κοινωνικοοικονομικά μέτρα που θα αφορούν, μεταξύ άλλων, τη στήριξη νεαρών αλιέων για την αγορά επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους, την εκπαίδευση και αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των αλιέων, τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων, για παράδειγμα με την προώθηση του αλιευτικού τουρισμού και την πρόωρη συνταξιοδότηση των αλιέων.

#### 4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στα πλαίσια υλοποίησης του Μέτρου θα υλοποιηθεί σχέδιο, στο οποίο θα περιγράφονται τα κοινωνικοοικονομικά μέτρα που θα χρηματοδοτηθούν για τη στήριξη των αλιέων.

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης, θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων με στόχο την προώθηση της πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς.
2. Αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, κυρίως για τους νέους αλιείς.
3. Δημιουργία σχεδίων για την επανακατάρτιση σε επαγγέλματα εκτός της θαλάσσιας αλιείας.
4. Πρόωρη αποχώρηση από τον αλιευτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της πρόωρης συνταξιοδότησης.
5. Στήριξη νεαρών αλιέων για την αγορά επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους.

##### 4.1 Νομική βάση

Η εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες του άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, καθώς και με τις πρόνοιες του άρθρου 8 και του Παραρτήματος Ι, Μέρος Α του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

##### 4.2 Βασικές προϋποθέσεις/ Κριτήρια προτεραιότητας

Στα πλαίσια υλοποίησης των κοινωνικοοικονομικών μέτρων για τη στήριξη των αλιέων προτεραιότητα θα δίνεται στους αλιείς και ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών που ασχολούνται με την παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας.

##### 4.3 Ειδικές διατάξεις

###### 4.3.1 Πρόωρη συνταξιοδότηση αλιέων

Στόχος είναι η ηλικιακή ανανέωση των ανθρώπων που ασχολούνται με την αλιεία, η μεταβίβαση των αλιευτικών σκαφών σε νεότερους που θέλουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με την αλιεία, η αύξηση της παραγωγικότητας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα.

Η χορήγηση της ενίσχυσης στους αλιείς σε καμιά περίπτωση δεν αφορά συνταξιοδοτική παροχή και δεν αποτελεί λόγο στέρησης του δικαιώματος συνταξιοδότησης τους από το Εθνικό Ασφαλιστικό Σύστημα. Οι εντασσόμενοι σε αυτό αλιείς, μέχρι το 65<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους διατηρούν πλήρως τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους που πηγάζουν από τη Νομοθεσία Κοινωνικής Ασφάλισης.

##### **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι είναι φυσικά πρόσωπα, τα οποία:

- Έχουν ασκήσει το επάγγελμα του αλιέα σαν κύρια απασχόληση για τουλάχιστο δεκαπέντε χρόνια και τα τελευταία δέκα χρόνια πριν την ένταξη τους στο πρόγραμμα έχουν εξασφαλίσει δέκα ετήσιες άδειες αλιείας, με εξαίρεση ανωτέρας βίας.



- Είναι ηλικίας 55 μέχρι 65 ετών που δεν έχουν συνταξιοδοτηθεί από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (σύνταξη στα 63, σύνταξη ανικανότητας).
- Έχουν αναλάβει την υποχρέωση να εξεύρουν νεότερο «διάδοχο» ηλικίας 18 έως και 40 ετών, που ενδιαφέρεται να εξασκήσει το επάγγελμα του αλιέα και τηρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις για χορήγηση επαγγελματικής άδειας αλιείας για πρώτη φορά.
- Θα πρέπει να παύσουν οριστικά την άσκηση του επαγγέλματος του αλιέα.
- Η διάρκεια παραμονής των δικαιούχων στο σχέδιο καθορίζεται μέχρι 10 χρόνια και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 65<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους.
- Προτεραιότητα θα δίνεται στους γηραιότερους δικαιούχους και στους νεότερους «διαδόχους».
- Σε περίπτωση που δεν πουλήσουν ή μεταβιβάσουν το σκάφος τους στο Διάδοχο ή άλλο αλιέα, το σκάφος θα παραμένει ανενεργό στο Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών .

### **Διάδοχοι**

Διάδοχοι είναι φυσικά πρόσωπα, τα οποία πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- Είναι ηλικίας 18 έως 40 χρόνων και επιθυμούν να εξασκήσουν το επάγγελμα του αλιέα για πρώτη φορά.
- Να κατέχουν αλιευτικό σκάφος.
- Θα πρέπει να αναλάβουν «προκαθορισμένες υποχρεώσεις».
- Θα πρέπει να ασκούν την αλιεία ως κύρια απασχόληση, με ελάχιστο χρόνο εργασίας τα 140 μεροκάματα .
- Θα πρέπει να ασκήσουν το επάγγελμα του αλιέα τουλάχιστο για 5 χρόνια συνεχόμενα, έστω και αν ο δικαιούχος έχει συμπληρώσει το 65<sup>ο</sup> έτος ηλικίας του.
- Ο διάδοχος εφόσον πληρεί τα αντίστοιχα κριτήρια θα μπορεί να ενταχθεί και στο σχέδιο στήριξη νεαρών αλιέων για την αγορά επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους.

### **Διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης**

Η καταβολή της ετήσιας ενίσχυσης στους δικαιούχους γίνεται σε 12 ισόποσες μηνιαίες δόσεις. Ως ημερομηνία έναρξης καταβολής της ενίσχυσης, ορίζεται η ημερομηνία έγκρισης της αίτησης.

### **Ύψος ενίσχυσης**

Το ύψος της δημόσιας ενίσχυσης ορίζεται στα 850 ευρώ το μήνα. Η ενίσχυση κατά συνταξιοδοτηθέντα αλιέα δεν θα υπερβαίνει τις 10.200 ευρώ το χρόνο. Η συνολική ενίσχυση κατά συνταξιοδοτηθέντα αλιέα δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 102.000 ευρώ.

Το ποσό της ενίσχυσης καθορίστηκε με βάση τις ακόλουθες παραμέτρους:

- το εθνικό συνταξιοδοτικό σύστημα
- το εισόδημα των αλιέων και
- το επίπεδο διαβίωσης στην Κύπρο

Στο καθορισμό του εν λόγω ποσού έχει ληφθεί επίσης υπόψη το γεγονός, ότι οι δικαιούχοι παύουν οριστικά την άσκηση του επαγγέλματος του αλιέα, αλλά μπορούν να εξασκούν άλλο επάγγελμα εκτός της αλιείας.

Τυχόν αναπροσαρμογή του ύψους του ποσού της πρόωρης συνταξιοδότησης θα γίνεται στα πλαίσια των διαδικασιών προκήρυξης και υλοποίησης του Μέτρου και σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες των Διατάξεων Εφαρμογής, όπως περιγράφονται στο ΜΕΡΟΣ IV.

Με την έναρξη καταβολής σύνταξης γήρατος από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων γίνεται συμψηφισμός σύνταξης γήρατος και πρόωρης σύνταξης στο ύψος της πρόωρης σύνταξης, μέχρι το 65<sup>ο</sup> έτος ηλικίας τους.

Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου πρόωρης σύνταξης, η καταβολή της πρόωρης σύνταξης γίνεται στο/στη σύζυγο και για χρονικό διάστημα που απομένει μέχρι την προβλεπόμενη ημερομηνία για την έξοδο του δικαιούχου από το Μέτρο και εφόσον συνεχίζουν να πληρούνται οι όροι. Σε αυτή την περίπτωση γίνεται συμψηφισμός στη σύνταξη χηρείας που χορηγείται στο/ στη σύζυγο και της πρόωρης σύνταξης στο ύψος της πρόωρης σύνταξη.

Για σκοπούς δημιουργίας λογαριασμού για πληρωμές μετά το 2015, ανάλογα με το ενδιαφέρον που θα επιδείξουν οι αλιείς μέχρι το Δεκέμβριο του 2009, θα υπολογιστεί το ποσό που θα κατακρατηθεί στο λογαριασμό για τις αντίστοιχες πληρωμές και θα ενημερωθεί η ΕΕ.

#### **4.3.2 Στήριξη νεαρών αλιέων για την αγορά επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους**

Το Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτήσει ψαράδες ηλικίας κάτω των 40 χρόνων, οι οποίοι έχουν δουλέψει τουλάχιστον πέντε χρόνια ως αλιείς ή διαθέτουν ισοδύναμη επαγγελματική κατάρτιση και επιθυμούν να γίνουν για πρώτη φορά ιδιοκτήτες ή συνιδιοκτήτες αλιευτικού σκάφους, το οποίο έχει ολικό μήκος μικρότερο των 24 μέτρων και έχει ηλικία 5-30 χρόνων. Το ποσό για την αγορά του νέου σκάφους δεν πρέπει να υπερβαίνει το 15% του κόστους απόκτησης της ιδιοκτησίας, ούτε να υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ.

## **Άλλα Μέτρα στον Άξονα Προτεραιότητας 1**

Στον άξονα προτεραιότητας 1, στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων, πιθανόν να υλοποιηθούν και άλλα Μέτρα, τα οποία περιγράφονται παρακάτω.

### **Μέτρο 1.2 Προσωρινή παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων**

Η υλοποίηση του Μέτρου εντάσσεται στο εθνικό σχέδιο προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας και σκοπό έχει την παροχή αντισταθμιστικών μέτρων προς τους δικαιούχους που θα πληγούν από φυσικές καταστροφές ή από άλλα απρόβλεπτα γεγονότα που θέτουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία, και από τη συνεπαγόμενη άρση των αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Στις περιπτώσεις στόλου ή μέρους του στόλου που εντάσσεται σε πρόγραμμα προσαρμογής ισχύουν οι επιπρόσθετες πρόνοιες του άρθρου 15 του Καν. (ΕΚ) 744/2008. Σημειώνεται ότι οι πρόνοιες του πιο πάνω άρθρου εφαρμόζονται μόνο για τα αλιευτικά σκάφη που εντάσσονται στο «Πρόγραμμα Προσαρμογής Στόλου» (ΠΠΣ).

#### **1.2.1 Μέθοδος υπολογισμού δημόσιας ενίσχυσης για την προσωρινή παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων**

Το ποσό της χρηματοδότησης που θα παραχωρηθεί για την προσωρινή παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων θα υπολογίζεται με βάση το εισόδημα των αλιέων που επηρεάζονται από τα μέτρα για την παύση των δραστηριοτήτων τους στη συγκεκριμένη περιοχή, σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέγονται.

Ειδικότερα, για την καταβολή της ενίσχυσης θα συνυπολογίζονται η απώλεια της παραγωγής, σε σχέση με τη συχνότητα των αλιευτικών εξορμήσεων, καθώς και οποιοσδήποτε άλλες επιβαρύνσεις που οφείλονται στην προσωρινή παύση. Παράλληλα, κατά την εκτίμηση της αποζημίωσης που θα καταβάλλεται θα εξαιρούνται δαπάνες που θα σχετίζονται με τα λειτουργικά έξοδα (καύσιμα, συντήρηση, αλιευτικά εργαλεία).

### **Μέτρο 1.4 Παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας**

Στα πλαίσια υλοποίησης του Μέτρου θα χρηματοδοτηθούν (πριμοδότηση) κοινωνικοοικονομικά μέτρα για τους αλιείς και τους ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών που ασχολούνται με την παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας.

Οι ενέργειες που χρηματοδοτούνται αφορούν:

- α) βελτίωση της διαχείρισης και του ελέγχου των όρων πρόσβασης στις περιοχές αλιείας
- β) προαγωγή της οργάνωσης της αλυσίδας παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων
- γ) ενθάρρυνση στη λήψη εθελοντικών μέτρων για τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων
- δ) ενθάρρυνση της χρήση τεχνολογικών καινοτομιών (επιλεκτικότερες αλιευτικές τεχνικές πέραν εκείνων που υπερβαίνουν τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου ή καινοτομίες για την προστασία των εργαλείων και των αλιευμάτων από ζωικούς εχθρούς), οι οποίες δεν αυξάνουν την αλιευτική προσπάθεια

## Άξονας Προτεραιότητας 2: Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΞΟΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 2. Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Υδατοκαλλιεργητές, Μεταποιητές, Ιχθυέμποροι
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	<b>6.500.000 ευρώ</b>
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.250.000 ευρώ (50% δημόσιας δαπάνης)

### 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΞΟΝΑ

Στόχος του άξονα προτεραιότητας 2 είναι η προώθηση οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμων επιχειρήσεων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και μεταποίησης και εμπορίας.

Συγκεκριμένα, στηρίζονται επενδύσεις για την κατασκευή, την επέκταση, τον εξοπλισμό και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, της υγιεινής, της υγείας των ανθρώπων ή των ζώων και της ποιότητας των προϊόντων, καθώς και στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων ή την ενίσχυση των θετικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Τα Μέτρα που προβλέπεται να υλοποιηθούν στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 2 θα περιλαμβάνουν δράσεις που θα αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Επέκταση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων μονάδων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και δημιουργία νέων μονάδων.
- Επέκταση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας, καθώς και δημιουργία νέων.

- Διαφοροποίηση της παραγωγής προς νέα είδη και παραγωγή ειδών με καλές προοπτικές εμπορίας.
- Ανάπτυξη οργανικής υδατοκαλλιέργειας.
- Βελτίωση των συνθηκών εργασίας και ασφάλειας των εργαζομένων.
- Παραγωγή νέων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας με καλές προοπτικές εμπορίας.
- Βελτίωση της υγιεινής και ποιότητας των προϊόντων.
- Τυποποίηση και πιστοποίηση των παραγόμενων προϊόντων.
- Εφαρμογή μεθόδων για μείωση των αρνητικών επιπτώσεων ή ενίσχυση των θετικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Ιδιαίτερη σημασία θα δίνεται στην υγιεινή και ασφάλεια των αλιευτικών προϊόντων, αλλά και των εργαζομένων. Συγκεκριμένα, εφαρμόζονται αυστηροί περιβαλλοντικοί έλεγχοι (monitoring) με καθορισμένες παραμέτρους για στενή παρακολούθηση της λειτουργίας των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο των εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας, μεταποίησης και εμπορίας, καθώς και για την έγκριση των εγκαταστάσεων αλιευτικών προϊόντων. Συγκεκριμένα, το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών διενεργεί τον έλεγχο της υγείας και ευημερίας των υδρόβιων ζώων και τον έλεγχο της παραγωγής, μεταποίησης, μεταφοράς, αποθήκευσης και διάθεσης στην αγορά των τροφίμων που προέρχονται από υδρόβια ζώα.

### 3. ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2007	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2010	ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2015	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2015
Δείκτης 1. Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας	τόνοι/έτος	4.600	700	1.530	6.130
Δείκτης 2. Παραγωγή μεταποίησης και εμπορίας (κατεψυγμένα προϊόντα)	τόνοι/έτος	3.950	800	1.850	5.800

### 4. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 2, τα κύρια Μέτρα που θα υλοποιηθούν είναι τα ακόλουθα:

- Μέτρο 2.1 Υδατοκαλλιέργεια
- Μέτρο 2.3 Μεταποίηση και Εμπορία

## **5. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ**

Ο άξονας προτεραιότητας 2 του ΕΠΑΛ παρουσιάζει συμπληρωματικότητα με δράσεις που αφορούν την ενίσχυση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας και συγχρηματοδοτούνται από τα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων και του ΕΓΤΑΑ (κεφ.5 & παράρτημα 2).

Στην περίπτωση του άξονα 2 του ΕΠΑΛ χρηματοδοτείται η ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, ενέργειες μη επιλέξιμες για χρηματοδότηση από τα άλλα προγράμματα.

## **Μέτρο 2.1 Υδατοκαλλιέργεια**

### **1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 2. Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>2.1 Υδατοκαλλιέργεια</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Υδατοκαλλιεργητές
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### **2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ**

Το Μέτρο στοχεύει στη στήριξη επενδύσεων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας στα πλαίσια των ειδικών στόχων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αλιείας 2007-2013. Συγκεκριμένα, στόχος είναι η αειφόρος ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας, κυρίως στις παράκτιες περιοχές, με την προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επιχειρήσεων, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού, όπως αυτές διαμορφώνονται στη νέα αγορά.

### **3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ**

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέρους 2.1 είναι:

#### **Δράση 1. Παραγωγικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια**

Με κύριο στόχο την αύξηση των ικανοτήτων παραγωγής των μονάδων, στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης, θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Αύξηση της παραγωγής με την επέκταση των υφιστάμενων μονάδων.
- Δημιουργία νέων μονάδων.
- Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων μονάδων από τεχνολογικής και οργανωτικής άποψης.

Με κύριο στόχο τη διαφοροποίηση της παραγωγής, καθώς και τον εκσυγχρονισμό των μονάδων υδατοκαλλιέργειας, χωρίς την αύξηση παραγωγής, στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης, θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Βελτίωση συνθηκών εργασίας και ασφάλειας των εργαζομένων.
- Βελτίωση υγιεινής και ποιότητας των προϊόντων.
- Ευημερία των ζώων.
- Τυποποίηση και πιστοποίηση των παραγόμενων προϊόντων.
- Παραγωγή νέων ειδών υδατοκαλλιέργειας με καλές προοπτικές εμπορίας.
- Εφαρμογή μεθόδων που μειώνουν τις αρνητικές επιπτώσεις ή ενισχύουν τις θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

## **Δράση 2. Υδατοπεριβαλλοντικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια**

Θα χρηματοδοτηθούν ενέργειες με στόχο τη στήριξη, μέσω της χορήγησης αντιστάθμισης, της χρήσης παραγωγικών μεθόδων υδατοκαλλιέργειας που να συμβάλλουν στην προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, καθώς και στη διατήρηση του. Συγκεκριμένα, θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Οργανική υδατοκαλλιέργεια.
- Επενδύσεις που αποσκοπούν στην προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Συστήματα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου.

## **4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Το Μέτρο προωθεί δράσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας, την αύξηση της παραγωγής και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις θα αφορούν την ενθάρρυνση της οικονομικής βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, την εφαρμογή των ευρωπαϊκών προτύπων, τη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων, την υιοθέτηση και εφαρμογή νέας τεχνολογίας, τη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης και την προστασία του περιβάλλοντος.

### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέρους θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες των άρθρων 28 και 29 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, καθώς και με τις πρόνοιες του άρθρου 9 και 10 και του Παραρτήματος Ι, Μέρος Α του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

### **4.2 Βασικές Προϋποθέσεις/Κριτήρια Προτεραιότητας**

Το Μέτρο προβλέπει την παροχή δημόσιας ενίσχυσης σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στη σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με ημερομηνία 06/05/2003 και αριθμό 2003/361/Ε, καθώς και σε επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 750 υπαλλήλους ή ο κύκλος εργασιών είναι μικρότερος από 200 εκ. ευρώ.



Παραχώρηση προτεραιότητας δίνεται σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, θα διασφαλίζεται η προτεραιότητα, ως ακολούθως:

- Άμεση εξέταση και έγκριση των προτάσεων από πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις
- Καθορισμός μέγιστου επιλέξιμου κόστους επένδυσης

## **5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ**

Στην πορεία υλοποίησης του Μέτρου, οι δράσεις που θα εφαρμοστούν θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής και εθνικής.

Στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας θα προωθείται η εφαρμογή νέων τεχνολογιών που θα μειώνουν στο ελάχιστο τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Στις χερσαίες εγκαταστάσεις, οι οποίες απαιτούνται για τη λειτουργία των μονάδων υδατοκαλλιέργειας, θα πρέπει να εγκατασταθούν συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, ενώ στην περίπτωση ίδρυσης νέων μονάδων θα διασφαλίζεται η ύπαρξη όλων των απαραίτητων χερσαίων υποδομών.

Για την ίδρυση και/ή επέκταση μονάδας υδατοκαλλιέργειας ο αιτητής πρέπει να εκπονήσει, βάσει της κείμενης νομοθεσίας, (Ν.140(Ι)/2005) τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), η οποία εγκρίνεται από την Περιβαλλοντική Αρχή.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών εφαρμόζει αυστηρούς περιβαλλοντικούς ελέγχους (monitoring) με καθορισμένες παραμέτρους για στενή παρακολούθηση της λειτουργίας των μονάδων, ενώ στην άδεια λειτουργίας των μονάδων επισυνάπτονται ως παράρτημα, όροι λειτουργίας.

Όσον αφορά τις περιοχές που εντάσσονται στο πλαίσιο Natura 2000 δεν προβλέπεται η συγχρηματοδότηση οποιασδήποτε ενέργειας που σχετίζεται με την υδατοκαλλιέργεια, αφού σε αυτές τις περιοχές δεν διεξάγεται υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα. Σε περίπτωση που μελλοντικά υπάρξουν ειδικοί περιορισμοί ή απαιτήσεις για τις περιοχές Natura 2000 που σχετίζονται με την υδατοκαλλιέργεια θα εφαρμοστούν οι πρόνοιες του άρθρου 30, παράγραφος 2(δ) του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006.

## **Μέτρο 2.3 Μεταποίηση και Εμπορία**

### **1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 2. Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>2.3 Μεταποίηση και Εμπορία</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Υδατοκαλλιεργητές, Μεταποιητές, Ιχθυέμποροι
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### **2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ**

Το Μέτρο στοχεύει στην ανάπτυξη του τομέα της μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, με την προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων μονάδων, οι οποίες θα ανταπεξέλθουν επιτυχώς στο ανταγωνιστικό περιβάλλον με προοπτικές προώθησης των προϊόντων τους σε νέες αγορές.

### **3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ**

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέτρου 2.3 είναι:

#### **Δράση 1. Αύξηση των ικανοτήτων παραγωγής**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης θα προωθηθούν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Αύξηση της παραγωγής με την επέκταση των υφιστάμενων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Δημιουργία νέων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

## **Δράση 2. Έκσυγχρονισμός των μονάδων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης θα προωθηθούν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Βελτίωση συνθηκών εργασίας και ασφάλειας των εργαζομένων.
- Βελτίωση υγιεινής και ποιότητας των προϊόντων.
- Τυποποίηση και πιστοποίηση των παραγόμενων προϊόντων.
- Παραγωγή νέων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας με καλές προοπτικές εμπορίας.
- Εφαρμογή μεθόδων που μειώνουν τις αρνητικές επιπτώσεις ή ενισχύουν τις θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

### **4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Το Μέτρο προωθεί δράσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας του τομέα. Οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις, κυρίως, θα αφορούν την προώθηση και ενθάρρυνση επενδύσεων για εμπορία και μεταποίηση προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, την εφαρμογή των ευρωπαϊκών προτύπων, τη βελτίωση της ποιότητας του εφοδιασμού της αγοράς, την παρασκευή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και αλιείας υψηλής προστιθέμενης αξίας, την υιοθέτηση και εφαρμογή νέας τεχνολογίας, τη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης και την μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον.

#### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέρους θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες των άρθρων 34 και 35 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, καθώς και με τις πρόνοιες του άρθρου 14 και του Παραρτήματος Ι, Μέρος Α του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

#### **4.2 Βασικές Προϋποθέσεις/Κριτήρια Προτεραιότητας**

Το Μέτρο προβλέπει την παροχή δημόσιας ενίσχυσης σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στη σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με ημερομηνία 06/05/2003 και αριθμό 2003/361/Ε, καθώς και σε επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 750 υπαλλήλους ή ο κύκλος εργασιών είναι μικρότερος από 200 εκ. ευρώ.

Παραχώρηση προτεραιότητας δίνεται σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, θα διασφαλίζεται η προτεραιότητα, ως ακολούθως:

- Άμεση εξέταση και έγκριση των προτάσεων από πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις
- Καθορισμός μέγιστου επιλέξιμου κόστους επένδυσης

## 5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Στην πορεία υλοποίησης του Μέτρου, οι δράσεις που θα εφαρμοστούν θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής και εθνικής.

Στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας θα προωθείτε η εφαρμογή νέων τεχνολογιών που θα μειώνουν στο ελάχιστο τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Στις χερσαίες εγκαταστάσεις των μονάδων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, θα πρέπει να εγκατασταθούν συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, ενώ στην περίπτωση ίδρυσης νέων μονάδων θα διασφαλίζεται η ύπαρξη όλων των απαραίτητων χερσαίων υποδομών.

Για τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του Μέτρου 2.3 θα τηρούνται οι πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου 140(Ι)/2005.

## Άξονας Προτεραιότητας 3: Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΞΟΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 3. Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Συλλογικές οργανώσεις/ομάδες (αλιέων, υδατοκαλλιεργητών, μεταποιητών, ιχθυέμπορων), Οργανώσεις Καταναλωτών, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δημόσιοι, Ημικρατικοί και Ιδιωτικοί Φορείς
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	<b>25.848.836 ευρώ</b>
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	12.924.418 ευρώ (50% δημόσιας δαπάνης)

### 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΞΟΝΑ

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 3, στηρίζονται μέτρα κοινού ενδιαφέροντος με πεδίο ευρύτερο των μέτρων που αναλαμβάνονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Η υλοποίηση των μέτρων κοινού ενδιαφέροντος, επιτυγχάνεται με την ενεργό συμμετοχή επιχειρήσεων ή οργανώσεων ή ομάδων που ενεργούν εκ μέρους των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων αναγνωρισμένων από το κράτος.

Τα μέτρα αυτά μπορούν να αφορούν: συλλογικές δράσεις, ενέργειες για την προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας, τους αλιευτικούς λιμένες, τα αλιευτικά καταφύγια και τους χώρους εκφόρτωσης, την ανάπτυξη νέων αγορών και προώθηση εκστρατειών, καθώς και πιλοτικά σχέδια.

Τα Μέτρα που προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσα από τον άξονα προτεραιότητας 3 θα περιλαμβάνουν δράσεις που θα αφορούν μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Δημιουργία νέου αλιευτικού καταφυγίου.
- Βελτίωση και αναβάθμιση των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων.
- Βελτίωση των συνθηκών εκφόρτωσης, μεταποίησης, αποθήκευσης και δημοπράτησης των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

- Προστασία και βελτίωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Βελτίωση της ποιότητας εφοδιασμού της αγοράς με προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Βελτίωση της ποιότητας και διασφάλιση της υγιεινής των αλιευτικών προϊόντων.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα υδατοκαλλιέργειας, μεταποίησης και εμπορίας.
- Αναβάθμιση της επαγγελματικής απασχόλησης στον τομέα υδατοκαλλιέργειας, μεταποίησης και εμπορίας.
- Προώθηση και ανάπτυξη νέων αγορών για τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Δημιουργία οργανώσεων παραγωγών.

Οι παρεμβάσεις στον άξονα επικεντρώνονται σε ενέργειες για την υγιεινή και ασφάλεια των αλιευτικών προϊόντων, αλλά και των εργαζομένων. Μεγάλης σημασίας είναι η δημιουργία αλιευτικών καταφυγίων για ασφαλή ελλιμενισμό, αλλά και κατάλληλων χώρων εκφόρτωσης των αλιευτικών προϊόντων με εγκαταστάσεις και διευκολύνσεις για την υγιεινή εκφόρτωση και συντήρηση των αλιευμάτων.

Το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο των εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας, μεταποίησης και εμπορίας, καθώς και για την έγκριση των εγκαταστάσεων αλιευτικών προϊόντων. Συγκεκριμένα, το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών διενεργεί τον έλεγχο της υγείας και ευημερίας των υδρόβιων ζώων και τον έλεγχο της παραγωγής, μεταποίησης, μεταφοράς, αποθήκευσης και διάθεσης στην αγορά των τροφίμων που προέρχονται από υδρόβια ζώα.

### 3. ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2007	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2010	ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2015	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2015
Δείκτης 1. Βελτίωση χώρων εκφόρτωσης	Αριθμός	0	0	1	1
Δείκτης 2. Κατασκευή αλιευτικών καταφύγιων	Αριθμός	10	1	1	11

\*οι τιμές των δεικτών αφορούν μόνο αποτελέσματα που θα επιτευχθούν μέσω της υλοποίησης του ΕΠΑΛ 2007 – 2013

#### **4. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 3, τα κύρια Μέτρα που θα υλοποιηθούν είναι τα ακόλουθα:

- **Μέτρο 3.2 Προστασία και Ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας**
- **Μέτρο 3.3 Αλιευτικοί λιμένες, τόποι εκφόρτωσης και καταφύγια**

#### **5. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ**

Το ΕΠΑΛ στηρίζει μέτρα κοινού ενδιαφέροντος μέσα από τον άξονα προτεραιότητας 3, τα οποία παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με αντίστοιχες δράσεις των προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων και του ΕΓΤΑΑ (κεφ.5 & παράρτημα 2).

Το Μέτρο 3.2 του ΕΠΑΛ αποσκοπεί στην προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας και παρουσιάζει συμπληρωματικότητα με τις παρεμβάσεις του προγράμματος του ΕΤΠΑ και του ΕΓΤΑΑ που αφορούν το περιβάλλον. Στα πλαίσια του ΕΠΑΛ, όμως χρηματοδοτούνται ενέργειες που αφορούν άμεσα ή έμμεσα το θαλάσσιο περιβάλλον και τον αλιευτικό τομέα.

Άλλα Μέτρα του άξονα 3 στηρίζουν ενέργειες που αφορούν κοινωνικοοικονομικά μέτρα και παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με αντίστοιχες του προγράμματος ΕΚΤ, με τη διαφορά ότι στοχεύουν σε θέματα που αφορούν τους άμεσα εμπλεκόμενους στον αλιευτικό τομέα.

## Μέτρο 3.2 Προστασία και Ανάπτυξη υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 3. Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>3.2 Προστασία και Ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Δημόσιοι Φορείς, όπως Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, Τμήμα Δημοσίων Έργων
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### 2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ

Γενικός στόχος του Μέτρου είναι η στήριξη δράσεων κοινού ενδιαφέροντος που αποσκοπούν στην προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος. Η διατήρηση της βιολογικής ισορροπίας του θαλάσσιου οικοσυστήματος αποτελεί τη βάση της σωστής διαχείρισης και χρήσης των θαλάσσιων πόρων, έτσι που να επιτυγχάνεται η αειφόρος εκμετάλλευσή τους.

### 3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέτρου 3.2 είναι:

#### **Δράση 1. Δημιουργία Τεχνητών Υφάλων**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Εκπόνηση μελετών χωροθέτησης.
- Νομοθετική ρύθμιση για προστασία των περιοχών που θα εγκατασταθούν οι τεχνητοί ύφαλοι.
- Κατασκευή τεχνητών υφάλων, συμπεριλαμβανομένου και του τεχνητού υφάλου στην περιοχή της Αμαθούντας, Λεμεσού.



- Προγράμματα παρακολούθησης συμπεριφοράς τεχνητών υφάλων

#### **4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Στα πλαίσια του Μέτρου 3.2 θα επιδιωχθεί η προστασία και ανάπτυξη των αλιευτικών πόρων των παράκτιων περιοχών με συγκεκριμένες ενέργειες που αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες.

Συγκεκριμένα, η υλοποίηση του Μέτρου θα πραγματοποιηθεί με την κατασκευή και τοποθέτηση (πόντιση) τεχνητών υφάλων, οι οποίοι θα λειτουργούν ως καταφύγια ψαριών και θα συμβάλουν σημαντικά στην αύξηση της βιοποικιλότητας και στην αύξηση της παραγωγής της αλιείας.

Η τοποθέτηση των τεχνητών υφάλων αναμένεται να έχει σαν αποτέλεσμα την άμεση προστασία των θαλάσσιων αλιευτικών πόρων με την προσέλκυση υδρόβιων πληθυσμών και την αποκατάσταση της τροφικής αλυσίδας, που θα οδηγήσει στην ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των ιχθυαποθεμάτων.

##### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες του άρθρου 38 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, καθώς και με τις πρόνοιες του άρθρου 16 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

##### **4.2 Βασικές Προϋποθέσεις/Κριτήρια Προτεραιότητας**

Προτεραιότητα θα δοθεί στις παράκτιες περιοχές, για τις οποίες έχει τεκμηριωθεί με μελέτες, η σκοπιμότητα εγκατάστασης των τεχνητών υφάλων.

#### **5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ**

Στην πορεία υλοποίησης του Μέτρου, οι δράσεις που θα εφαρμοστούν θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής και εθνικής.

Για τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του Μέτρου 3.2 θα τηρούνται οι πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου 140(Ι)/2005.

Η δημιουργία των τεχνητών υφάλων αποσκοπεί στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος γενικότερα, και η εφαρμογή της πιο πάνω δράσης κάτω από το Μέτρο 3.2 θα ενταχθεί στα πλαίσια της παρακολούθησης για τη διατήρηση της καλής οικολογικής κατάστασης του θαλασσίου περιβάλλοντος, για την υποστήριξη της βιωσιμότητας σημαντικών οικοσυστημάτων και κατ' επέκταση της αειφόρου διαχείρισης των έμβιων πόρων.

Επιπρόσθετα, θα λαμβάνονται όλα τα μέτρα που προβλέπονται από τη σχετική Νομοθεσία, για τον έλεγχο της ρύπανσης του παράκτιου / θαλάσσιου περιβάλλοντος, που πηγάζει από Εθνικές και Κοινοτικές Νομοθεσίες και τη Σύμβαση της Βαρκελώνης και που αποσκοπούν/ συμβάλλουν στη μείωση των επιπτώσεων από ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στη δόμηση ενός υγιούς και καθαρού περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με το άρθρο 38, παρ. 2(γ) του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006, στα πλαίσια του Μέτρου 3.2 συγχρηματοδοτούνται μέτρα για την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του Natura 2000, εφόσον αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες. Στο ΕΠΑΛ 2007-2013, επί του παρόντος, δεν γίνεται αναφορά στη συγκεκριμένη δράση. Σε περίπτωση που υπάρξουν ειδικοί περιορισμοί ή απαιτήσεις για τις περιοχές Natura 2000 που έχουν άμεση σχέση με την αλιεία θα εφαρμοστούν οι πρόνοιες του πιο πάνω άρθρου.

## **Μέτρο 3.3 Αλιευτικοί λιμένες, τόποι εκφόρτωσης και καταφύγια**

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 3. Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>3.3 Αλιευτικοί λιμένες, τόποι εκφόρτωσης και καταφύγια</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Δημόσιοι Φορείς, όπως Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, Τμήμα Δημοσίων Έργων
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### 2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο στοχεύει στη στήριξη επενδύσεων σε υφιστάμενους αλιευτικούς λιμένες, που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους αλιείς και υδατοκαλλιεργητές που τους χρησιμοποιούν, με σκοπό τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην αναδιάρθρωση των τόπων εκφόρτωσης και στη βελτίωση των συνθηκών εκφόρτωσης των ψαριών.

Με απώτερο στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και εργασίας των αλιέων, στηρίζονται επενδύσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια και αφορούν την κατασκευή ή τον εκσυγχρονισμό μικρών αλιευτικών καταφυγίων.

### 3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέρου 3.3 είναι:

**Δράση 1.** *Επενδύσεις για την αναδιάρθρωση και βελτίωση τόπων εκφόρτωσης*

**Δράση2.** *Επενδύσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια και αφορούν την κατασκευή ή τον εκσυγχρονισμό μικρών αλιευτικών καταφυγίων*

Στα πλαίσια των πιο πάνω δράσεων θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Κατασκευή ιχθυόσκαλας και χώρου ελλιμενισμού αλιευτικών σκαφών.
- Κατασκευή νέου αλιευτικού καταφυγίου στο Ζύγι.
- Βελτίωση των συνθηκών εκφόρτωσης, μεταποίησης, συσκευασίας, αποθήκευσης και δημοπράτησης των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Προμήθεια καυσίμων, πάγου, νερού και ηλεκτρικής ενέργειας.
- Κατασκευή, εκσυγχρονισμός και επέκταση αποβάθρων για τη βελτίωση της ασφάλειας κατά την εκφόρτωση ή τη φόρτωση.
- Βελτίωση ασφάλειας και συνθηκών εργασίας των αλιέων.
- Αποθήκευση και επεξεργασία απορριμμάτων.
- Μείωση απορρίψεων.

#### **4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Στα πλαίσια υλοποίηση του Μέτρου προωθούνται δράσεις που αποσκοπούν στον ασφαλή ελλιμενισμό των αλιευτικών σκαφών, καθώς και στην παροχή αλιευμάτων υψηλής ποιότητας και υγιεινής.

Η κατασκευή νέου αλιευτικού καταφυγίου, καθώς και η συντήρηση/βελτίωση/επέκταση των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων συμβάλουν στην παροχή ασφάλειας στα αλιευτικά σκάφη, στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των αλιέων και στην υγιεινή διακίνηση των αλιευμάτων, ενώ παράλληλα συμβάλουν και στην τοπική ανάπτυξη και αναβάθμιση των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία. Παρόλο που τα τελευταία χρόνια έχουν κατασκευαστεί ή και βελτιωθεί σημαντικά, αρκετά αλιευτικά καταφύγια, εντούτοις υπάρχει ανάγκη για την άμεση κατασκευή νέων. Τα υφιστάμενα καταφύγια χρήζουν, επίσης, συνεχούς συντήρησης και αναβάθμισης, ώστε να διατηρούνται σε λειτουργικότητα.

Η κατασκευή της ιχθυόσκαλας είναι μια αναγκαιότητα και έχει σαν στόχο τη δημιουργία κατάλληλων χώρων εκφόρτωσης αλιευμάτων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων αλιείας που καλύπτουν την αγορά, καθώς επίσης και τον εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση του συστήματος εμπορίας των αλιευτικών προϊόντων από τον παραγωγό στον καταναλωτή.

Η ιχθυόσκαλα θα περιλαμβάνει χερσαίες εγκαταστάσεις για την εμπορία των αλιευτικών προϊόντων και χώρο για ελλιμενισμό αλιευτικών σκαφών. Σύμφωνα με την οδηγία 852/2004 και 853/2004 θα δημιουργηθούν οι προβλεπόμενες από την κοινοτική νομοθεσία εγκαταστάσεις και διευκολύνσεις για την υγιεινή εκφόρτωση και συντήρηση των αλιευμάτων (όπως στεγασμένοι χώροι με υγειονομικές προδιαγραφές, ψυγεία, πλυντήριο, παγοπωλείο, χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων). Ο λιμενικός χώρος θα έχει την δυνατότητα ελλιμενισμού 45 περίπου σκαφών.

##### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες του άρθρου 39 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, καθώς και με τις πρόνοιες του άρθρου 17 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

## 5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Στην πορεία υλοποίησης του Μέτρου, οι δράσεις που θα εφαρμοστούν θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής και εθνικής.

Για τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του Μέτρου 3.3 και αφορούν την κατασκευή του αλιευτικού καταφυγίου και της ιχθυόσκαλας θα υποβληθούν στην Περιβαλλοντική Αρχή, οι Μελέτες Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, σύμφωνα με τον περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο 140(Ι)/2005.

## **Άλλα Μέτρα στον Άξονα Προτεραιότητας 3**

Στον άξονα προτεραιότητας 3, στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων, πιθανόν να υλοποιηθούν και άλλα Μέτρα, τα οποία περιγράφονται παρακάτω.

### **Μέτρο 3.1 Συλλογικές δράσεις**

Στα πλαίσια υλοποίησης του Μέτρου ενθαρρύνονται βραχυπρόθεσμες ενέργειες συλλογικού ενδιαφέροντος, που υλοποιούνται με την ενεργό συμμετοχή των επιχειρήσεων ή οργανώσεων ή ομάδων που ενεργούν εκ μέρους των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων αναγνωρισμένων από το κράτος.

Οι ενέργειες αυτές θα αφορούν τον τομέα της αλιείας, υδατοκαλλιέργειας και μεταποίησης και εμπορίας και θα αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και οργάνωσης των επιχειρήσεων, στη βελτίωση της ποιότητας εφοδιασμού της αγοράς με προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, στον έλεγχο της παραγωγής και της υγιεινής των παραγόμενων προϊόντων, δημιουργία ζωνών υδατοκαλλιέργειας, καθώς και στην ανάπτυξη του θεσμού των οργανώσεων παραγωγών.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΚ) 744/2008 και πέραν των συλλογικών μέτρων που προβλέπει το άρθρο 37 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, χρηματοδοτούνται ενέργειες που αφορούν α) τη διενέργεια ενεργειακών ελέγχων για ομάδες σκαφών και β) συμβουλές εμπειρογνομόνων σχετικά με την ανάπτυξη σχεδίων αναδιάρθρωσης ή εκσυγχρονισμού.

### **Μέτρο 3.4 Ανάπτυξη νέων αγορών και εκστρατείες προώθησης**

Στα πλαίσια υλοποίησης του Μέτρου ενθαρρύνονται ενέργειες κοινού ενδιαφέροντος για την εφαρμογή πολιτικής για την αύξηση της ποιότητας και αξίας των προϊόντων, την ανάπτυξη νέων αγορών και την προώθηση εκστρατειών για τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικά επιχειρήσεων.

Οι ενέργειες θα αφορούν, μεταξύ άλλων, διαφημιστικές εκστρατείες προώθησης των προϊόντων, εφαρμογή πολιτικής ποιότητας, δραστηριότητες πιστοποίησης της ποιότητας και σήμανσης και διεξαγωγή ερευνών αγοράς.

### **Μέτρο 3.5 Πιλοτικές πράξεις**

Στα πλαίσια υλοποίησης του Μέτρου στηρίζονται πιλοτικά σχέδια, τα οποία αποσκοπούν στην απόκτηση και διάδοση νέων τεχνικών γνώσεων και διεξάγονται από τους δικαιούχους σε συνεργασία με επιστημονικούς ή τεχνικούς φορείς.

Τα πιλοτικά σχέδια θα αφορούν, μεταξύ άλλων, την υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης και βελτίωσης των αλιευτικών αποθεμάτων, την εφαρμογή μεθόδων για τη βελτίωση της

επιλεκτικότητας των εργαλείων, καθώς και την εφαρμογή νέων, καινοτόμων τεχνολογιών στην υδατοκαλλιέργεια.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Καν. (ΕΚ) 744/2008 και πέραν των διατάξεων του άρθρου 41 παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, χρηματοδοτούνται πιλοτικά σχέδια για τη δοκιμή τεχνικών βελτιώσεων με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σκαφών, κινητήρων, εξοπλισμού ή αλιευτικών εργαλείων, καθώς και τη μείωση των εκπομπών και την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος.

## Άξονας Προτεραιότητας 4: Βιώσιμη Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΞΟΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 4. Βιώσιμη Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Αλιείς, Υδατοκαλλιεργητές, Μεταποιητές, Ιχθυέμποροι, Οργανώσεις Καταναλωτών, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δημόσιοι, Ημικρατικοί και Ιδιωτικοί Φορείς
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	<b>2.000.000 ευρώ</b>
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.000.000 ευρώ (50% δημόσιας δαπάνης)

### 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΞΟΝΑ

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4, χρηματοδοτούνται ενέργειες για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αλιευτικές περιοχές, οι οποίες είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο μιας συνολικής στρατηγικής με την οποία επιδιώκεται η στήριξη της υλοποίησης των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, λαμβανομένων κυρίως υπόψη των κοινωνικοοικονομικών αποτελεσμάτων της.

Τα Μέτρα που προβλέπεται να υλοποιηθούν στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4 για τη βιώσιμη ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών έχουν ως στόχο:

- τη διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των περιοχών και την αξιοποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- τη διατήρηση και την ανάπτυξη θέσεων απασχόλησης στις αλιευτικές περιοχές, μέσω της στήριξης που παρέχεται για τη διαφοροποίηση ή την οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση των περιοχών που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες, λόγω αλλαγών στον αλιευτικό τομέα.
- την προαγωγή της ποιότητας του παράκτιου περιβάλλοντος.
- την προαγωγή εθνικής και διακρατικής συνεργασίας μεταξύ αλιευτικών περιοχών.



### 3. ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2007	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2010	ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2015	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2015
Δείκτης 1. Ομάδες	Αριθμός	0	0	1	1

### 4. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4, που θα υλοποιηθεί το ακόλουθο Μέτρο:

- Μέτρο 4.1 Ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών

### 5. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ

Ο άξονας προτεραιότητας 4, για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών, παρουσιάζει συμπληρωματικότητα με τα προγράμματα όλων των ταμείων (κεφ.5 & παράρτημα 2).

Η συμπληρωματικότητα διασφαλίζεται, αφού στην περίπτωση του προγράμματος του ΕΤΠΑ οι παρεμβάσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων από τους αλιείς, εξαιρούνται από τις παρεμβάσεις για διαφοροποίηση εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές της υπαίθρου. Στην περίπτωση του προγράμματος του ΕΚΤ, οι σχετικές παρεμβάσεις αφορούν θέματα που σχετίζονται με τους άμεσα εμπλεκόμενους στον αλιευτικό τομέα.

Στην περίπτωση του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης αναμένεται να υπάρχει συνεργασία μεταξύ των αντίστοιχων φορέων για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας στο στάδιο της επιλογής των «Ομάδων».

## **Μέτρο 4.1 Ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών**

### **1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 4. Αειφόρος Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>Μέτρο 4.1 Ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Αλιείς, Υδατοκαλλιεργητές, Μεταποιητές, Ιχθυέμποροι, Οργανώσεις Καταναλωτών, Αρχές Τοπικής αυτοδιοίκησης, Δημόσιοι, Ημικρατικοί και Ιδιωτικοί Φορείς
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### **2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ**

Στόχος του Μέτρου είναι η ανάπτυξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής αλιευτικών περιοχών, για τις οποίες υπάρχουν στοιχεία έντονης εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από την αλιευτική δραστηριότητα. Βασική προϋπόθεση για τη στήριξη των περιοχών αυτών είναι η ύπαρξη κρίσιμης μάζας ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, η οποία θα διασφαλίζει τη δυνατότητα υλοποίησης των παρεμβάσεων, αλλά παράλληλα θα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την επίτευξη πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση τους.

### **3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ**

Το Μέτρο 4.1 θα υλοποιηθεί μέσω δράσεων, οι οποίες θα προταθούν από τις Ομάδες που θα επιλεγούν για την υλοποίηση του Μέτρου.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν από την Ομάδα για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών, θα πρέπει να στοχεύουν στα ακόλουθα:

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αλιευτικού τομέα.
- Αναδιάρθρωση και αναπροσανατολισμός των οικονομικών δραστηριοτήτων, κυρίως με την προώθηση του οικοτουρισμού, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις που θα προταθούν δεν θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της αλιευτικής προσπάθειας.

- Διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης της πολλαπλής απασχόλησης των αλιέων και τη δημιουργία πρόσθετων θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα.
- Αξιοποίηση των αλιευτικών προϊόντων.
- Στήριξη μικρών εγκαταστάσεων υποδομής που σχετίζονται με την αλιεία και τον τουρισμό και υπηρεσιών προς όφελος μικρών κοινοτήτων αλιέων.
- Προστασία του περιβάλλοντος στις αλιευτικές περιοχές με στόχο τη διατήρηση της ελκυστικότητάς του, την αναβίωση και την ανάπτυξη παράκτιων οικισμών και χωριών με αλιευτική δραστηριότητα και την προστασία και τη βελτίωση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
- Ανασύσταση του παραγωγικού δυναμικού του αλιευτικού τομέα σε περίπτωση που έχει πληγεί από φυσικές ή βιομηχανικές καταστροφές.
- Προαγωγή της διαπεριφερειακής και διακρατικής συνεργασίας μεταξύ ομάδων σε αλιευτικές περιοχές, κυρίως μέσω της δικτύωσης και της διάδοσης βέλτιστων πρακτικών.
- Απόκτηση δεξιοτήτων και διευκόλυνση της κατάρτισης και της εφαρμογής της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής.
- Συνεισφορά στο λειτουργικό κόστος των ομάδων.

#### 4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στα πλαίσια υλοποίησης του Μέτρου, ως αλιευτικές περιοχές θεωρούνται οι Δήμοι και οι Κοινότητες, που βρέχονται από θάλασσα και στις οποίες υπάρχει, σχετικά, ουσιαστικό ποσοστό του πληθυσμού που ασχολείται με τον αλιευτικό τομέα ή υπάρχει σχετικά ουσιαστικό ποσοστό παραγωγής αλιευτικών προϊόντων, καθώς και οι κοινότητες Τροόδους στις οποίες διεξάγεται υδατοκαλλιέργεια (πεστροφοκαλλιέργεια).

Με τον όρο αλιευτική δραστηριότητα εννοείται ο κλάδος της οικονομίας που περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Σύμφωνα με το Άρθρο 40 του Κανονισμού 1198/2006, οι περιοχές που θα επιλεγούν, θα πρέπει να είναι περιορισμένης έκτασης και, κατά κανόνα, μικρότερη από μια περιοχή του επιπέδου NUTS III. Η περιοχή θα πρέπει να είναι επαρκώς συνεκτική από γεωγραφικής, οικονομικής και κοινωνικής απόψεως.

Βασική προϋπόθεση για την επιλογή των περιοχών είναι οι περιοχές να είναι παράκτιες, με εξαίρεση τις κοινότητες στην περιοχή Τροόδους, στις οποίες διεξάγεται υδατοκαλλιέργεια.

Η επιλογή των αλιευτικών περιοχών θα γίνεται, σύμφωνα με τα ακόλουθα, μη σωρευτικά κριτήρια:

- Η αλιεία πρέπει να αποτελεί σχετικά σημαντική δραστηριότητα της περιοχής.
- Στην περιοχή θα πρέπει να είναι εγκατεστημένοι ή/και να εργοδοτείται σχετικά μεγάλος αριθμός αλιέων.
- Στην περιοχή θα πρέπει να εκφορτώνεται/παράγεται σχετικά μεγάλο ποσοστό αλιευτικών προϊόντων.

Οι περιοχές που θα επιλεγούν σύμφωνα με τα πιο πάνω κριτήρια θα εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

#### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες των άρθρων 43, 44 και 45 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, καθώς και με τις πρόνοιες των άρθρων 21, 22, 23, 24 και 25 και του Παραρτήματος 1, Μέρος Α του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

#### **4.2 Βασικές Προϋποθέσεις/Κριτήρια Προτεραιότητας**

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται για την ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών υλοποιούνται σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή περιοχές, οι οποίες έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή παρακολούθησης ως αλιευτικές περιοχές, από τοπικές οντότητες ή ομάδες (καλούμενες «ομάδες») που αντιπροσωπεύουν δημόσιους και ιδιωτικούς εταίρους από τους διάφορους τοπικούς συναφείς κοινωνικοοικονομικούς τομείς και, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, διαθέτουν επαρκή διοικητική και οικονομική ικανότητα για να διαχειρίζονται τη χρηματοδότηση και να εξασφαλίζουν ότι οι ενέργειες ολοκληρώνονται επιτυχώς.

Η ομάδα προτείνει και υλοποιεί ολοκληρωμένη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, βασιζόμενη σε μία «εκ των κάτω προσέγγιση» σε συμφωνία με τη Διαχειριστική Αρχή. Η περιοχή που καλύπτεται από μία ομάδα θα πρέπει να είναι συνεκτική και να διαθέτει επαρκή «κρίσιμη μάζα» από απόψεως ανθρώπινων, χρηματοοικονομικών και οικονομικών πόρων για τη στήριξη μιας βιώσιμης στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.

Με σκοπό την εστίαση της οικονομικής ενίσχυσης στις περιοχές όπου εμφανίζεται αλιευτική δραστηριότητα, θα πρέπει οι υποψήφιες Ομάδες να αξιολογηθούν ως προς:

- Το βαθμό συμμετοχής στην Ομάδα, κατά προτεραιότητα, φορέων από τις περιοχές όπου εντοπίζεται εντονότερη αλιευτική δραστηριότητα.
- Το βαθμό που η στρατηγική της Ομάδας επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των αλιευτικών κοινοτήτων.
- Το βαθμό που η στρατηγική της Ομάδας επικεντρώνεται στην ανάπτυξη περιοχών:
  - με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού.
  - στις οποίες η αλιεία φθίνει.
  - με μικρές κοινότητες αλιέων.

#### **4.3 Ειδικές Διατάξεις**

##### **4.3.1 Κριτήρια και διαδικασία επιλογής αλιευτικών περιοχών**

Στα πλαίσια της ετοιμασίας του ΕΠΑΛ, ετοιμάστηκε μελέτη σχετικά με την πιθανότητα και τον τρόπο εφαρμογής του άξονα προτεραιότητας 4 στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια της μελέτης έγινε ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του αλιευτικού τομέα με σκοπό τον προσδιορισμό συγκεκριμένων περιοχών που μπορούν να τύχουν στήριξης στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4. Η μελέτη βασίστηκε σε υλικό και πληροφορίες από τις ακόλουθες

πηγές: ερωτηματολόγια, δημόσια διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και υλικό που δόθηκε από δημόσιες υπηρεσίες.

Στη μελέτη έγινε μια προκαταρκτική επιλογή των αλιευτικών περιοχών, σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται πιο πάνω στην παράγραφο 4: Πεδίο Εφαρμογής. Οι περιοχές αυτές που φαίνονται στο Παράρτημα 1 θα προταθούν για έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης ως Αλιευτικές Περιοχές. Η Επιτροπή Παρακολούθησης θα έχει τη δυνατότητα να αναθεωρεί τις αλιευτικές περιοχές, σε περίπτωση που και άλλες περιοχές πληρούν τα κριτήρια και για τις οποίες υπάρχει ενδιαφέρον για υποβολή προτάσεων που είναι σχετικές με τους στόχους του Μέτρου, αφορούν, δηλαδή, κοινότητες, στις οποίες εμφανίζεται αλιευτική δραστηριότητα και απευθύνονται σε άτομα σχετικά με τον αλιευτικό τομέα.

Επιπρόσθετα, θα οριστούν συγκεκριμένα κριτήρια προτεραιότητας που θα διασφαλίζουν ότι η δημόσια ενίσχυση προσανατολίζεται στη σωστή κατεύθυνση τόσο για τη σύνθεση και τη στρατηγική της Ομάδας κατά την φάση επιλογής της, όσο και στην επιλογή των προτάσεων από τους δικαιούχους.

#### **4.3.2 Κριτήρια και διαδικασία επιλογής Ομάδων**

Δεδομένης της μικρής διαθεσιμότητας πόρων δεν προβλέπεται να επιλεγούν περισσότερες της μίας Ομάδας, καθώς κάτι τέτοιο θα μείωνε το διαθέσιμο ποσό για την ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών θέτοντας σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων του Μέτρου.

Για τον καθορισμό της Ομάδας θα προηγηθεί δημόσια πρόσκληση υποβολής προτάσεων με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται:

- Πλήρης διαφάνεια στη διαδικασία επιλογής.
- Επαρκής ενημέρωση του κοινού και των ενδιαφερομένων.
- Εξασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων.

Οι προτάσεις των υποψηφίων Ομάδων θα αξιολογηθούν με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

#### **Κριτήριο 1: Σύνθεση της Ομάδας**

Στα πλαίσια του παραπάνω κριτηρίου θα αξιολογηθούν:

- Η σχέση των συμμετεχόντων στην Ομάδα με την αλιευτική περιοχή και η γνώση των ειδικών συνθηκών και αναγκών σε αυτή.
- Η ποικιλία των δημόσιων και ιδιωτικών εταίρων που συμμετέχουν στην Ομάδα και το εύρος των κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού στην αλιευτική περιοχή που εκπροσωπείται από αυτούς, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.
- Η συμμετοχή στο επίπεδο λήψης αποφάσεων μέσα στην Ομάδα, τόσο φορέων σχετικών με τον αλιευτικό τομέα όσο και άλλων σχετικών κοινωνικοοικονομικών φορέων.
- Η συμμετοχή στην σύνθεση της Ομάδας φορέων με αντίστοιχη εμπειρία σε άλλα παρόμοια προγράμματα.
- Η συνεκτικότητα της Ομάδας και η ικανότητα συνεργασίας των μελών της στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της προτεινόμενης αναπτυξιακής στρατηγικής

**Κριτήριο 2: Οργανωτική και διοικητική δομή της Ομάδας**

Στα πλαίσια αυτού του κριτηρίου οι υποψήφιας Ομάδες θα πρέπει να ορίσουν:

- Είτε ένα «Επικεφαλή φορέα» από αυτούς που συμμετέχουν στην Ομάδα, είτε τη νόμιμη σύνθεση και δομή ενός «Διοικητικού οργάνου» (Διοικητικό Συμβούλιο) που θα εκπροσωπεί την Ομάδα.
- Ο Επικεφαλής φορέας ή το Διοικητικό όργανο θα αξιολογηθούν ως προς την ικανότητά τους να εγγυηθούν την αποτελεσματική λειτουργία της Ομάδας και τη διεκπεραίωση του συνόλου των εργασιών που θα της ανατεθούν.
- Θα αξιολογηθεί η οργανωτική και διοικητική δομή της Ομάδας ως προς το σαφή εσωτερικό καταμερισμό εργασίας και αρμοδιοτήτων.

**Κριτήριο 3: Οικονομική δυνατότητα της Ομάδας να διαχειριστεί τη δημόσια ενίσχυση**

Στην Ομάδα δεν θα ανατεθεί η διαχείριση της δημόσιας ενίσχυσης, λόγω της έλλειψης εμπειρίας και ήδη δημιουργημένων Ομάδων, και θα γίνεται από τη Διαχειριστική Αρχή/Ενδιάμεσο Φορέα.

**Κριτήριο 4: Όραμα και στρατηγική της Ομάδας**

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου κριτηρίου, το όραμα και η προτεινόμενη στρατηγική της Ομάδας, θα αξιολογηθούν:

- Η συνοχή με την ακολουθούμενη εθνική στρατηγική ανάπτυξης.
- Η συνοχή με τους στόχους και τις προτεραιότητες της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και του ΕΤΑ.
- Ο βαθμός εμπλοκής του ιδιωτικού τομέα.
- Η δυνατότητα υλοποίησής της στα χρονικά και οικονομικά πλαίσια του προγράμματος.
- Η βιωσιμότητα της στρατηγικής και το αποτέλεσμα στην ανάπτυξη των περιοχών.
- Το συνολικό όφελος που θα προκύψει από την ακολουθούμενη στρατηγική για την αλιευτική περιοχή σε σχέση με τις ανάγκες της.

**4.3.3 Διαχειριστικά θέματα Ομάδας**

Η Ομάδα έχει την ευθύνη για τα ακόλουθα:

**1. Πρόταση Έργων στους δικαιούχους**

Σε αυτή τη διαδικασία θα υφίσταται τον έλεγχο της Διαχειριστικής Αρχής. Η Ομάδα καταθέτει το σχέδιο κάθε προτεινόμενου Έργου για έλεγχο στη Διαχειριστική Αρχή/Ενδιάμεσο Φορέα, η οποία το εγκρίνει ή το απορρίπτει ανάλογα με το αν συνάδει με την ακολουθούμενη τοπική στρατηγική ανάπτυξης, αξιολογώντας παράλληλα και την αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία των προτεινόμενων μηχανισμών υλοποίησης.

Η προκήρυξη του Έργου γίνεται από την Ομάδα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται επαρκής ενημέρωση του κοινού και των ενδιαφερομένων για τη δυνατότητα να υποβάλουν προτάσεις σε αυτό, καθώς και για τις διαδικασίες που θα ακολουθηθούν για την επιλογή των δικαιούχων, την υλοποίηση του Έργου και τη διαδικασία καταβολής της δημόσιας ενίσχυσης. Για τα προηγούμενα θα καθοριστούν διαδικασίες που θα εξασφαλίζουν πλήρη διαφάνεια, ίσους όρους και υγιή ανταγωνισμό.

## 2. Συγκέντρωση των προτάσεων των δικαιούχων και έλεγχος της πληρότητά τους.

Στην περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων στις προτάσεις, η Ομάδα ζητάει συμπληρωματικά στοιχεία εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Μετά από αυτή τη διαδικασία η Ομάδα αποστέλλει τις προτάσεις στη Διαχειριστική Αρχή/Ενδιάμεσο Φορέα για τελική έγκριση.

## 3. Έλεγχος, Πιστοποίηση των πραγματοποιηθέντων εργασιών και πληρωμή της δημόσιας ενίσχυσης.

Η Ομάδα θα διενεργεί την καταρχήν πιστοποίηση των εργασιών και θα αποστέλλει τα πορίσματα της για έλεγχο στη Διαχειριστική Αρχή/Ενδιάμεσο Φορέα, οι οποίοι θα διεξάγουν δειγματοληπτικούς ελέγχους για τη διαπίστωση της εγκυρότητας των πληροφοριών που τους αποστέλλει η Ομάδα.

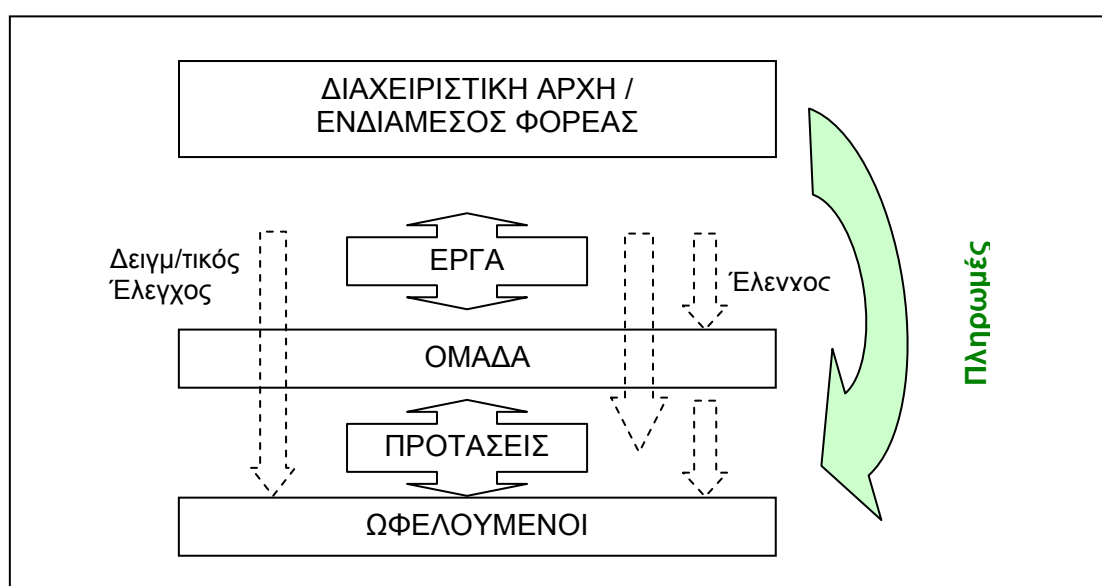
Η συλλογή των αιτήσεων πληρωμής των δικαιούχων θα γίνεται επίσης από την Ομάδα, η οποία θα ελέγχει αρχικά την πληρότητα των δικαιολογητικών και θα τα αποστέλλει για πλήρη έλεγχο στη Διαχειριστική Αρχή/Ενδιάμεσο Φορέα, που θα αναλαμβάνουν την πληρωμή της δημόσιας ενίσχυσης στους δικαιούχους, αλλά και την ενημέρωση της Ομάδας.

**4. Τήρηση οργανωμένου αρχείου εγγράφων** σχετικών με κάθε ενέργεια που σχετίζεται με την εσωτερική της λειτουργία, την επικοινωνία και τον έλεγχο των εγκεκριμένων προτάσεων.

## 5. Σύνταξη εκθέσεων παρακολούθησης και ελέγχου των Έργων

Η Ομάδα πρέπει να εκπονεί εκθέσεις παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας των Έργων. Οι εκθέσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την διαπίστωση της σωστής λειτουργίας τους, καθώς και προβλέψεις για τις μελλοντικές τους ενέργειες.

Το πιο κάτω σχήμα δείχνει την πορεία υλοποίησης και την πορεία των χρηματοοικονομικών ροών για την πληρωμή των δικαιούχων. Τα διακεκομμένα βέλη δείχνουν τους ενδεχόμενους ελέγχους, η διενέργεια των οποίων θα εξασφαλίσει την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του συστήματος.



#### **4.4 Χρονοδιάγραμμα**

Με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία της υλοποίησης του άξονα προτεραιότητας 4, αλλά και την προετοιμασία μιας σωστά δομημένης στρατηγικής από τους τοπικούς φορείς, ικανής να παράγει μετρήσιμο αποτέλεσμα στην ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών και δεδομένης της μικρής εμπειρίας της Κύπρου σε αντίστοιχα Προγράμματα, εκτιμάται ότι η εφαρμογή του άξονα 4 θα ξεκινήσει τουλάχιστο 2-3 χρόνια μετά την έναρξη του προγράμματος και την υλοποίηση των υπόλοιπων αξόνων προτεραιότητας.

Αυτή η καθυστέρηση θα βοηθήσει στη διαπίστωση των πραγματικών επιπτώσεων στις αλιευτικές περιοχές, καθώς και στην υιοθέτηση αναβαθμισμένων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από τις Ομάδες, με γνώμονα και τις ανάγκες που ενδεχομένως να προκύψουν από την εφαρμογή και των υπολοίπων αξόνων προτεραιότητας του ΕΠΑΛ.

#### **5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ**

Στην πορεία υλοποίησης του Μέτρου, οι δράσεις που θα εφαρμοστούν θα συνάδουν με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κοινοτικής και εθνικής.

Για τα επιμέρους έργα που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του Μέτρου 4.1 και τα οποία καλύπτονται από τον περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο 140(I)/2005, θα πρέπει να υποβληθούν στην Περιβαλλοντική Αρχή οι ανάλογες Μελέτες Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον.



## Άξονας Προτεραιότητας 5: Τεχνική Βοήθεια

### 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΞΟΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 5: Τεχνική Βοήθεια
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Δημόσιοι Φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και υλοποίηση του προγράμματος
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	<b>700.000 ευρώ</b>
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	350.000 ευρώ (50% δημόσιας δαπάνης)

### 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΞΟΝΑ

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 5, χρηματοδοτούνται μέτρα προπαρασκευαστικά, παρακολούθησης, διοικητικής και τεχνικής στήριξης, αξιολόγησης και λογιστικού ελέγχου, που είναι απαραίτητα για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικότερα, μέσα από τον άξονα προτεραιότητας 5 θα επιδιωχθεί η επίτευξη των ακόλουθων ειδικών στόχων:

- Η άμεση έναρξη και εφαρμογή του προγράμματος.
- Η ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων και υπόλοιπων εμπλεκόμενων φορέων.
- Η καλύτερη προετοιμασία και ωριμότητα των έργων και δράσεων που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα.
- Η αποτελεσματικότερη εφαρμογή, διαχείριση και έλεγχος του προγράμματος.

**3. ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**

<b>ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ</b>	<b>ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ</b>	<b>ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2010</b>	<b>ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2015</b>
<b>Δείκτης 1. Διεκπεραίωση Μελετών</b>	Αριθμός	0	1	4

**4. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ**

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 5, που θα υλοποιηθεί το ακόλουθο Μέτρο:

- **Μέτρο 5.1 Τεχνική Βοήθεια**

## **Μέτρο 5.1 Τεχνική Βοήθεια**

### **1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Άξονας Προτεραιότητας 5: Τεχνική Βοήθεια
<b>ΜΕΤΡΟ</b>	<b>5.1 Τεχνική Βοήθεια</b>
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2007-2013
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Δημόσιοι Φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και υλοποίηση του προγράμματος
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	50% κοινοτική συμμετοχή 50% εθνική συμμετοχή

### **2. ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΤΡΟΥ**

Στόχος του Μέτρου είναι η επίτευξη στο μέγιστο βαθμό της υλοποίησης των Μέτρων του ΕΠΑΛ, καθώς και η αποτελεσματικότερη απορρόφηση της κοινοτικής και εθνικής δαπάνης για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

### **3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ**

Ενδεικτικά, οι επιλέξιμες δράσεις του Μέτρου 5.1 είναι:

#### ***Δράση 1. Διαχείριση και Υλοποίηση του Προγράμματος***

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης θα χρηματοδοτηθούν, μεταξύ άλλων, ενέργειες που είναι απαραίτητες για την παρακολούθηση, την υλοποίηση και τους ελέγχους (λογιστικούς και επιτόπιους) κατά την εφαρμογή του προγράμματος.

#### ***Δράση 2. Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών / Μελέτες***

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Εκπόνηση και διεξαγωγή μελετών που θα βοηθήσουν στην υλοποίηση των Μέτρων του ΕΠΑΛ, καθώς και σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος.

- Συμβουλευτικές Υπηρεσίες για παρακολούθηση, υλοποίηση και έλεγχο του προγράμματος.

### **Δράση 3. Δημοσιότητα και Πληροφόρηση**

Στα πλαίσια της πιο πάνω δράσης θα προωθηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Εκδόσεις και δημοσιεύσεις σχετικά με το ΕΠΑΛ 2007-2013.
- Διοργάνωση ημερίδων πληροφόρησης και άλλων δραστηριοτήτων πληροφόρησης.
- Δραστηριότητες σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

## **4. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Για την υλοποίηση του ΕΠΑΛ θα χρηματοδοτηθούν δράσεις που αφορούν τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα και τη διεκπεραίωση των λογιστικών και άλλων ελέγχων.

### **4.1 Νομική βάση**

Η εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να συνάδει με τις πρόνοιες του άρθρου 46 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 και του Παραρτήματος 1, Μέρος Α του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

### **4.2 Βασικές Προϋποθέσεις/Κριτήρια Προτεραιότητας.**

Οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν στα πλαίσια υλοποίησης του προγράμματος αντιστοιχούν μέχρι ποσοστού 5% του συνολικού ποσού του ΕΠΑΛ.

## 5. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΆΛΛΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Στα πλαίσια της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2007-2013, διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα των μέτρων των αξόνων προτεραιότητας του ΕΤΑ με άλλα μέτρα που χρηματοδοτούνται από τα άλλα Ταμεία, ώστε να αποφευχθεί η επικάλυψη μεταξύ τους. Η αρμόδια ΔΑ, η οποία είναι ίδια και για τα ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, θα εκδίδει κατάλληλες οδηγίες προς τους Ενδιαμέσους Φορείς ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των κριτήριων διαχωρισμού που περιέχονται στα Προγράμματα. Αναλυτικά η συμπληρωματικότητα μεταξύ των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑΛ και από τα προγράμματα των άλλων ταμείων φαίνεται στο Παράρτημα 2.

### 5.1 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στοχεύει στην αναζωογόνηση των περιοχών που παρουσιάζουν διαρθρωτικά προβλήματα, μέσω της ενδυνάμωσης της οικονομικής δραστηριότητας και της βελτίωσης των υποδομών για αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» περιλαμβάνει τους ακόλουθους άξονες προτεραιότητας:

- Άξονας Προτεραιότητας: Βασικές Υποδομές στον Τομέα του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας
- Άξονας Προτεραιότητας: Βασικές Μεταφορικές Υποδομές
- Άξονας Προτεραιότητας: Κοινωνία της Γνώσης και Καινοτομία
- Άξονας Προτεραιότητας: Παραγωγικό Περιβάλλον
- Άξονας Προτεραιότητας: Αναζωογόνηση Αστικών Περιοχών και Περιοχών της Υπαιθρου

Ο άξονας προτεραιότητας 2 του ΕΠΑΛ παρουσιάζει συμπληρωματικότητα με τον άξονα προτεραιότητας «Παραγωγικό Περιβάλλον» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα». Μέσω του άξονα αυτού παρέχονται χορηγίες και άλλα χρηματοδοτικά κίνητρα για ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στους τομείς της μεταποίησης, με εξαίρεση τα αλιευτικά προϊόντα. Στην περίπτωση του ΕΠΑΛ μέσω του άξονα προτεραιότητας 2 χρηματοδοτείται η ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, ενέργειες μη επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το πρόγραμμα του ΕΤΠΑ.

Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, συμπληρωματικότητα υπάρχει με το Μέτρο 3.2 του άξονα προτεραιότητας 3 του ΕΠΑΛ, που περιλαμβάνει τη δημιουργία τεχνητών υφάλων και αποσκοπεί στην προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας. Οι παρεμβάσεις αυτές παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με τις παρεμβάσεις του προγράμματος του ΕΤΠΑ που αφορούν το περιβάλλον και κυρίως του άξονα «Βασικές Υποδομές στους Τομείς του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας», και ιδιαίτερα την εγκατάσταση εγκαταστάσεων επεξεργασίας υγρών λυμάτων και διαχείρισης των υδάτινων πόρων.

Τέλος, συμπληρωματικότητα παρουσιάζουν και οι δράσεις στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΛ που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη των αλιευτικών

περιοχών, με τις παρεμβάσεις του άξονα προτεραιότητα «Αναζωογόνηση Αστικών Περιοχών και Περιοχών της Υπαίθρου» του προγράμματος του ΕΤΠΑ. Η συμπληρωματικότητα αφορά παρεμβάσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων από τους αλιείς, οι οποίες εξαιρούνται από τις παρεμβάσεις του Προγράμματος για διαφοροποίηση εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές της υπαίθρου.

## **5.2 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο**

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) περιλαμβάνει μέτρα για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών. Συγκεκριμένα, προωθούνται μέτρα για την επαγγελματική κατάρτιση και καθοδήγηση των εργαζομένων, την προώθηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης, καθώς και μια σειρά μέτρων για την προώθηση ίσων ευκαιριών στην αγορά εργασίας. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή 2007-2013» περιλαμβάνει τους ακόλουθους άξονες προτεραιότητας:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: «Διεύρυνση της αγοράς εργασίας και κοινωνική συνοχή»
- Άξονας Προτεραιότητας 2: «Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προσαρμοστικότητα »

Το ΕΠΑΛ στηρίζει μέτρα κοινού ενδιαφέροντος μέσα από τον άξονα προτεραιότητας 3, τα οποία παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με αντίστοιχα μέτρα του ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, χρηματοδοτούνται μέτρα για βελτίωση των συνθηκών εργασίας και ασφάλειας των αλιέων, για αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και ανάπτυξη νέων μεθόδων κατάρτισης των αλιέων, καθώς και για δικτύωση και ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ οργανώσεων που προάγουν την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η εκπαίδευση και αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των αλιέων στηρίζεται και μέσω του άξονα προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΛ.

Όσον αφορά τον άξονα προτεραιότητας 4, για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών, στήριξη μπορεί να χορηγείται για τη διατήρηση και την ανάπτυξη θέσεων απασχόλησης μέσω της στήριξης που παρέχεται για τη διαφοροποίηση ή την οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση των περιοχών που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες, για την προαγωγή και βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, καθώς και την προσαρμοστικότητα των εργαζομένων.

## **5.3 Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο**

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, 2007-2013, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, χρηματοδοτεί μέτρα, τα οποία επικεντρώνονται στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα μέσω παρεμβάσεων που σχετίζονται με τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την ενίσχυση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην πρώτη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, αλλά και την ενίσχυση του κοινωνικό-οικονομικού ιστού των περιοχών της υπαίθρου. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τους ακόλουθους άξονες προτεραιότητας:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού και δασοκομικού τομέα
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Βελτίωση του περιβάλλοντος και του τοπίου
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και βελτίωση της ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές
- Άξονας Προτεραιότητας 4: Δημιουργία τοπικών κοινοτήτων για την απασχόληση και διαφοροποίηση (πρόγραμμα Leader)

Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4 «Δημιουργία τοπικών κοινοτήτων για την απασχόληση και διαφοροποίηση (πρόγραμμα Leader)» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης προωθείται η εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ). Στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4 «Βιώσιμη Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών» του ΕΠΑΛ, προωθείται η εφαρμογή ενός μέτρου για την ανάπτυξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής των αλιευτικών περιοχών, μέσα από δράσεις που θα υλοποιηθούν από τοπικές οργανώσεις («Ομάδες»), που θα περιλαμβάνουν τόσο δημόσιους, όσο και ιδιωτικούς φορείς.

Στο στάδιο του προγραμματισμού έγινε ο απαιτούμενος συντονισμός, ώστε τα πεδία δράσης των ΟΤΔ και των «Ομάδων» να είναι εξολοκλήρου διακριτά. Οι ΟΤΔ του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης μπορούν να περιλάβουν στα Επιχειρησιακά τους Προγράμματα δράσεις που καλύπτονται από τον Κανονισμό Αγροτικής Ανάπτυξης και σχετίζονται είτε με τη γεωργική δραστηριότητα είτε με τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας. Από την άλλη, οι «Ομάδες» που θα συσταθούν μέσα στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας θα δραστηριοποιούνται σε θέματα που έχουν άμεση σχέση με τον αλιευτικό τομέα.

Η ύπαρξη και λειτουργία σε μια συγκεκριμένη περιοχή τόσο ΟΤΔ όσο και «Ομάδας» δεν αποκλείεται. Όμως, μέσα από τη συνεργασία των αρμοδίων υπηρεσιών στο στάδιο της επιλογής των ΟΤΔ και των «Ομάδων», θα διασφαλίζεται ότι υπάρχουν οι απαιτούμενοι διαχωρισμοί. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου αναμένεται να υπάρχει συνεργασία μεταξύ τους για τη διασφάλιση τη συμπληρωματικότητας.

Συμπληρωματικότητα παρουσιάζουν οι δράσεις που αφορούν την ενίσχυση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας. Στην περίπτωση του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης μέσω του άξονα προτεραιότητας 1 χρηματοδοτείται η μεταποίηση και εμπορία γεωργικών και δασικών προϊόντων, ενώ στα πλαίσια του ΕΠΑΛ μέσω του άξονα προτεραιότητας 2 χρηματοδοτούνται επιχειρήσεις για τη μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων.

Όσον αφορά τον άξονα προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΛ χρηματοδοτούνται ενέργειες που αφορούν τη στήριξη νεαρών αλιέων και την πρόωρη συνταξιοδότηση αλιέων, την εκπαίδευση και αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των αλιέων και τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους. Οι πιο πάνω ενέργειες παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με αντίστοιχες που συγχρηματοδοτούνται από τον άξονα προτεραιότητας 1 του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και αφορούν τη στήριξη νεαρών γεωργών και την πρόωρη συνταξιοδότηση γεωργών.

**ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ:**  
**ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ**  
**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**



**ΠΙΝΑΚΑΣ 1:** Χρηματοδοτικός Πίνακας με κατανομή ανά έτος (σε εκατ. ευρώ)

<b>ΕΤΟΣ</b>	<b>ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΕΤΑ)</b>
<b>2007</b>	2.653.171
<b>2008</b>	2.706.234
<b>2009</b>	2.760.358
<b>2010</b>	2.815.565
<b>2011</b>	2.871.876
<b>2012</b>	2.929.314
<b>2013</b>	2.987.900
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΑ</b>	<b>19.724.418</b>

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2:** Χρηματοδοτικός Πίνακας με κατανομή ανά άξονα προτεραιότητας  
(σε εκατ. ευρώ)

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΑ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΤΑ
	$\alpha = \beta + \gamma$	$\beta$	$\gamma$	$\delta = \beta / \alpha * 100$
Άξονας Προτεραιότητας 1	4.400.000	2.200.000	2.200.000	50
Άξονας Προτεραιότητας 2	6.500.000	3.250.000	3.250.000	50
Άξονας Προτεραιότητας 3	25.848.836	12.924.418	12.924.418	50
Άξονας Προτεραιότητας 4	2.000.000	1.000.000	1.000.000	50
Άξονας Προτεραιότητας 5	700.000	350.000	350.000	50
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>39.448.836</b>	<b>19.724.418</b>	<b>19.724.418</b>	<b>50</b>

**ΜΕΡΟΣ IV:**  
**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

## **1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 20.1 (ζ) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου της 27<sup>ης</sup> Ιουλίου 2006, στο παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνονται οι διατάξεις εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας (ΕΠΑΛ) για την περίοδο 2007-2013. Ειδικότερα, στις διατάξεις εφαρμογής καταγράφεται το πλαίσιο διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του ΕΠΑΛ, το οποίο διαμορφώθηκε σύμφωνα με τις βασικές αρχές του προαναφερθέντος Κανονισμού του Συμβουλίου της ΕΕ, καθώς και των σχετικών προνοιών του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 10<sup>ης</sup> Μαΐου 2007. Στο πλαίσιο αυτό περιγράφονται τα ορισθέντα αρμόδια όργανα/αρχές και οι διαδικασίες συντονισμού, εφαρμογής, παρακολούθησης, χρηματοδότησης και ελέγχου, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η κανονικότητα και αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων του Προγράμματος που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας. Οι αρμόδιες αρχές έχουν ορισθεί με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 65.106 στις 28 Φεβρουαρίου 2007.

Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, για τη διαμόρφωση του οποίου λήφθηκαν υπόψη οι γενικές αρχές που καθορίζονται στο Άρθρο 57 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006, βασίζεται στο υφιστάμενο σύστημα της προγραμματικής περιόδου 2004 – 2006, έτσι ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως η αποκτηθείσα εμπειρία, να αξιοποιηθούν τα δυνατά σημεία του και να διασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση από το ένα σύστημα στο άλλο. Παράλληλα όμως γίνονται οι αναγκαίες διαφοροποιήσεις στο όλο σύστημα ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση του με τις απαιτήσεις των Κανονισμών της νέας περιόδου και των νέων δεδομένων που δημιουργούνται από αυτές, καθώς και να αντιμετωπιστούν οι διαπιστωθείσες αδυναμίες στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην επαρκή και αποτελεσματική οργανωτική δομή και στελέχωση όλων των εμπλεκόμενων αρχών και φορέων.

Εντός του νομικού πλαισίου που θα καθορίζεται από την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία θα εγκριθεί το ΕΠΑΛ, οι ρυθμίσεις για τη διαχείριση και έλεγχο του Προγράμματος θα εξειδικευτούν περαιτέρω. Αναλυτική περιγραφή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και των σχετικών διαδικασιών θα υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 71 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006.

## **2. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ**

### **2.1 Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) ΕΠΑΛ**

#### **Ορισμός**

Σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 1 του Κανονισμού 1198/2006, ως Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας ορίζεται το **Γραφείο Προγραμματισμού** (Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 65.106. στις 28 Φεβρουαρίου 2007). Ο Γενικός Διευθυντής του Γραφείου Προγραμματισμού έχει τη συνολική ευθύνη για τη λειτουργία της Διαχειριστικής Αρχής και την εκπροσώπησή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αρμόδια πολιτική αρχή για το Γραφείο Προγραμματισμού, με βάση τον περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμο 1/1990 της Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι ο Υπουργός Οικονομικών.

#### **Ευθύνες /Καθήκοντα**

Η ΔΑ είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την εφαρμογή του ΕΠ σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Η ΔΑ θα έχει τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στον Κανονισμό 1198/2006 και κυρίως στο Άρθρο 59.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 58, παρ. 2 του παραπάνω Κανονισμού, η ΔΑ θα αναθέσει στο Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών συγκεκριμένα καθήκοντα για τη διαχείριση των παρεμβάσεων του ΕΠΑΛ που θα είναι υπό την ευθύνη της. Το εν λόγω Τμήμα θα λειτουργεί ως Ενδιάμεσος Φορέας σε σχέση με τους Δικαιούχους που υλοποιούν έργα με την έννοια που καθορίζεται στο Άρθρο 3.β του Κανονισμού 1198/2006. Οι σχετικές ρυθμίσεις και η εξειδίκευση των καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής και των Ενδιάμεσων Φορέων θα καταγράφονται, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 38 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, η οποία αποτελεί επίσημη διοικητική πράξη.

Ειδικότερα, η ΔΑ θα έχει την ευθύνη για τα ακόλουθα:

- Τη διασφάλιση της επιλογής των προς χρηματοδότηση έργων σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο ΕΠΑΛ, καθώς και της συμμόρφωσής τους με τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες. Στα πλαίσια αυτά η ΔΑ θα έχει τις ακόλουθες σχετικές αρμοδιότητες:
  - Συντάσσει και υποβάλλει προς έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης πρόταση για τα κριτήρια επιλογής των έργων που θα ενταχθούν στο ΕΠΑΛ.
  - Εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες για το πλαίσιο αξιολόγησης και επιλογής έργων προς ένταξη στο ΕΠΑΛ από τους Ενδιάμεσους Φορείς, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο κεφάλαιο 3.
  - Εκδίδει οδηγίες ή/και κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της κανονικότητας και συμβατότητας των έργων που υλοποιούνται με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές/κανόνες.

- Την επαλήθευση της παράδοσης των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών και της πραγματικής πραγματοποίησης των δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι για τα διάφορα έργα, καθώς και της συμμόρφωσής τους προς τους κοινοτικούς και τους εθνικούς κανόνες. Στο πλαίσιο αυτό η ΔΑ ενεργεί ως ακολούθως:
  - Εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές/οδηγίες και καταρτίζει εγγράφως πρότυπα και διαδικασίες για τη διενέργεια επαληθεύσεων από τους Ενδιάμεσους Φορείς σύμφωνα με το Άρθρο 39.2 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο κεφάλαιο 7 .
  - Καθορίζει τη μεθοδολογία δειγματοληψίας για τη διενέργεια από τους ΕΦ δειγματοληπτικών επί τόπου επαληθεύσεων σύμφωνα με το Άρθρο 39.3 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
  - Προβαίνει σε δειγματοληπτικές επαληθεύσεις και σε άλλα κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι οι Ενδιάμεσοι Φορείς διενεργούν τις επαληθεύσεις σύμφωνα με το πλαίσιο που έχει καθοριστεί και τις πρόνοιες των Κανονισμών της ΕΕ.
  
- Τη διασφάλιση της ύπαρξης συστήματος καταχώρησης και αποθήκευσης, σε ηλεκτρονική μορφή, λογιστικών εγγραφών για κάθε έργο στο πλαίσιο του ΕΠΑΛ, καθώς και της συλλογής των δεδομένων υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους και την αξιολόγηση. Στο πλαίσιο αυτό η ΔΑ:
  - Έχει τη συνολική ευθύνη της δημιουργίας και λειτουργίας Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), το οποίο θα διέπει το ΕΠΑΛ.
  - Εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και καθορίζει τις διαδικασίες για καταχώρηση από τις εμπλεκόμενες αρχές και φορείς όλων των αναγκαίων στοιχείων στο ΟΠΣ που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους και την αξιολόγηση.
  - Καθορίζει το πλαίσιο στο οποίο οι Ενδιάμεσοι Φορείς θα τηρούν αναλυτικά στοιχεία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των έργων και της έγκαιρης απορρόφησης των κονδυλίων με βάση το χρηματοδοτικό σχεδιασμό του προγράμματος και το 'κανόνα n+2', καθώς και δεδομένα/δείκτες για την υλοποίηση των έργων στο ΟΠΣ. Τα εν λόγω στοιχεία θα καταχωρούνται και θα αποθηκεύονται με βάση τυποποιημένα Δελτία Παρακολούθησης για το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο των έργων, τα οποία υποχρεούται ο κάθε Δικαιούχος να αποστέλλει.
  - Μεριμνά ώστε η Αρχή Πιστοποίησης, η Αρχή Ελέγχου, η Επιτροπή Παρακολούθησης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν, σύμφωνα με το Άρθρο 40 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007, την κατάλληλη πρόσβαση στα λογιστικά έγγραφα των έργων και άλλα δεδομένα υλοποίησης που καταχωρούνται στο ΟΠΣ.
  - Μεριμνά για την υλοποίηση των τυχόν αναγκαίων αλλαγών και προσαρμογών του ΟΠΣ, όπως αυτές προκύπτουν από τις εμπειρίες των χρηστών και από τα προβλήματα που αυτοί συναντούν κατά τη χρήση του.
  
- Τη διασφάλιση ότι οι Δικαιούχοι και οι άλλοι φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση έργων τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε επαρκή λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που έχουν σχέση με το έργο, με την επιφύλαξη των εθνικών λογιστικών κανόνων. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή μεριμνά μέσω των

κατάλληλων οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών προς τους Ενδιάμεσους Φορείς για τα ακόλουθα:

- οι Δικαιούχοι που ανήκουν στο δημόσιο τομέα και έχουν υποχρέωση να τηρούν το ενιαίο λογιστικό σύστημα δημιουργούν ειδική λογιστική μερίδα για κάθε συγχρηματοδοτούμενο έργο
  - οι Δικαιούχοι που δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα και δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν το ενιαίο λογιστικό σύστημα, να δημιουργούν κατάλληλη λογιστική κωδικοποίηση, με την έγκριση του έργου, την οποία υποχρεούνται να τηρούν.
- Τη διασφάλιση ότι οι αξιολογήσεις του ΕΠΑΛ που αναφέρονται στο άρθρο 47 παρ. 1 του Κανονισμού 1198/2006, εκτελούνται σύμφωνα με τα άρθρα 48-50 του ίδιου Κανονισμού με βάση τη διαδικασία που προβλέπεται στο κεφάλαιο 5.
  - Τον καθορισμό διαδικασιών για τη διασφάλιση της τήρησης όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους λογιστικούς ελέγχους που απαιτούνται για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 87 του Κανονισμού 1198/2006. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή εκδίδει σχετικές οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές προς τους Ενδιάμεσους Φορείς και Δικαιούχους, λαμβάνοντας υπόψη την υφισταμένη νομοθεσία και κανονισμούς του Κράτους.
  - Τη διασφάλιση ότι η Αρχή Πιστοποίησης λαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται σε σχέση με τη δαπάνη για σκοπούς πιστοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό η ΔΑ θα βεβαιώνει ότι, για τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε κάθε δήλωση δαπανών, έχουν τηρηθεί όλες οι διαδικασίες για την επαλήθευση της πραγματοποίησής τους, όπως αυτές θα καθορισθούν με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου και θα εξειδικευθούν με Εγκυκλίους της ΔΑ, και ότι τα αποτελέσματα των επαληθεύσεων που θα διενεργούνται σύμφωνα με τις διαδικασίες αυτές επαληθεύουν την ορθότητα, νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 59 του Κανονισμού 1198/2006. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω βεβαίωση θα γίνεται στη βάση των επαληθεύσεων που έχουν διενεργηθεί από τους ΕΦ και των δειγματοληπτικών επαληθεύσεων που η ΔΑ θα πραγματοποιεί για να έχει λογικές διαβεβαιώσεις ως προς την ορθότητα, νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών.
  - Την καθοδήγηση των εργασιών της Επιτροπής Παρακολούθησης και τον εφοδιασμό της με τα απαιτούμενα έγγραφα, τα οποία καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση της ποιότητας υλοποίησης του ΕΠΑΛ και της επίτευξης των στόχων του. Στα πλαίσια αυτά θα έχει την προεδρία και γραμματεία της Επιτροπής Παρακολούθησης.
  - Τη σύνταξη και, μετά την έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης, υποβολή στην Επιτροπή των Ετήσιων και Τελικών Εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση. Οι Ενδιάμεσοι Φορείς είναι υποχρεωμένοι να συνεισφέρουν στη σύνθεση των Ετήσιων και Τελικών Εκθέσεων εκτέλεσης όσον αφορά τις παρεμβάσεις που θα έχουν υπό την ευθύνη τους.
  - Τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις ενημέρωσης και δημοσιότητας που ορίζονται στο άρθρο 51 του Κανονισμού 1198/2006 και εξειδικεύονται στο Κεφάλαιο V του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

- Παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή, προκειμένου να μπορεί να αξιολογεί τα μεγάλα έργα.
- Την υποβολή στην Αρχή Πιστοποίησης των παρατυπιών που εντοπίζονται.

## 2.2 Ενδιάμεσοι Φορείς

### Ορισμός

Ως **Ενδιάμεσος Φορέας** ο οποίος θα εκτελεί καθήκοντα που του εκχωρούνται από τη ΔΑ, (σύμφωνα με τις πρόνοιες των Άρθρων 3.ιστ και 58.2 του Κανονισμού 1198/2006), ορίζεται (Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 65.106. στις 28 Φεβρουαρίου 2007) το **Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών** για τις παρεμβάσεις που εντάσσονται στο ΕΠΑΛ.

### Καθήκοντα

Τα καθήκοντα του Ενδιάμεσου Φορέα διαμορφώνονται ανάλογα με τη φύση των παρεμβάσεων και των δικαιούχων του ΕΠΑΛ, από το οποίο συγχρηματοδοτούνται οι εν λόγω παρεμβάσεις. Σημειώνεται ότι τα εκχωρούμενα στους ΕΦ καθήκοντα εκτελούνται στη βάση γραπτών κατευθυντήριων οδηγιών και διαδικασιών, με ευθύνη και εποπτεία της ΔΑ. Ενδεικτικά, ο κάθε ΕΦ θα είναι υπεύθυνος για:

- Την αξιολόγηση και έγκριση έργων για ένταξη στο ΕΠΑΛ, με βάση τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3 και μέσα στα πλαίσια και τις κατευθύνσεις που καθορίζει η ΔΑ. Ειδικότερα θα έχει την ευθύνη για:
  - Τη σύνταξη και δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων στο ΕΠΑΛ.
  - Την αξιολόγηση και έγκριση έργων με βάση τα εγκεκριμένα από την Επιτροπή Παρακολούθησης κριτήρια επιλογής έργων.
  - Την αποτίμηση, πριν από την έκδοση της Απόφασης Ένταξης, της ικανότητας και επάρκειας του Δικαιούχου να διαχειριστεί κατάλληλα (από διοικητική, οικονομική και τεχνική άποψη) το προτεινόμενο έργο.
  - Την έκδοση Απόφασης Ένταξης Έργου στη οποία θα περιέχονται οι όροι χρηματοδότησης του έργου σύμφωνα με το Άρθρο 39.1 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.
  - Τη διασφάλιση της κανονικότητας και συμβατότητας των έργων που πρόκειται να ενταχθούν με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές/κανόνες, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που καθορίζονται από τη ΔΑ.
- Τη μεταφορά των πιστώσεων που αφορούν την κοινοτική συμμετοχή ή ανάλογα με την περίπτωση τη συνολική δημόσια δαπάνη στους Δικαιούχους, στην περίπτωση που αυτοί είναι ημικρατικοί φορείς ή ιδιώτες.
- Τη διενέργεια επαληθεύσεων σύμφωνα με το Άρθρο 39.2 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και με βάση τις οδηγίες και κατευθύνσεις της ΔΑ. Οι επαληθεύσεις που θα διενεργεί ο κάθε ΕΦ θα περιλαμβάνουν α) διοικητικές



επαληθεύσεις για βεβαίωση της κάθε δήλωσης δαπανών από τους Δικαιούχους, β) δειγματοληπτικές επιτόπιες επαληθεύσεις επιμέρους έργων και γ) βεβαίωση των πραγματοποιηθέντων δαπανών στη Διαχειριστική Αρχή. Οι επαληθεύσεις θα καλύπτουν τις διοικητικές, δημοσιονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των έργων και θα ελέγχονται τα ακόλουθα:

- η επιλεξιμότητα των δαπανών σύμφωνα με τον Κανονισμούς της ΕΕ και τους σχετικούς εθνικούς κανόνες
  - η νομιμότητα και η κανονικότητα των έργων και διαδικασιών, καθώς και η συμβατότητά τους με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές.
  - το φυσικό αντικείμενο του συγχρηματοδοτούμενου έργου
  - η τήρηση όλων των όρων της Απόφασης Ένταξης
  - η τήρηση όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους λογιστικούς ελέγχους για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου
  - η τήρηση χωριστής λογιστικής μερίδας
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων των Δικαιούχων, με έμφαση στη συστηματική παρακολούθηση της έγκαιρης απορρόφησης των κονδυλίων σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχεδιασμό του ΕΠΑΛ και τον κανόνα  $n+2$  και την τήρηση, στα πλαίσια των οδηγιών της ΔΑ, αναλυτικών στοιχείων παρακολούθησης και δεδομένων/δεικτών για την υλοποίηση των έργων στο ΟΠΣ. Τα εν λόγω στοιχεία θα καταχωρούνται και θα αποθηκεύονται με βάση τυποποιημένα Δελτία Παρακολούθησης για το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο των έργων, τα οποία υποχρεούται ο κάθε Δικαιούχος να αποστέλλει. Κάθε ΕΦ θα έχει την ευθύνη εντοπισμού των τυχόν αποκλίσεων από την προγραμματισμένη πορεία υλοποίησης, την επισήμανση διορθωτικών μέτρων που πρέπει να λάβουν οι Δικαιούχοι και την παρακολούθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής τους, ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη των στόχων του ΕΠΑΛ.
  - Τη διασφάλιση ότι οι Δικαιούχοι που ανήκουν στο δημόσιο τομέα τηρούν το ενιαίο λογιστικό σύστημα και δημιουργούν, με βάση τις διαδικασίες που καθορίζει η ΔΑ ειδική λογιστική μερίδα για κάθε συγχρηματοδοτούμενο έργο, καθώς και διασφάλιση της τήρησης χωριστής λογιστικής μερίδας για τους Δικαιούχους που δεν είναι υποχρεωμένοι να τηρούν το ενιαίο λογιστικό σύστημα.
  - Τη διενέργεια των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας στο ευρύτερο επίπεδο των κατηγοριών παρεμβάσεων ευθύνης κάθε ΕΦ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 9. Παροχή επίσης υποστήριξης των Δικαιούχων για την υλοποίηση των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας στο επίπεδο των έργων τους.
  - Την υποβολή προς τη Διαχειριστική Αρχή, όλων των αναγκαίων πληροφοριών και δεδομένων για την ετοιμασία των Ετήσιων Εκθέσεων και της Τελικής Έκθεσης Εκτέλεσης, για τις παρεμβάσεις που θα έχουν υπό την ευθύνη τους.
  - Την υποβολή στη Διαχειριστική Αρχή όλων των αναγκαίων πληροφοριών και δεδομένων που απαιτούνται για την ετήσια συνάντηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την υλοποίηση των αιτιολογημένων συστάσεων της, σύμφωνα με τις οδηγίες της Διαχειριστικής Αρχής.\

- Την έγκαιρη εξασφάλιση από τους Δικαιούχους των απαιτούμενων πιστώσεων, κάτω από κατάλληλο άρθρο και κεφάλαιο του κρατικού προϋπολογισμού, για τη χρηματοδότηση και υλοποίηση των έργων, στις περιπτώσεις Δικαιούχων που είναι Κυβερνητικά Τμήματα/Υπηρεσίες.
- Την υποβολή στην Αρχή Πιστοποίησης των παρατυπιών που εντοπίζονται.

## 2.3 Αρχή Πιστοποίησης

### Ορισμός

Ως Αρχή Πιστοποίησης ορίζεται το **Γενικό Λογιστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας** (Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 65.106. στις 28 Φεβρουαρίου 2007). Τα καθήκοντα της Αρχής Πιστοποίησης θα τα εκτελεί ειδική υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου.

### Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Η Αρχή Πιστοποίησης, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1198/2006, και κυρίως με το άρθρο 60, είναι υπεύθυνη για:

- Την κατάρτιση και την υποβολή πιστοποιημένων δηλώσεων δαπανών και αιτήσεων πληρωμών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Την πιστοποίηση ότι:
  - Η δήλωση δαπανών είναι ακριβής, είναι προϊόν αξιόπιστων λογιστικών συστημάτων και στηρίζεται σε επαληθεύσιμα δικαιολογητικά,
  - Οι δηλωθείσες δαπάνες συμμορφώνονται προς τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες και διενεργήθηκαν για έργα που επελέγησαν για χρηματοδότηση σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο πρόγραμμα και πληρούν τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες.
- Τη διασφάλιση, για σκοπούς πιστοποίησης, ότι έχει λάβει επαρκείς πληροφορίες από τη Διαχειριστική Αρχή σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόστηκαν και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιήθηκαν όσον αφορά τις δαπάνες που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις δαπανών.
- Το συνυπολογισμό, για σκοπούς πιστοποίησης, των αποτελεσμάτων όλων των ελέγχων που διενεργήθηκαν από την Αρχή Ελέγχου ή υπό την ευθύνη της.
- Την τήρηση, σε ηλεκτρονική μορφή, λογιστικών μητρώων για τις δαπάνες που υποβάλλονται στην Επιτροπή.
- Την τήρηση μητρώου των ποσών που μπορούν να ανακτηθούν και των ποσών που αποσύρονται μετά από ακύρωση του συνόλου ή μέρους της συνεισφοράς για ένα έργο. Τα ανακτηθέντα ποσά επιστρέφονται στο γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν από το κλείσιμο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με αφαίρεσή τους από την επόμενη κατάσταση δαπανών.

- Τη συλλογή όλων των παρατυπιών που εντοπίζονται τόσο από την ίδια όσο και από όλους τους άλλους Φορείς που εμπλέκονται, και την κοινοποίηση τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 70.β του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006 και όπως αυτές εξειδικεύονται στο Κεφάλαιο VIII του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007. Στα πλαίσια αυτά των καθηκόντων της θα έχει επίσης τη γενική ευθύνη για έκδοση σχετικών οδηγιών και για τη γενική παρακολούθηση των σχετικών ενεργειών που έχουν ληφθεί για τις παρατυπίες που εντοπίζονται.

Τα καθήκοντα της Αρχής Πιστοποίησης σχετικά με τη χρηματοοικονομική διαχείριση του ΕΠΑΛ και τις χρηματοδοτικές ροές εξειδικεύονται περαιτέρω στο κεφάλαιο 6.

## 2.4 Αρχή Ελέγχου

### Ορισμός

Ως Αρχή Ελέγχου, ορίζεται η **Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας** (Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 65.106. στις 28 Φεβρουαρίου 2007). Η Αρχή Ελέγχου έχει πλήρη λειτουργική ανεξαρτησία τόσο από τη Διαχειριστική Αρχή όσο και από την Αρχή Πιστοποίησης.

### Αρμοδιότητες /Καθήκοντα

Η Αρχή Ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 61 του Κανονισμού 1198/2006, είναι υπεύθυνη για τα ακόλουθα:

- Τη διασφάλιση της εκτέλεσης ελέγχων για την επαλήθευση της ουσιαστικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠΑΛ.
- Τη διασφάλιση ότι οι έλεγχοι των έργων πραγματοποιούνται σε κατάλληλο δείγμα για την επαλήθευση των δηλωνόμενων δαπανών.
- Έως τις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους από το 2008 έως το 2015:
  - Την υποβολή, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ετήσιας έκθεσης ελέγχου στην οποία παρατίθενται τα πορίσματα των λογιστικών ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο που λήγει στις 30 Ιουνίου του συγκεκριμένου έτους, και αναφέρονται οι τυχόν ελλείψεις που διαπιστώθηκαν στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος. Η πρώτη έκθεση, που θα υποβληθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο, καλύπτει την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2007 έως τις 30 Ιουνίου 2008. Οι πληροφορίες που αφορούν τους λογιστικούς ελέγχους που διεξάγονται μετά την 1η Ιουλίου 2015 περιλαμβάνονται στην τελική έκθεση ελέγχου η οποία υποστηρίζει τη δήλωση κλεισίματος του ΕΠΑΛ.
  - Γνωμοδότηση, βάσει των ελέγχων που έχουν πραγματοποιηθεί με ευθύνη της, ως προς το κατά πόσον το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου λειτουργεί ουσιαστικά, ώστε να διασφαλίζει επαρκώς το γεγονός ότι οι καταστάσεις δαπανών που υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ορθές και, συνεπώς, ότι οι σχετικές συναλλαγές είναι νόμιμες και κανονικές.

- Υποβολή, ανάλογα με την περίπτωση και δυνάμει του άρθρου 85 του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006, δήλωσης μερικού κλεισίματος, η οποία αξιολογεί τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών δαπανών.
  - Την υποβολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το αργότερο έως την 31η Μαρτίου 2017, δήλωσης κλεισίματος του ΕΠΑΛ, στην οποία αξιολογείται η εγκυρότητα της αίτησης πληρωμής του τελικού υπολοίπου, καθώς και η νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών συναλλαγών που καλύπτονται από την τελική κατάσταση δαπανών, η οποία υποστηρίζεται από έκθεση τελικού ελέγχου.
- Την υποβολή στην Αρχή Πιστοποίησης των παρατυπιών που εντοπίζονται.

Η Αρχή Ελέγχου θα διασφαλίσει ότι το έργο του ελέγχου λαμβάνει υπόψη διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου.

## **2.5 Αρχή υπεύθυνη για την πιστοποίηση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**

Η **Αρχή Ελέγχου** θα είναι αρμόδια για την υποβολή της έκθεσης αξιολόγησης του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 71 παρ. 2 του Κανονισμού 1198/2006, όπως εξειδικεύονται στο άρθρο 50 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007, και την πιστοποίηση του συστήματος.

## **2.6 Φορέας υπεύθυνος για την είσπραξη των πληρωμών από την ΕΕ**

Ο υπεύθυνος φορέας για την είσπραξη των πληρωμών από την ΕΕ είναι το **Γενικό Λογιστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας**. Το Γενικό Λογιστήριο θα είναι επίσης υπεύθυνο για την υποβολή, το αργότερο στις 30 Απριλίου κάθε έτους, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προσωρινών προβλέψεων για τις μελλοντικές αιτήσεις πληρωμών, σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 3 του Κανονισμού 1198/2006, με βάση τα σχετικά στοιχεία που θα του αποστέλλονται από τη ΔΑ.

## **2.7 Φορείς που φέρουν την ευθύνη για την καταβολή των πληρωμών στους Δικαιούχους**

.Η επιλέξιμη εθνική και κοινοτική συμμετοχή για όλα τα έργα που εντάσσονται στο ΕΠΑΛ αποτελούν δημόσιες δαπάνες, οι οποίες χρηματοδοτούνται στο σύνολο τους, σε πρώτο στάδιο (προ-χρηματοδότηση), είτε από τον Κρατικό Προϋπολογισμό είτε τον προϋπολογισμό των κατά περίπτωση φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Σχετικές πρόνοιες για το σύνολο των προβλεπόμενων ετήσιων πληρωμών (κοινοτικών και εθνικών) θα γίνονται στους προϋπολογισμούς των αρμοδίων κατά περίπτωση φορέων. Το Γραφείο Προγραμματισμού θα έχει την γενικότερη ευθύνη για τη διαθεσιμότητα και την εξασφάλιση έγκρισης των σχετικών πιστώσεων στο κρατικό προϋπολογισμό με ένταξη κάθε έργου στο ΕΠΑΛ.

Τα Κυβερνητικά Τμήματα/Υπηρεσίες, που είναι Δικαιούχοι μεριμνούν μέσω της νενομισμένης διαδικασίας για την εξασφάλιση των απαιτούμενων πιστώσεων, κάτω από

κατάλληλο άρθρο και κεφάλαιο του κρατικού προϋπολογισμού, για τη χρηματοδότηση και υλοποίηση των έργων τους. Ο αρμόδιος ΕΦ βεβαιώνεται ότι οι Δικαιούχοι, έχουν προβεί στις κατάλληλες διαδικασίες για την έγκαιρη εξασφάλιση των σχετικών πιστώσεων.

Στην περίπτωση που οι Δικαιούχοι είναι ημικρατικοί φορείς, οργανισμοί δημοσίου δικαίου(ή άλλοι ισοδύναμοι οργανισμοί), αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή ιδιώτες οι ΕΦ αναλαμβάνουν, στα πλαίσια του κατάλληλου άρθρου και κεφαλαίου του κρατικού προϋπολογισμού, τη μεταφορά των πιστώσεων ή την πληρωμή των ποσών που αφορούν, την κοινοτική συμμετοχή ή ανάλογα με την περίπτωση τη συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη.

Όταν παραλαμβάνεται η κοινοτική συνδρομή, με οδηγία του Γενικού Λογιστηρίου, το ανάλογο ποσό που έχει ήδη καταβληθεί από τους Δικαιούχους και τους ΕΦ (με βάση τη διαδικασία που αναφέρεται πιο πάνω), καταχωρείται ως έσοδο στον κρατικό προϋπολογισμό και ταυτόχρονα μεταφέρεται στον τραπεζικό λογαριασμό του Κράτους από τους τραπεζικούς λογαριασμούς όπου είχαν αρχικά εμβασθεί, οι κοινοτικοί πόροι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

### **3. ΕΝΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ**

#### **3.1 Έγκριση των Κριτηρίων Επιλογής των Έργων**

Η Επιτροπή Παρακολούθησης, μετά από σχετική εισήγηση της ΔΑ, εγκρίνει εντός έξι μηνών από την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας τα κριτήρια επιλογής των προς ένταξη έργων στον κάθε Άξονα Προτεραιότητας και εγκρίνει τις τυχόν αναθεωρήσεις των κριτηρίων αυτών σύμφωνα με τις ανάγκες του προγραμματισμού.

#### **3.2 Έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών από τη ΔΑ**

Η Διαχειριστική Αρχή, με στόχο την εξειδίκευση, αποσαφήνιση και κατά το δυνατόν ομοιογενή εφαρμογή των διαδικασιών ένταξης έργων σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΕΠΑΛ και με όσα απορρέουν από το εθνικό και κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο, θα εκδώσει αναλυτικές οδηγίες ως προς τα ακόλουθα θέματα:

- Τυποποίηση του περιεχομένου της Πρόσκλησης Υποβολής Πρότασης και έκδοση σχετικού πρότυπου.
- Τυποποίηση της αίτησης ένταξης έργου και έκδοση τυποποιημένου Τεχνικού Δελτίου Έργου.
- Καθορισμός του πλαισίου και της μεθοδολογίας / τύπου αξιολόγησης των προτεινομένων έργων. Το πλαίσιο αξιολόγησης των έργων θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, την εξειδίκευση των κριτηρίων επιλογής που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή Παρακολούθησης, την μεθοδολογία αξιολόγησης των έργων και οδηγίες σε θέματα που άπτονται του χρονικού και κοστολογικού προγραμματισμού των έργων και της προβλεπόμενης απορρόφησης των δαπανών, με έμφαση στην τήρηση του κανόνα  $n+2$ .
- Καθορισμός, όπου είναι αναγκαίο, δυνητικών Δικαιούχων ανά ομάδες/κατηγορίες έργων.
- Τυποποίηση της Απόφασης Ένταξης.

#### **3.3 Σύνταξη προσκλήσεων υποβολής προτάσεων**

Η σύνταξη των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και η εξειδίκευση του περιεχομένου τους, συμπεριλαμβανομένης της εξειδίκευσης των κριτηρίων επιλογής θα γίνεται από τον κατά περίπτωση αρμόδιο ΕΦ.

Ο αρμόδιος ΕΦ καλεί τους δυνητικούς Δικαιούχους για εκδήλωση ενδιαφέροντος και υποβολή προτάσεων. Ανάλογα με τη φύση των έργων και την κατηγορία των δικαιούχων (π.χ. δημόσιος τομέας, ιδιώτες κλπ.), η πρόσκληση θα τυγχάνει της κατάλληλης δημοσιότητας.

Ο ΕΦ θα διασφαλίζει ότι παρέχονται στους δυνητικούς Δικαιούχους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες για το όλο πλαίσιο χρηματοδότησης σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 39.1 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007.

### **3.4 Υποβολή προτάσεων από τους δυνητικούς Δικαιούχους**

Οι δυνητικοί Δικαιούχοι ετοιμάζουν τις προτάσεις τους, με βάση τα αναφερόμενα στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Κατά τη διαδικασία ετοιμασίας της πρότασης μπορούν να ζητήσουν βοήθεια και τεχνική υποστήριξη από το αρμόδιο τμήμα του ΕΦ. Οι προτάσεις υποβάλλονται προς αξιολόγηση στον αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα.

### **3.5 Αξιολόγηση προτάσεων**

Η αξιολόγηση των προτάσεων που υποβλήθηκαν από τους δυνητικούς Δικαιούχους γίνεται με μέριμνα και ευθύνη του αρμόδιου ΕΦ. Στα πλαίσια της διασφάλισης ανοικτών, διαφανών και αντικειμενικών διαδικασιών αξιολόγησης, ο αρμόδιος ΕΦ θα ακολουθήσει ένα από τα ακόλουθα είδη αξιολόγησης, συμφωνά με το πλαίσιο που καθορίζεται για κάθε κατηγορία παρέμβασης από τη Διαχειριστική Αρχή:

- Άμεση Αξιολόγηση: Αυτοτελής αξιολόγηση κάθε πρότασης με την υποβολή της.
- Συγκριτική Αξιολόγηση: Αξιολόγηση των προτάσεων μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προτάσεων με στόχο την κατάταξη/ιεράρχησή τους.

Τονίζεται ότι οι παραπάνω ενέργειες του ΕΦ γίνονται πάντα στη βάση των οδηγιών του κεφαλαίου 3.1. Ο τύπος της αξιολόγησης που θα επιλεγεί από τη ΔΑ εξαρτάται από τη φύση και την κατηγορία των έργων και από τον αριθμό των δυνητικών Δικαιούχων που περιλαμβάνονται στην πρόσκληση. Η διαδικασία συγκριτικής αξιολόγησης θα ακολουθείται κατεξοχήν σε περιπτώσεις ομοειδών έργων με κοινά χαρακτηριστικά, όπως μέγεθος και αντικείμενο των έργων, για τις οποίες η σύγκριση είναι ευχερέστερη. Επίσης, η συγκριτική αξιολόγηση θα ακολουθείται στις περιπτώσεις έργων που έχουν σχετικά βραχύ και ταυτόχρονο χρονοδιάγραμμα ωρίμανσης. Η επιλογή του τύπου αξιολόγησης αποτελεί ευθύνη του Ενδιάμεσου Φορέα στη βάση των οδηγιών του κεφαλαίου 2.1.

Ο Ενδιάμεσος Φορέας θα εξετάζει τις αιτήσεις στη βάση των εγκεκριμένων κριτηρίων επιλογής, όπως θα έχουν εξειδικευθεί στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων.

### **3.6 Απόφαση ένταξης/χρηματοδότησης έργου**

Εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την υποβολή της αίτησης, ο ΕΦ ολοκληρώνει τη διαδικασία αξιολόγησης και εκδίδει τη σχετική Απόφαση Ένταξης στην οποία περιέχονται όλοι οι όροι χρηματοδότησης και οι υποχρεώσεις του Δικαιούχου προς τον Ενδιάμεσο Φορέα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης, ο ΕΦ βεβαιώνεται ότι ο Δικαιούχος είναι σε θέση να ικανοποιήσει τους όρους που περιέχονται σε αυτή και να διαχειριστεί κατάλληλα (από διοικητική, οικονομική και τεχνική άποψη) το προτεινόμενο έργο. Σε ορισμένες περιπτώσεις έργων που έχουν δια - τομεακή διάσταση ο ΕΦ είναι δυνατόν να ζητήσει από το Δικαιούχο να συστήσει Επιτροπή Καθοδήγησης ή άλλη τεχνική επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών για το συντονισμό της υλοποίησης του έργου και τη διασφάλιση των συνεργιών με αλλά παρεμφερή έργα. Στις περιπτώσεις Δικαιούχων που είναι Κυβερνητικά Τμήματα/Υπηρεσίες ταυτόχρονα με την υποβολή αίτησης/πρότασης για συγχρηματοδότηση έργου υποβάλλεται αίτημα στη ΔΑ

όπως, σε περίπτωση κατά την οποία εγκριθεί το προτεινόμενο έργο, να υπάρχουν διαθέσιμες οι απαραίτητες πιστώσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό μέσω των σχετικών διαδικασιών.

Αμέσως μετά, η Απόφαση Ένταξης γνωστοποιείται στον Δικαιούχο και κοινοποιείται στη ΔΑ. Νοείται ότι στις περιπτώσεις Κυβερνητικών Τμημάτων/Υπηρεσιών ο ΕΦ βεβαιώνεται για την εξασφάλιση της εθνικής συγχρηματοδότησης από τον κρατικό προϋπολογισμό πριν την αποστολή της απόφασης ένταξης. Ο ΕΦ έχει την ευθύνη να διασφαλίσει την καταχώρηση των σχετικών στοιχείων του έργου (τεχνικό δελτίο έργου) στο ΟΠΣ.

Εάν το προτεινόμενο έργο κρίνεται ανεπαρκές για ένταξη, ο ΕΦ ενημερώνει άμεσα το Δικαιούχο, με κοινοποίηση στη ΔΑ, για την απόρριψη του έργου, με σχετική αιτιολόγηση. Όπου κρίνεται αναγκαίο καλεί το Δικαιούχο για επανυποβολή διορθωμένης και συμπληρωμένης αίτησης υποβολής πρότασης.



## **4. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ**

### **4.1 Επιτροπή Παρακολούθησης**

Ορίζεται, με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 63 του Κανονισμού 1198/2006 η Επιτροπή Παρακολούθησης για το ΕΠΑΛ. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συστήνεται εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης από την ΕΕ της απόφασης έγκρισης του ΕΠΑΛ. Τα καθήκοντα της Επιτροπής Παρακολούθησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 65 του Κανονισμού 1198/2006, είναι τα ακόλουθα:

- Εξετάζει και εγκρίνει, μετά από σχετική εισήγηση της ΔΑ, τα κριτήρια για την επιλογή των προς χρηματοδότηση έργων εντός έξι μηνών από την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και εγκρίνει τις τυχόν αναθεωρήσεις των κριτηρίων αυτών σύμφωνα με τις ανάγκες του προγραμματισμού.
- Εξετάζει σε περιοδική βάση την πρόοδο που σημειώθηκε στην επίτευξη των ειδικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με βάση τα έγγραφα που υποβάλλει η Διαχειριστική Αρχή.
- Εξετάζει τα αποτελέσματα της υλοποίησης, ιδίως όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται για κάθε Άξονα Προτεραιότητας, καθώς και τις αξιολογήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 47 παρ. 1 του Κανονισμού 1198/2006.
- Εξετάζει και εγκρίνει τις Ετήσιες και την Τελική Έκθεση Εκτέλεσης που αναφέρονται στο άρθρο 67 του Κανονισμού 1198/2006.
- Ενημερώνεται σχετικά με την Ετήσια Έκθεση Ελέγχου, καθώς και για τυχόν σχετικά σχόλια τα οποία μπορεί να διατυπώσει η Επιτροπή μετά την εξέτασή της.
- Μπορεί να προτείνει στη Διαχειριστική Αρχή οποιαδήποτε αναθεώρηση ή εξέταση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, η οποία ενδεχομένως μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος που αναφέρονται στο άρθρο 4 του Κανονισμού 1198/2006 ή στη βελτίωση της διαχείρισής τους, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής διαχείρισής τους.
- Εξετάζει και εγκρίνει οποιαδήποτε πρόταση για την τροποποίηση του περιεχομένου της απόφασης της Επιτροπής σχετικά με τη συνεισφορά του Ταμείου.

Η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης ορίζεται με βάση σχετική εισήγηση της ΔΑ, λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο της Κύπρου και την αρχή της εταιρικής σχέσης στη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων, σε όλα τα στάδια υλοποίησης του ΕΠΑΛ. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης θα είναι ο Γενικός Διευθυντής του Γραφείου Προγραμματισμού (ΔΑ). Στην Επιτροπή Παρακολούθησης συμμετέχουν:

- Γενικοί Διευθυντές αρμόδιων Υπουργείων
- Γενικοί Διευθυντές εμπλεκόμενων ημικρατικών οργανισμών
- Ο Γενικός Λογιστής
- Εκπρόσωποι των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων
- Εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων

Επί πλέον των ανωτέρω θα συμμετέχουν στην Επιτροπή Παρακολούθησης, ως παρατηρητές, ο Γενικός Ελεγκτής, ο Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου και ο Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων.

Η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης θα έχει, κατά το δυνατόν, ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών. Κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορεί να κληθούν να συμμετάσχουν και μη μόνιμα μέλη, π.χ. ειδικοί επιστήμονες, εμπειρογνώμονες κλπ., ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Επίσης, στην Επιτροπή Παρακολούθησης συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατόπιν δικής τους πρωτοβουλίας. Η Επιτροπή Παρακολούθησης λειτουργεί με βάση εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, ο οποίος καθορίζεται σε συνεργασία με τη ΔΑ του ΕΠΑΛ, ώστε να διασφαλίζεται η εκπλήρωση των καθηκόντων της στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006. Ο εσωτερικός κανονισμός εγκρίνεται στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης.

## **4.2 Σύστημα Παρακολούθησης**

### ***Δείκτες παρακολούθησης***

Σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006, η παρακολούθηση της πορείας του ΕΠΑΛ διενεργείται με ευθύνη της ΔΑ και της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Η παρακολούθηση του ΕΠΑΛ βασίζεται στους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων που έχουν ήδη ορισθεί σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας. Επιπλέον των δεικτών αυτών, θα ορισθεί και θα παρακολουθείται ένας μικρός αριθμός δεικτών υλοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 40 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Υπεύθυνος για τη συλλογή των αναγκαίων στοιχείων και τον υπολογισμό των προαναφερθέντων δεικτών, σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας ή κατηγορίας έργων, θα είναι ο ΕΦ. Ο συνολικός υπολογισμός των δεικτών σε επίπεδο προγράμματος θα γίνεται από τη ΔΑ στη βάση των σχετικών υπολογισμών των ΕΦ.

Επισημαίνεται ότι τα πρωτογενή στοιχεία για τους παραπάνω υπολογισμούς υποβάλλονται από τους Δικαιούχους μέσω ενός τυποποιημένου Δελτίου Προόδου ανά έργο, το οποίο καταχωρείται και στο ΟΠΣ.

### ***Εκθέσεις***

Η πορεία υλοποίησης του ΕΠΑΛ θα αποτυπώνεται σε τυποποιημένες εξαμηνιαίες εκθέσεις προόδου, με τα ακόλουθα βήματα:

- Υποβολή Δελτίων Προόδου από το Δικαιούχο στον ΕΦ και αναφορά στις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας των Δικαιούχων
- Υπολογισμός των δεικτών παρακολούθησης με μέριμνα και ευθύνη των αρμόδιων ΕΦ και για το σύνολο των έργων τους.

- Σύνταξη και υποβολή από τον ΕΦ στη ΔΑ τυποποιημένης έκθεσης προόδου, η οποία θα περιέχει:
  - Τους δείκτες παρακολούθησης ως ανωτέρω.
  - Συγκεντρωτική αναφορά για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που υλοποιήθηκαν από τους Δικαιούχους και τον ΕΦ.
  - Συγκεντρωτική αναφορά στα ευρήματα των επιβεβαιώσεων των δηλωθέντων δαπανών των Δικαιούχων (μηνιαία δελτία δαπανών).
  - Συγκεντρωτική αναφορά στα ευρήματα των δειγματοληπτικών επιτόπιων επαληθεύσεων που διενήργησε ο ΕΦ και στην πορεία υλοποίησης των σχετικών προληπτικών και διορθωτικών ενεργειών.

Με βάση τυποποιημένες εκθέσεις προόδου που συντάσσονται από τους ΕΦ, θα αποτυπώνεται η συνολική εικόνα του ΕΠΑΛ, σε ετήσια βάση, στην Ετήσια Έκθεση του ΕΠΑΛ, η οποία συντάσσεται με ευθύνη της ΔΑ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 67 του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006.

### **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ)**

Για την αποθήκευση των αναγκαίων δεδομένων, τον υπολογισμό των δεικτών, την εξαγωγή χρήσιμων στατιστικών συμπερασμάτων και την καταχώρηση των πορισμάτων των επαληθεύσεων και ελέγχων θα λειτουργεί Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Την ευθύνη για τη διαχείριση και λειτουργία του ΟΠΣ έχει η ΔΑ του ΕΠΑΛ. Για τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας του συνεργάζεται στενά με την Αρχή Πιστοποίησης, ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη επεξεργασία των δεδομένων για τους σκοπούς των αιτήσεων πληρωμών και της πιστοποίησης των δαπανών. Ειδικότερα το ΟΠΣ υποστηρίζει τις ακόλουθες λειτουργίες:

#### *Προγραμματισμός*

Περιλαμβάνεται η δομή του ΕΠΑΛ με τους Άξονες Προτεραιότητας και όλα τα στοιχεία που περιέχονται στο υποβληθέν προγραμματικό έγγραφο και στην απόφαση έγκρισης της Επιτροπής. Επίσης, περιλαμβάνονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του ΕΠΑΛ.

#### *Ένταξη – Τροποποίηση Έργων*

Περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία των έργων και οι διαδικασίες από την υποβολή μιας πρότασης από το Δικαιούχο μέχρι την έγκρισή της, καθώς και οι τροποποιήσεις της.

#### *Παρακολούθηση*

Περιλαμβάνονται οι οθόνες καταχώρησης των δελτίων δαπανών και των δελτίων προόδου των έργων και παρακολουθούνται όλα τα επίπεδα από τις συμβάσεις μέχρι το επίπεδο του Προγράμματος και του Ταμείου, με τις εκτυπώσεις των απαραίτητων εκθέσεων.

#### *Χρηματοροές*

Δημιουργούνται και φυλάσσονται οι αιτήσεις πληρωμών που υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, καταγράφεται η εισροή της κοινοτικής χρηματοδότησης.

#### *Έλεγχοι*

Καταγραφή των πορισμάτων των ελέγχων που πραγματοποιούν όλες οι αρμόδιες αρχές και φορείς, καθώς και της σχετικής αλληλογραφίας μέχρι την οριστικοποίηση των πορισμάτων.

#### *Εργασίες Επιτροπών Παρακολούθησης*

Καταγραφή της σύνθεσης, της ημερήσιας διάταξης και των αποφάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης.

### **4.3 Ετήσια Εξέταση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας**

Σύμφωνα με το άρθρο 68 του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006, κάθε χρόνο μετά την υποβολή της ετήσιας έκθεσης, η ΔΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζουν από κοινού την πρόοδο υλοποίησης του ΕΠΑΛ, τα κύρια αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν κατά το προηγούμενο έτος, τη χρηματοοικονομική υλοποίηση, καθώς και οποιοδήποτε παράγοντα που μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση της υλοποίησης προκειμένου να επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Στα εξεταζόμενα θέματα περιλαμβάνονται και όλα τα ζητήματα που ανακύπτουν από το εφαρμοζόμενο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, με βάση την Ετήσια Έκθεση Ελέγχου. Για οτιδήποτε σχόλιο διατυπώσει η Επιτροπή μετά την ετήσια εξέταση του ΕΠΑΛ, η ΔΑ ενημερώνει την Επιτροπή Παρακολούθησης και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα μέτρα που λήφθηκαν σε σχέση με τα διατυπωθέντα σχόλια.

## **5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

### **5.1 Γενικά**

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών και εθνικών πόρων, προβλέπεται η διεξαγωγή αξιολογήσεων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του ΕΠΑΛ (άρθρα 48-50 του Κανονισμού 1198/2006). Οι αξιολογήσεις αυτές, στρατηγικής ή επιχειρησιακής φύσης, λαμβάνουν υπόψη το στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης και τη σχετική κοινοτική νομοθεσία όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη στρατηγική περιβαλλοντική αξιολόγηση. Πραγματοποιούνται με ευθύνη του Κράτους Μέλους ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και διεξάγονται από εμπειρογνώμονες ή φορείς που έχουν λειτουργική ανεξαρτησία από την Αρχή Πιστοποίησης και την Αρχή Ελέγχου. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων δημοσιοποιούνται με βάση τους εφαρμοστέους κανόνες για την πρόσβαση στα έγγραφα.

### **5.2 Εκ των προτέρων (ex ante) αξιολόγηση**

Τα κράτη-μέλη είναι υπεύθυνα για τη διενέργεια της εκ των προτέρων (ex ante) αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 48 του Κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006. Η εκπόνηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης έχει ανατεθεί και υλοποιείται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες.

### **5.3 Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις**

Η διενέργεια των ενδιάμεσων αξιολογήσεων γίνεται κατά κανόνα με ευθύνη του κράτους – μέλους και είναι υποχρεωτική στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν από την παρακολούθηση του ΕΠΑΛ προκύπτει σημαντική απόκλιση από τους στόχους που τέθηκαν αρχικά
- Όταν υπάρχει πρόθεση για πρόταση αναθεώρησης του ΕΠΑΛ

Η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα διενέργειας ενδιάμεσων αξιολογήσεων, με δική της πρωτοβουλία και σε συνεργασία με το κράτος – μέλος, συνδεδεμένων με την παρακολούθηση του ΕΠΑΛ, στην περίπτωση που η παρακολούθηση δείχνει σημαντική απόκλιση από τους στόχους που τέθηκαν αρχικά για το ΕΠΑΛ.

### **5.4 Εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει την ευθύνη της διενέργειας εκ των υστέρων αξιολόγησης του ΕΠΑΛ. Η ΕΕ πραγματοποιεί την εκ των υστέρων αξιολόγηση σε στενή συνεργασία με το Κράτος Μέλος και τη ΔΑ.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015.

## **6. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ**

### **6.1 Χρηματοδοτικές Ροές**

Οι χρηματοδοτικές ροές περιλαμβάνουν τα ακόλουθα βήματα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης διαφάνειά τους, στα πλαίσια της υλοποίησης του ΕΠΑΛ:

- (i) Ανοίγεται ξεχωριστός τραπεζικός λογαριασμός για το ΕΤΑ, μοναδικός κάτοχος του οποίου είναι το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Οι Κοινοτικές πληρωμές θα κατατίθενται από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απευθείας στον παραπάνω λογαριασμό και το Γενικό Λογιστήριο θα ενημερώνει σχετικά τη ΔΑ και τους ΕΦ.
- (ii) Οι πληρωμές προς τους Δικαιούχους θα πραγματοποιούνται, σε πρώτο στάδιο, αποκλειστικά από εθνικούς πόρους. Σχετικές πρόνοιες για το σύνολο των προβλεπόμενων ετήσιων πληρωμών (κοινοτικών και εθνικών) προς τους Δικαιούχους θα γίνονται από τους προϋπολογισμούς των αρμοδίων κατά περίπτωση φορέων.
- (iii) Όταν πληρωμές των κοινοτικών πόρων, μαζί με την αναλογούσα εθνική συμμετοχή, καταβάλλονται στους Δικαιούχους, αυτές καταγράφονται ως δαπάνες στους προϋπολογισμούς των αρμοδίων κατά περίπτωση φορέων αλλά και στο ΟΠΣ.
- (iv) Με οδηγία του Γενικού Λογιστηρίου, ποσό ίσο με την κοινοτική συνδρομή, που έχει ήδη καταβληθεί στους Δικαιούχους, καταχωρείται ως έσοδο στον κρατικό προϋπολογισμό και ταυτόχρονα μεταφέρεται στον τραπεζικό λογαριασμό του Κράτους από τους τραπεζικούς λογαριασμούς όπου είχαν αρχικά εμβασθεί οι κοινοτικοί πόροι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- (v) Στο ΟΠΣ καταχωρούνται επαρκή δεδομένα που καθορίζουν μονοσήμαντα το έργο, το Δικαιούχο και τα σχετικά ποσά, όπως:
  - Το όνομα του Δικαιούχου
  - Ο τίτλος του έργου
  - Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός, σύμφωνα με την Απόφαση Ένταξης του έργου
  - Η ετήσια κατανομή του παραπάνω προϋπολογισμού

### **6.2 Ροή χρηματοοικονομικών πληροφοριών**

Η ροή των χρηματοοικονομικών πληροφοριών διασφαλίζει επαρκή διαδρομή ελέγχου και περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- Αποστολή της Απόφασης Ένταξης από τον ΕΦ στο Δικαιούχο και κοινοποίηση στη ΔΑ.
- Πληρωμή από το Δικαιούχο των κατασκευαστών/συμβούλων/προμηθευτών/ σχεδίων χορηγιών (ανάλογα με τη φύση του έργου), σύμφωνα με τις ισχύουσες κυβερνητικές διαδικασίες ή με βάση τις όποιες άλλες διαδικασίες ισχύουν για το Δικαιούχο και έχουν συμφωνηθεί με τον ΕΦ ή/και τη ΔΑ, ανάλογα με το είδος των Δικαιούχων και των έργων/δράσεων.
- Υποβολή τυποποιημένων Δελτίων Δαπανών, συνοδευόμενων από αντίγραφα των παραστατικών (όπου απαιτείται), από το Δικαιούχο στον αρμόδιο ΕΦ.

- Βεβαίωση της ορθότητας, κανονικότητας και νομιμότητας των δαπανών από τον ΕΦ στη ΔΑ, στη βάση της διενέργειας των αναγκαίων επαληθεύσεων όπως περιγράφονται στα κεφάλαια 7.1 και 7.2.
- Βεβαίωση από τη ΔΑ προς την Αρχή Πιστοποίησης εφαρμογής όλων των διαδικασιών και τη διενέργεια όλων των αναγκαίων επαληθεύσεων για τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών.
- Υποβολή αιτήσεων πληρωμών από την Αρχή Πιστοποίησης μετά από:
  - Εξαγωγή των αιτήσεων πληρωμών από το ΟΠΣ όπου είναι καταχωρημένες και ελεγμένες οι πληρωμές προς τους Δικαιούχους.
  - Επιβεβαίωση ποσών που είναι σε εκκρεμότητα λόγω πορισμάτων επαληθεύσεων και ελέγχων.
  - Παραλαβή από τη ΔΑ βεβαίωσης της κανονικότητας και νομιμότητας των δαπανών.
  - Τυχόν ελέγχους που κρίθηκε αναγκαίο να διενεργήσει η ίδια η Αρχή Πιστοποίησης.

### **6.3 Κανόνες Επιλεξιμότητας**

Σύμφωνα με το άρθρο 55 παρ.4 του Κανονισμού 1198/2006, κάθε Κράτος-Μέλος υποχρεούται να συντάξει εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας που θα καλύπτουν όλες τις κατηγορίες δαπανών που αναμένονται να πραγματοποιηθούν κατά την υλοποίηση του ΕΠΑΛ. Η σύνταξη των εθνικών κανόνων επιλεξιμότητας στην Κύπρο θα γίνει με ευθύνη της ΔΑ, σε στενή συνεργασία με την Αρχή Πιστοποίησης και θα περιληφθούν σε ειδική εγκύκλιο, η οποία θα σταλεί σε όλους τους Δικαιούχους.

### **6.4 Παρατυπίες**

Οι διαδικασίες διαχείρισης και αναφορών των παρατυπιών και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρατύπως καταβληθέντων ποσών θα βασισθούν στα άρθρα 54-63 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και θα συνταχθούν με ευθύνη της Αρχής Πιστοποίησης. Επίσης η Αρχή Πιστοποίησης θα είναι η αρμόδια αρχή για την αναφορά των παρατυπιών και τη βεβαίωση για τη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων προς στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

## **7. ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ (VERIFICATIONS) -ΕΛΕΓΧΟΙ (AUDITS)**

### **7.1 Διοικητικές Επαληθεύσεις**

Οι εν λόγω επαληθεύσεις προβλέπονται στο άρθρο 59 του κανονισμού 1198/2006 και εξειδικεύονται περαιτέρω στο άρθρο 39 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Διεξάγονται για την κάθε δήλωση δαπανών, με μέριμνα και ευθύνη των ΕΦ και περιλαμβάνουν την επιβεβαίωση των δαπανών μέσω των Δελτίων Δαπανών και συνοδεύονται από αντίγραφα των νομίμων παραστατικών των πληρωμών (όπου απαιτείται). Οι επαληθεύσεις θα διενεργούνται με τη βοήθεια κατάλληλων τυποποιημένων καταλόγων (check lists), στους οποίους θα καταγράφονται και τα ευρήματα των επαληθεύσεων. Επισημαίνεται ότι η ΔΑ διατηρεί το δικαίωμα να εκτελεί δειγματοληπτικά επαληθεύσεις για να βεβαιωθεί για την πληρότητα και ορθότητα της εφαρμογής της όλης διαδικασίας.

### **7.2 Επιτόπιες Επαληθεύσεις**

Οι επιτόπιες επαληθεύσεις, προβλέπονται στο άρθρο 59 του κανονισμού 1198/2006 και εξειδικεύονται περαιτέρω στο άρθρο 39 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στα πλαίσια της διενέργειας των δειγματοληπτικών επιτόπιων επαληθεύσεων:

- Η ΔΑ είναι υπεύθυνη για την εκπόνηση μεθοδολογίας καθορισμού του δείγματος των επιτόπιων επαληθεύσεων και της διαδικασίας διενέργειας τους, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο του κινδύνου των Δικαιούχων και των έργων. Η μέθοδος δειγματοληψίας και ο καθορισμός του μεγέθους του δείγματος θα γίνεται στη βάση σχετικής ανάλυσης κινδύνου με ευθύνη της ΔΑ και με τη βοήθεια συγκεκριμένων γραπτών διαδικασιών. Η μεθοδολογία δειγματοληψίας θα επαναξιολογείται σε ετήσια βάση και θα γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο.
- Οι ΕΦ είναι αρμόδιοι για τη διενέργεια των δειγματοληπτικών επιτόπιων επαληθεύσεων με βάση τις προαναφερθείσες διαδικασίες και μεθόδους. Η διενέργεια των επιτόπιων επαληθεύσεων είναι δυνατόν να ανατεθεί από τους ΕΦ σε άλλους ανεξάρτητους δημόσιους ή/και ιδιωτικούς ελεγκτικούς φορείς στα πλαίσια των υφιστάμενων σχετικών νομοθεσιών και κανονισμών του Κράτους.

### **7.3 Έλεγχοι**

Οι έλεγχοι του ΕΠΑΛ εκτελούνται από την Αρχή Ελέγχου. Επί πλέον εξωτερικοί έλεγχοι μπορούν να εκτελούνται από:

- Τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ
- Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Οι έλεγχοι που εκτελούνται από την Αρχή Ελέγχου εντάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Συστημικοί έλεγχοι
- Έλεγχοι σε δείγματα έργων και δικαιούχων



Οι παραπάνω έλεγχοι εκτελούνται στα πλαίσια μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής ελέγχων, η οποία εκπονείται από την Αρχή Ελέγχου και εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι **συστημικοί έλεγχοι** στοχεύουν στην επιβεβαίωση της αποτελεσματικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑΛ. Με τη βοήθεια των συστημικών ελέγχων η Αρχή Ελέγχου μπορεί να εξάγει συμπεράσματα σχετικά με το κατά πόσον το ΣΔΕ:

- Διασφαλίζει σαφή ορισμό, κατανομή και διάκριση λειτουργιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και στο εσωτερικό κάθε φορέα.
- Περιλαμβάνει αξιόπιστες και αποτελεσματικές διαδικασίες για
  - Διασφάλιση της ορθότητας, νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών
  - Διασφάλιση κατάλληλης διαδρομής ελέγχου
  - Εντοπισμό, αναφορά και διαχείριση παρατυπιών
- Διασφαλίζει την ύπαρξη αξιόπιστου συστήματος λογιστικής και φυσικής παρακολούθησης σε ηλεκτρονική μορφή, περιλαμβανομένων και των σχετικών αναφορών.

Οι έλεγχοι σε δείγματα έργων και Δικαιούχων διενεργούνται σε ετήσια βάση. Το δείγμα επιλέγεται βάσει κατάλληλης μεθοδολογίας που ορίζεται και εγκρίνεται από την Αρχή Ελέγχου. Οι έλεγχοι διενεργούνται επί τόπου, στη βάση εγγράφων και αρχείων που τηρεί ο Δικαιούχος, και έχουν ως στόχο να επιβεβαιώσουν ότι:

- Το έργο πληροί τα κριτήρια ένταξής του στο ΕΠΑΛ, υλοποιήθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην απόφαση ένταξης και πληροί τις προκαθορισμένες απαιτήσεις λειτουργικότητας.
- Οι δηλωμένες δαπάνες συμφωνούν με τις λογιστικές καταχωρήσεις του Δικαιούχου και τα σχετικά παραστατικά.
- Οι δηλωθείσες δαπάνες είναι συμβατές με τους Κοινοτικούς και Εθνικούς Κανόνες.
- Η δημόσια δαπάνη του έργου πληρώθηκε στο Δικαιούχο πλήρως και το συντομότερο δυνατό.

Σε περίπτωση που κατά τη διενέργεια των δειγματοληπτικών ελέγχων διαπιστωθούν προβλήματα συστημικής φύσης, η Αρχή Ελέγχου πραγματοποιεί περαιτέρω διερεύνηση και πιθανόν πρόσθετους δειγματοληπτικούς ελέγχους για να εκτιμήσει το μέγεθος των προβλημάτων. Στη συνέχεια προτείνει προληπτικά και διορθωτικά μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθούν από τους αρμόδιους φορείς.

Εφόσον κριθεί αναγκαίο, στα πλαίσια της πιστοποίησης των δαπανών, και αφού ληφθούν υπόψη τα υφιστάμενα πορίσματα επαληθεύσεων και ελέγχων των ΕΦ, της ΔΑ, της Αρχής Ελέγχου κλπ., η Αρχή Πιστοποίησης μπορεί επίσης να πραγματοποιεί επαληθεύσεις σε δειγματοληπτική βάση.

## **8. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ**

Τα δεδομένα που σχετίζονται με τη διαχείριση, την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση του ΕΠΑΛ θα αποθηκευτούν στο ΟΠΣ (βλ. κεφ. 3.2), το οποίο λειτουργεί ήδη από την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Η ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων θα γίνεται με την χρήση της Κοινής Βάσης Δεδομένων (SFC 2007) που δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της που προβλέπονται στις πρόνοιες των Άρθρων 64-67 Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

## **9. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ**

Οι υποχρεώσεις του Κράτους Μέλους για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας του ΕΠΑΛ καθορίζονται στο άρθρο 51 του κανονισμού 1198/2006 και εξειδικεύονται στα άρθρα 28-33 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 498/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το Σχέδιο Δράσης Πληροφόρησης και Δημοσιότητας εκπονείται από τους ΕΦ σε συνεργασία με τη ΔΑ, λαμβάνοντας υπόψη το γενικό πλαίσιο των αρχών δημοσιότητας. Επίσης, αποτελεί ευθύνη της ΔΑ η εκπόνηση οδηγιών και κατευθύνσεων σχετικά με την υλοποίηση και αξιολόγηση των δράσεων δημοσιότητας. Βεβαίως, δράσεις δημοσιότητας υλοποιούν και οι Δικαιούχοι στο επίπεδο των έργων τους. Τονίζεται ότι η υλοποίηση των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας ελέγχεται τόσο στα πλαίσια των επιτόπιων επαληθεύσεων όσο και στα πλαίσια των ελέγχων. Για το συντονισμό των δράσεων δημοσιότητας καθορίζονται τόσο εντός της ΔΑ και των ΕΦ όσο και εντός των Δικαιούχων συγκεκριμένα άτομα.

Στο Σχέδιο Δράσης Πληροφόρησης και Δημοσιότητας του ΕΠΑΛ περιγράφονται οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας, οι οποίες απευθύνονται στους φορείς και το ευρύ κοινό με στόχο τη διαφάνεια του προγράμματος.

Ο προϋπολογισμός που θα διατεθεί για την υλοποίηση των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας του Σχεδίου, περιλαμβάνεται στη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5: Τεχνικής Βοήθειας.

### **9.1 Στόχοι Σχεδίου Δράσης Πληροφόρησης και Δημοσιότητας**

Οι βασικοί στόχοι του Σχεδίου είναι:

- Η διασφάλιση της διαφάνειας κατά την πορεία υλοποίησης των έργων που εντάσσονται στο ΕΠΑΛ.
- Η πληροφόρηση του κοινού σχετικά με το ρόλο που έχουν τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και οι αρμόδιες αρχές (Διαχειριστική Αρχή, Ενδιάμεσος Φορέας, Δικαιούχοι, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου) στο ΕΠΑΛ, καθώς και για τα αποτελέσματα από την υλοποίησή του.

Οι δύο αυτοί στόχοι εξειδικεύονται στο παρόν Σχέδιο ως εξής:

- Διασφάλιση της αποτελεσματικής επικοινωνίας με όλους τους Δικαιούχους και δυνητικούς Δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην πληροφόρηση, σχετικά με το περιεχόμενο του ΕΠΑΛ και τις ευκαιρίες που προσφέρονται μέσα από αυτό.
- Πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των Δικαιούχων σχετικά με τις υποχρεώσεις τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων.
- Ευαισθητοποίηση του κοινού, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο, σχετικά με τα οφέλη που θα αποκομίσουν από την υλοποίηση του ΕΠΑΛ.

- Διασφάλιση της εύκολης πρόσβασης του κοινού στις πηγές πληροφόρησης σχετικά με τη διαχείριση και υλοποίηση του ΕΠΑΛ.
- Διασφάλιση της κατάλληλης και αξιόπιστης διάχυσης των πληροφοριών σχετικά με την πορεία υλοποίησης του ΕΠΑΛ.

## **9.2 Περιγραφή των Μέτρων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας**

### **9.2.1 Ομάδες Στόχου**

Οι επιλεγμένες ομάδες, δηλαδή οι ομάδες στις οποίες απευθύνεται το σχέδιο δράσης περιλαμβάνουν:

- Τους Δικαιούχους και δυνητικούς Δικαιούχους
- Τις εμπλεκόμενες τοπικές αρχές και άλλες δημόσιες αρχές
- Τους εμπλεκόμενους οικονομικούς εταίρους, ιδιαίτερα τις ΜΜΕ και τους αυτοεργοδοτούμενους, και επαγγελματικές οργανώσεις
- Τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς εταίρους, τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς (ιδιαίτερα τους οργανισμούς για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων και οργανισμούς που εργάζονται για την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος) και τις εθελοντικές οργανώσεις
- Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης
- Το ευρύ κοινό.

Κατά τη φάση υλοποίησης του σχεδίου δράσης θα εξειδικευθούν τόσο οι ενέργειες επικοινωνίας όσο και η στρατηγική των μέσων, ανάλογα με τις υπάρχουσες ανάγκες για πληροφόρηση και δημοσιότητα και τα επιθυμητά επικοινωνιακά αποτελέσματα.

### **9.2.2 Περιεχόμενο Μέτρων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας**

#### **Επικοινωνιακά Εργαλεία**

Για την εξασφάλιση της πληροφόρησης και δημοσιότητας του ΕΠΑΛ, η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με τον Ενδιάμεσο Φορέα θα επιλέξει, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, μεταξύ των ακόλουθων βασικών ενδεικτικών (ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός) εργαλείων, προσαρμόζοντας το περιεχόμενο τους ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνεται:

- Έντυπο υλικό (ενημερωτικά έντυπα και οδηγοί, περιοδικές εκδόσεις, εφημερίδες κλπ.)
- Σεμινάρια, ενημερωτικές συναντήσεις, συνέδρια, ενεργοποίηση των έργων κλπ.
- Σημεία πληροφόρησης, διδακτικά βοηθήματα και διδακτικό υλικό
- Τηλεόραση και ραδιόφωνο, ψηφιακοί δίσκοι
- Ιστοσελίδες

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας (π.χ. διαδίκτυο, ψηφιακοί δίσκοι).

Σε κάθε επικοινωνιακό εργαλείο θα παρέχονται σαφείς πληροφορίες για τη συμμετοχή της ΕΕ (κυρίως με την αναφορά στο ύψος της κοινοτικής συνεισφοράς και το ποσοστό συμμετοχής των προβαλλόμενων δράσεων και ιδιαίτερα τον σκοπό του ΕΤΑ), ενώ το έμβλημα της ΕΕ θα εμφανίζεται εξίσου με κάθε εθνικό έμβλημα.

### **Επικοινωνιακές Φάσεις - Ομάδες Στόχου**

Το Σχέδιο Δράσης Πληροφόρησης και Δημοσιότητας θα εφαρμοστεί σε τρεις διαδοχικές επικοινωνιακές φάσεις. Στόχος είναι, η κάθε φάση επικοινωνίας να αποτελεί συνέχεια, συμπλήρωση και εξειδίκευση της προηγούμενης φάσης.

Η στρατηγική και το περιεχόμενο των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας που θα αναληφθούν για κάθε ομάδα-στόχο σε κάθε επικοινωνιακή φάση περιγράφονται στη συνέχεια.

<b>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΦΑΣΗ</b>	<b>ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ</b>
<b>Α΄ Φάση:</b> Γενική πληροφόρηση για το ΕΠΑΛ και το περιεχόμενό του	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Δυνητικοί Δικαιούχοι</li> <li>• Δικαιούχοι</li> <li>• Ευρύ κοινό</li> </ul>
<b>Β΄ Φάση:</b> Εξειδικευμένη πληροφόρηση για το ΕΠΑΛ και τις δράσεις	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Δυνητικοί Δικαιούχοι</li> <li>• Δικαιούχοι</li> </ul>
<b>Γ΄ Φάση:</b> Πληροφόρηση και Δημοσιότητα για τα αποτελέσματα από την υλοποίηση των έργων του ΕΠΑΛ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Δικαιούχοι</li> <li>• Ευρύ κοινό</li> </ul>

#### **Α΄ Φάση: Γενική πληροφόρηση για το ΕΠΑΛ και το περιεχόμενό του**

Η πρώτη φάση επικοινωνίας αφορά τη γενική πληροφόρηση σχετικά με το ΕΠΑΛ, και απευθύνεται τόσο στο **ευρύ κοινό** όσο και στους **Δικαιούχους** και **δυνητικούς Δικαιούχους**. Η έναρξη της φάσης αυτής σηματοδοτείται με την έγκριση του ΕΠΑΛ από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

#### **Ενδεικτικές Ενέργειες:**

- Έκδοση των εγκεκριμένων προγραμματικών εγγράφων.
- Έκδοση και διανομή περίληψης του ΕΠΑΛ, η οποία θα λειτουργήσει ως ενημερωτικός οδηγός που θα παρέχει, με απλή και κατανοητή γλώσσα, βασική γνώση για το ΕΠΑΛ και για τη συμβολή του ΕΤΑ.
- Διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων, παροχή πληροφοριών στα ΜΜΕ με δελτία τύπου, κ.α.
- Αποστολή ενημερωτικού υλικού (μέσω ταχυδρομείου ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) σε όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς, οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους.

**Β' Φάση: Εξειδικευμένη πληροφόρηση για το ΕΠΑΛ**

Η δεύτερη φάση επικοινωνίας απευθύνεται στους άμεσα εμπλεκόμενους (δυνητικούς Δικαιούχους και Δικαιούχους) και αναφέρεται στο στάδιο ενεργοποίησης/υλοποίησης του ΕΠΑΛ και ένταξης έργων, και στόχο έχει την απόκτηση λεπτομερούς γνώσης για το περιεχόμενο του, την πληροφόρηση για τα κριτήρια και τις διαδικασίες επιλογής των έργων κάτω από τις διάφορες κατηγορίες Μέτρων του Προγράμματος, για την εξέλιξη του Προγράμματος (ενεργοποίηση των Μέτρων, ένταξη έργων, κλπ.), για τους κανόνες εφαρμογής, κλπ.

**Ενδεικτικές Ενέργειες:**

- Δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων ανάλογα με τη φύση του έργου και την κατηγορία των Δικαιούχων.
- Έκδοση και διανομή ειδικών οδηγιών εφαρμογής.
- Αποστολή ενημερωτικού υλικού (μέσω ταχυδρομείου ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) μετά από σχετικό αίτημα.
- Συστηματική οργάνωση θεματικών συναντήσεων/εργαστηρίων/σεμιναρίων για τους δυνητικούς Δικαιούχους και τις ενδιαφερόμενες ομάδες κατά Μέτρο (θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης, δυνατότητες για τους δυνητικούς δικαιούχους, κ.α.)
- Έκδοση και διάχυση ειδικών ενημερωτικών δελτίων και ενημερωτικών εντύπων (ανά μέτρο κλπ.)
- Ευρεία χρήση του διαδικτύου, με την αξιοποίηση των διαθέσιμων δικτύων πληροφόρησης για την προσέγγιση - προσέλκυση των δυνητικών δικαιούχων, παρουσίαση επιτυχημένων έργων και «άριστων πρακτικών» κλπ.
- Ενημέρωση του κοινού με ποικιλία επικοινωνιακών μέσων, ιδίως μέσω της δημοσιότητας στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΑΛ, μέσω ανακοινώσεων τύπου για τα έργα που χρηματοδοτούνται, μέσω ενεργειών δημοσιότητας και προβολής στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, επισκέψεων στους τόπους που υλοποιούνται τα έργα κλπ.

**Γ' Φάση: Πληροφόρηση και δημοσιότητα για τα αποτελέσματα από την υλοποίηση του ΕΠΑΛ**

Η τρίτη φάση επικοινωνίας, αναφέρεται στο στάδιο υλοποίησης του ΕΠΑΛ (με πλήρη ενεργοποίηση και ένταξη έργων στα Μέτρα). Η φάση αυτή παρουσιάζει μεγάλο βαθμό εξειδίκευσης, και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην πληροφόρηση και δημοσιότητα των αποτελεσμάτων των Μέτρων του ΕΠΑΛ, στην ενημέρωση για την εξέλιξη του Προγράμματος, στην προβολή έργων τα οποία έχουν υλοποιηθεί, στην προβολή καλών παραδειγμάτων και βέλτιστων πρακτικών, σε επισκέψεις στους τόπους που υλοποιούνται τα έργα, και γενικά στην ενημέρωση της κοινής γνώμης.

**Ενδεικτικές Ενέργειες:**

- Αποστολή ενημερωτικού υλικού (μέσω ταχυδρομείου ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) το περιεχόμενο του οποίου θα είναι ανάλογο με το αντικείμενο και τον παραλήπτη (π.χ. μέσα μαζικής ενημέρωσης, δημόσιες αρχές, κλπ.)

- Διοργάνωση ενημερωτικών σεμιναρίων, συναντήσεων, παρουσιάσεων, συνεντεύξεων τύπου, πληροφόρησης μέσω μαζικής ενημέρωσης με δελτία τύπου, κ.α.
- Έκδοση και διανομή εντύπων παρουσίασης πορείας και αποτελεσμάτων του Προγράμματος, καλών παραδειγμάτων και βέλτιστων πρακτικών.
- Διοργάνωση / συμμετοχή σε εργαστήρια και εκθέσεις
- Ευρεία χρήση του διαδικτύου, και αξιοποίηση των διαθέσιμων δικτύων πληροφόρησης για την παρουσίαση/προβολή της πορείας και των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, έργων που μπορεί να αποτελούν παράδειγμα και «άριστων πρακτικών» κλπ.
- Ενημέρωση του κοινού με ποικιλία επικοινωνιακών μέσων (όπως και στη Β' φάση).

## **10. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ**

### **10.1 Δημόσιες Συμβάσεις**

Στην υλοποίηση των έργων θα διασφαλίζεται η τήρηση των όρων και των γενικών αρχών της Συνθήκης της ΕΕ, των Κοινοτικών Οδηγιών που αφορούν τις διαδικασίες προκήρυξης και κατάρτισης των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και της εναρμονισμένης εθνικής νομοθεσίας από τις Αναθέτουσες Αρχές.

Για το σκοπό αυτό, η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους θα πιστοποιεί την τήρηση των σχετικών κανόνων για κάθε έργο/σύμβαση. Η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων πέραν από την πιστοποίηση θα παρέχει επαρκή πληροφόρηση και στήριξη στις Αναθέτουσες Αρχές στην όλη διαδικασία προκήρυξης και κατάρτισης των Δημοσίων Συμβάσεων. Παράλληλα, ετοιμάζονται νέα ειδικά εγχειρίδια για το σκοπό αυτό.

### **10.2 Κρατικές Ενισχύσεις**

Η ΔΑ θα διασφαλίζει ότι οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση στα πλαίσια του ΕΠ θα είναι συμβατή τους ισχύοντες Κοινοτικούς Κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων κατά τη χρονική στιγμή όπου η δημόσια στήριξη χορηγείται. Στα πλαίσια αυτά η ΔΑ θα εκδίδει τις κατάλληλες οδηγίες προς τους ΕΦ και Δικαιούχους.

Με βάση την εθνική νομοθεσία, ο Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων έχει την ευθύνη για την τήρηση των όρων και των γενικών αρχών της Συνθήκης της ΕΕ, καθώς και των κατευθυντηρίων γραμμών και κανονισμών σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για περιφερειακές ενισχύσεις, του κανόνα “de minimis”, καθώς και των καθεστώτων ενισχύσεων που καλύπτονται στο πλαίσιο κανονισμών εξαιρέσεων. Ο Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων διαθέτει τους καταλλήλους μηχανισμούς και τα ειδικά εργαλεία για παρακολούθηση της λειτουργίας των καθεστώτων ενίσχυσης.

Σε κάθε περίπτωση οι ΕΦ, στα πλαίσια οδηγιών της ΔΑ, θα διασφαλίζουν ότι οι Δικαιούχοι υποβάλλουν τις πληροφορίες σχετικά με τα έργα που περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις στον Έφορο Κρατικών Ενισχύσεων για έγκριση. Κανένα έργο που περιλαμβάνει καθεστώς ενίσχυσης δεν θα τυγχάνει χρηματοδοτικής συνδρομής χωρίς την πιστοποίηση (σε ειδικό τυποποιημένο έγγραφο) του Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων. Οι διαδικασίες για τη χορήγηση των κρατικών ενισχύσεων θα είναι, κατά το δυνατόν, απλές, διαφανείς και φιλικές προς τους Δικαιούχους.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού 1198/2006, τα άρθρα 87, 88 και 89 της συνθήκης που αφορούν κρατικές ενισχύσεις δεν εφαρμόζονται για έργα που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΑ και εντάσσονται στο ΕΠΑΛ.



### 10.3 Προστασία του Περιβάλλοντος

Η Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει τη συμβατότητα του ΕΠΑΛ με τις Κοινοτικές Πολιτικές για το Περιβάλλον και ειδικότερα σε ότι σχετίζεται με την εφαρμογή των οδηγιών 85/337, 97/11, 79/409, 92/43, 76/464, 96/61.

Για τη συμβατότητα των χρηματοδοτούμενων έργων από το ΕΠΑΛ με τις Κοινοτικές Πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος θα λαμβάνεται η γνώμη, όπου αυτό ενδείκνυται της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, που είναι η αρμόδια προς τούτο Υπηρεσία σύμφωνα με τη σχετική Νομοθεσία.

### 10.4 Ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και αποφυγή διακρίσεων

Η ΔΑ, ο Ενδιάμεσος Φορέας, οι Δικαιούχοι και οι άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς θα διασφαλίζουν, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Καν. (ΕΚ) 1198/2006, την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των δράσεων των Ταμείων. Επίσης θα λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέπεται κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των δράσεων του ΕΠΑΛ και ειδικότερα της πρόσβασης σε αυτές.

Ειδικότερα τα μέτρα που προβλέπονται για την προαγωγή της ισότητας των δύο φύλων και την αποτροπή διακρίσεων στα διάφορα στάδια υλοποίησης του ΕΠΑΛ περιλαμβάνουν:

- Έκδοση των κατάλληλων κατευθύνσεων και οδηγιών από τη ΔΑ προς τον ΕΦ και τους Δικαιούχους για τα θέματα ισότητας και αποφυγής διακρίσεων τόσο μεταξύ ανδρών και γυναικών όσο και μεταξύ κοινωνικών ομάδων στα πλαίσια των διαδικασιών ένταξης, παρακολούθησης και επαληθεύσεων των έργων του ΕΠΑΛ.
- Ο Ενδιάμεσος Φορέας θα εξετάζει με κατάλληλο και αναλυτικό τρόπο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ένταξης τα θέματα αυτά.
- Για τη συμβατότητα με τη σχετική Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία θα λαμβάνεται από τον ΕΦ κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης των προς ένταξη έργων, η γνώμη του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, το οποίο έχει τη σχετική αρμοδιότητα.
- Τη χρήση, όπου είναι δυνατό, εξειδικευμένων κριτηρίων προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρίες κατά την διαδικασία επιλογής πράξεων για συγχρηματοδότηση.
- Την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠΑΛ και την εκπροσώπηση σε αυτή κρατικών αρχών (π.χ του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας) που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας καθώς και κοινωνικών οργανώσεων ειδικών πληθυσμιακών ομάδων.
- Τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τη δημοσιοποίηση του προγράμματος και των ειδικότερων δράσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό, ώστε να διασφαλίζεται η κατά το δυνατό ευρύτερη δυνατότητα πρόσβασης στην Κοινοτική συγχρηματοδότηση.

- Τη συστηματική παρακολούθηση των Δικαιούχων από τον ΕΦ για την ορθή τήρηση των υποχρεώσεων τους στα θέματα αυτά.
- Τη χρήση, όπου είναι δυνατόν ειδικών δεικτών παρακολούθησης
- Τη σχετική ενημέρωση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΑΛ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω της Ετήσιας Έκθεσης, όσον αφορά τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε σχέση με την παροχή ίσων ευκαιριών στο πλαίσιο του ΕΠΑΛ, την αποτελεσματικότητά τους και τυχόν διορθωτικά μέτρα που απαιτούνται ώστε να διασφαλίζεται η αρχή της μη διάκρισης.

## **11. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ**

Στο άρθρο 8 του Κανονισμού 1198/2006 διατυπώνεται η απαίτηση της επίτευξης των στόχων του ΕΤΑ στο πλαίσιο της στενής συνεργασίας (εταιρική σχέση) τόσο μεταξύ της ΕΕ και του Κράτους – Μέλους όσο και μεταξύ του κράτους – μέλους και των ενδιαφερόμενων φορέων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η διασφάλιση της εταιρικής σχέσης επιτυγχάνεται με μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί στο επίπεδο του προγραμματισμού, αλλά και με μέτρα που πρόκειται να ληφθούν στα πλαίσια της ένταξης και υλοποίησης των παρεμβάσεων, όπως:

- Η εμπλοκή όλων των εταίρων στα διάφορα στάδια προγραμματισμού του ΕΠΑΛ, μέσω της συμμετοχής τους στην Συμβουλευτική Επιτροπή Προγραμματισμού των ΕΠ και γενικότερα στην όλη διαδικασία ευρείας διαβούλευσης και αποτελεσματικού διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η όλη διαδικασία διαβούλευσης σε προγραμματικό επίπεδο, καθώς και τα αποτελέσματα της περιγράφονται πιο κάτω.
- Η αντιπροσωπευτική σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης, η οποία αποτελεί τον κύριο μηχανισμό για τη διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του ΕΠΑΛ.
- Οι διαδικασίες και τα κριτήρια αξιολόγησης και ένταξης έργων στο ΕΠΑΛ τα οποία εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

### **11.1 Διαδικασίες διαβούλευσης/ εμπλοκής των θεσμικών και κοινωνικών εταίρων**

Κατά τη διάρκεια ετοιμασίας και διαμόρφωσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις με τους θεσμικούς και κοινωνικούς εταίρους. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις σχετικά με το Κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας με σκοπό την εμπλοκή τους στη διαμόρφωση του ΕΠΑΛ. Στους συμμετέχοντες δόθηκε σχετικό ενημερωτικό υλικό. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκε συνάντηση όπου παρουσιάστηκε στους ενδιαφερομένους προσχέδιο του ΕΠΑΛ και συζητήθηκαν τα μέτρα και οι δράσεις που πιθανόν να συμπεριληφθούν στους αντίστοιχους άξονες προτεραιότητας του ΕΠΑΛ.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τους παγκύπριους και τοπικούς συνδέσμους των αλιέων, τους υδατοκαλλιεργητές και τους μεταποιητές αλιευτικών προϊόντων κατά τις οποίες ενημερώθηκαν για τις πιθανές χρηματοδοτήσεις και εκφράστηκαν οι απόψεις τους σχετικά με το ΕΠΑΛ.

Επιπρόσθετα, συνήλθε η Συμβουλευτική Επιτροπή Προγραμματισμού (η οποία συστάθηκε, ύστερα από σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου) στην οποία συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι με την αναπτυξιακή προσπάθεια φορείς, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων της τοπικής αυτοδιοίκησης των κοινωνικών εταίρων και των μη-κυβερνητικών οργανισμών. Στη σύσκεψη συζητήθηκε το προσχέδιο του ΕΠΑΛ και ακολούθησε ανταλλαγή απόψεων για το περιεχόμενο του.

## **11.2 Αποτελέσματα διαβουλεύσεων**

Σαν αποτέλεσμα των επαφών, στάληκαν οι απόψεις και εισηγήσεις των εμπλεκόμενων φορέων, οι οποίες μελετήθηκαν και λήφθηκαν υπόψη για την οριστικοποίηση του τελικού προσχεδίου του ΕΠΑΛ.

Σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού και της εξειδίκευσης του ΕΠΑΛ υπήρξε επικοινωνιακή συνεργασία με την ευρεία και ενεργό συμμετοχή όλων των φορέων. Διαμορφώθηκε ευρεία συναίνεση όσον αφορά την επιλογή των τομέων παρέμβασης του προγράμματος, την ιεράρχηση των αναπτυξιακών αναγκών και της στρατηγικής. Με τους άμεσα εμπλεκόμενους (συνδέσμους αλιέων) συζητήθηκαν συγκεκριμένες ενέργειες / διαδικασίες (π.χ. πρόωρη συνταξιοδότηση, απόσυρση πολυδύναμων σκαφών), ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή τους στην εξειδίκευση και υλοποίηση δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Έγινε κατανοητό από όλους τους εταίρους, μετά από εκτενή πληροφόρηση των αρμοδίων αρχών, ότι η διαμόρφωση των βασικών παραμέτρων του ΕΠΑΛ (ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και προοπτικές, στρατηγική, εξειδίκευση σε Άξονες Προτεραιότητας, χρηματοδότηση, πλαίσιο διαχείρισης και εφαρμογής του Προγράμματος), πρέπει να γίνεται στο πλαίσιο το οποίο καθορίζεται από το νέο Κανονισμό 1198/2006 του ΕΤΑ, ενώ παράλληλα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ευρύτεροι στρατηγικοί στόχοι και επιμέρους πολιτικές της ΕΕ.

Κοινή διαπίστωση όλων των εταίρων ήταν ότι στη διαμόρφωση της στρατηγικής θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εμπειρίες και να συνεκτιμηθούν οι ανάγκες ολοκλήρωσης των συνεχιζόμενων έργων της προηγούμενης περιόδου (2004 – 2006).

Η όλη εργασία που επιτέλεσαν οι Σύμβουλοι για την Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση συνέβαλε στη βελτίωση της ποιότητας του Προγράμματος. Αναλυτικά, η διαδικασία της εκ των προτέρων αξιολόγησης συνέβαλε στην ολοκλήρωση του προγραμματικού εγγράφου στα σημεία που αναφέρονται στο Παράρτημα 5.

### **Κατάλογος θεσμικών και κοινωνικών εταίρων**

1. Γραφείο Προγραμματισμού
2. Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
3. Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
4. Τμήμα Εργασίας
5. Τμήμα Δημοσίων Έργων
6. Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας
7. Τμήμα Γεωργίας
8. Υπηρεσία Περιβάλλοντος
9. Κτηνιατρικές Υπηρεσίες
10. Τμήμα Αναπτυξιακής Υδάτων

11. Τμήμα Δασών
12. Υγειονομικές Υπηρεσίες
13. Αρχή Λιμένων Κύπρου
14. Ένωση Δήμων Κύπρου
15. Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου
16. Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
17. Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ)
18. Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ)
19. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)
20. Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (ΠΕΟ)
21. Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου (ΣΕΚ)
22. Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (ΔΕΟΚ)
23. Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών και Οικολογικών Οργανώσεων
24. Παναγροτική Ένωση Κύπρου (ΠΕΚ)
25. Παναγροτικός Σύνδεσμος
26. Αγροτική
27. Ένωση Κυπρίων Αγροτών (ΕΚΑ)
28. Σύνδεσμος Επαγγελματιών Ψαράδων Παράκτιας Αλιείας
29. Σύνδεσμος Αλιέων Πολυδύναμων Σκαφών
30. Σύνδεσμος Εργοδοτών Αλιείας
31. Παγκύπριος Σύνδεσμος Ερασιτεχνικής Αλιείας
32. Πρόεδρο Παγκύπριου Συνδέσμου Ερασιτεχνικής Αλιείας με Σκάφη
33. Πρόεδρο Κυπριακής Ομοσπονδίας Υποβρύχιων Δραστηριοτήτων
34. Παγκύπριος Σύνδεσμος Ερασιτεχνών Ψαράδων Εσωτερικών Υδάτων
35. Παγκύπριος Σύνδεσμος Θαλασσοκαλλιεργητών (ΠΑ.ΣΥ.ΘΑ.)
36. Αντιπρόσωπος Πεστροφοκαλλιεργητών
37. Αντιπρόσωπος Μεταποίησης Αλιευτικών Προϊόντων
38. Αντιπρόσωπος Εμπορίας Αλιευτικών Προϊόντων
39. Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας
40. Ίδρυμα Τεχνολογίας Κύπρου
41. Σύνδεσμος Καταναλωτών Κύπρου

### **Σύσταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Προγραμματισμού**

1. Πρόεδρο Ένωσης Δήμων Κύπρου
2. Πρόεδρο Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου
3. Διοικητή Κεντρικής Τράπεζας
4. Γενικό Ελεγκτή
5. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
6. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
7. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
8. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
9. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών
10. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών
11. Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
12. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων
13. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Υγείας

14. Γενικό Λογιστή
15. Γενικό Διευθυντή Αρχής Λιμένων Κύπρου
16. Γενικό Διευθυντή Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού
17. Γενικό Διευθυντή Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου
18. Γενικό Διευθυντή Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου
19. Γενικό Διευθυντή Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού
20. Πρύτανη Πανεπιστημίου Κύπρου
21. Πρόεδρο Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής Τεχνολογικού Πανεπιστημίου
22. Πρόεδρο Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου
23. Πρόεδρο Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων
24. Πρόεδρο Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου
25. Πρόεδρο Οργανισμού Νεολαίας
26. Πρόεδρο Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
27. Πρόεδρο Παγκύπριου Συμβουλίου Ευημερίας
28. Πρόεδρο Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών και Οικολογικών Οργανώσεων
29. Γενικό Γραμματέα ΠΑΣΥΔΥ
30. Γενικό Γραμματέα Παγκύπριας Εργατικής Ομοσπονδίας (ΠΕΟ)
31. Γενικό Γραμματέα Συνομοσπονδίας Εργατών Κύπρου (ΣΕΚ)
32. Γενικό Γραμματέα Δημοκρατικής Εργατικής Ομοσπονδίας Κύπρου (ΔΕΟΚ)
33. Γενικό Γραμματέα ΠΕΚ
34. Γενικό Γραμματέα Παναγροτικού
35. Γενικό Γραμματέα Αγροτικής
36. Γενικό Γραμματέα ΕΚΑ
37. Γενικό Γραμματέα ΠΟΒΕΚ
38. Γενικό Γραμματέα Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
39. Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων
40. Πρόεδρο Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων
41. Πρόεδρο Παγκύπριου Συνδέσμου Επαγγελματιών Ψαράδων
42. Πρόεδρο Συνδέσμου Ψαράδων Πολυδύναμων Σκαφών
43. Πρόεδρο Συνδέσμου Εργοδοτών Αλιείας
44. Πρόεδρο Παγκύπριου Συνδέσμου Θαλασσοκαλλιεργητών
45. Αν. Γενικό Διευθυντή Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας

## 12. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΓΤΑΑ) ΚΑΙ ΤΑ ΕΠ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ΕΣΠΑ)

Ο συντονισμός και η προώθηση της συμπληρωματικότητας μεταξύ του ΕΠΑΛ και των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ και το ΕΓΤΑΑ, ασκείται τόσο κατά στάδιο του προγραμματισμού, όσο και κατά στάδιο της παρακολούθησης της υλοποίησης των αντίστοιχων δράσεων.

Στο επίπεδο προγραμματισμού ο συντονισμός γίνεται από το Γραφείο Προγραμματισμού, το οποίο είναι η αρμόδια Προγραμματική Αρχή για όλα τα προγραμματικά έγγραφα. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) και το ΕΠ Αλιείας (ΕΠΑΛ), ετοιμάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος σε στενή συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες στο θέμα υπηρεσίες και φορείς. Το Γραφείο Προγραμματισμού συμμετέχει σε όλη τη διαδικασία ετοιμασίας τους, ενώ όταν ολοκληρώνονται ή τροποποιούνται υποβάλλονται στο Γραφείο Προγραμματισμού για τελικό έλεγχο και έγκριση. Μια από τις σημαντικότερες πτυχές του ελέγχου που διεξάγει το Γραφείο Προγραμματισμού είναι η συμπληρωματικότητα των στόχων και Αξόνων Προτεραιότητας που θα περιλαμβάνονται στα εν λόγω Προγράμματα, με εκείνους που θα περιλαμβάνονται στα ΕΠ ΕΣΠΑ. Διασφαλίζεται επίσης ο διαχωρισμός των δράσεων και το πλαίσιο εφαρμογής τους θεματικά και γεωγραφικά πάνω σε ενιαία βάση (βλ. κεφάλαιο 5).

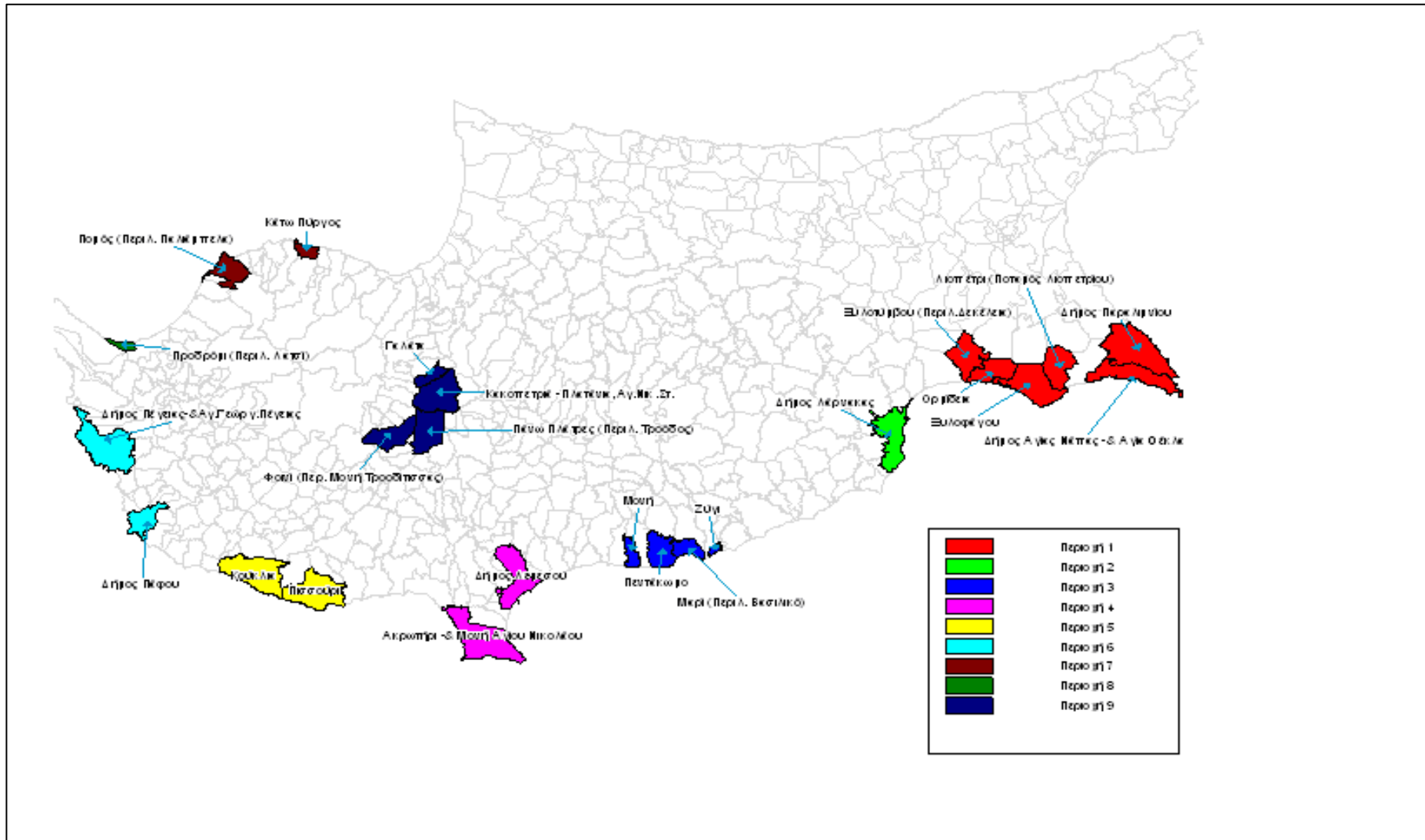
Ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα θα διασφαλίζεται και στο στάδιο της υλοποίησης μέσω:

- Της αμοιβαίας συμμετοχής εκπροσώπων των εμπλεκόμενων Υπουργείων και Φορέων στις αρμόδιες Επιτροπές Παρακολούθησης.
- Της συγκρότησης και τακτής λειτουργίας **Επιτροπής Ανάπτυξης της Υπαίθρου**, η οποία θα απαρτίζεται από υψηλόβαθμα στελέχη του Γραφείου Προγραμματισμού, του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Εσωτερικών και άλλων εμπλεκόμενων φορέων.
- Της συνεργασίας μεταξύ της ενιαίας Διαχειριστικής των ΕΠ του ΕΣΠΑ, που είναι και ΔΑ του ΕΠΑΛ, και η ΔΑ του ΠΑΑ, οι οποίες θα διασφαλίζουν ότι θα τηρούνται οι κατευθύνσεις που καθορίστηκαν σε προγραμματικό επίπεδο κατά τη διαδικασία επιλογής των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Σε τακτές χρονικές περιόδους θα συντάσσονται ειδικές αναφορές για την πρόοδο και αποτελεσματικότητα των δράσεων και θα ενημερώνεται οι αντίστοιχες Επιτροπές Παρακολούθησης.

**ΜΕΡΟΣ V:**  
**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ**



**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Χάρτης Περιοχών με Σημαντική Αλιευτική Δραστηριότητα**



**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:** Συνέργεια μεταξύ παρεμβάσεων Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας (ΕΤΑ), Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

<u>Άξονες Προτεραιότητας</u>	<u>Παρεμβάσεις ΕΤΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΚΤ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΓΤΑΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΤΠΑ</u>
<b>Άξονας 1. Μέτρα για την προσαρμογή του Κοινοτικού Αλιευτικού Στόλου</b>	<p><b>Άρθρο 27:</b>  <b>Κοινωνικοοικονομική αποζημίωση για τη διαχείριση του κοινοτικού αλιευτικού στόλου</b>            - Στήριξη νεαρών αλιέων            - Εκπαίδευση και αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των αλιέων            - Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων (π.χ. αλιευτικός τουρισμός)            - Πρόωρη συνταξιοδότηση των αλιέων</p>	<p><b>(62) Ανάπτυξη συστημάτων και στρατηγικών δια βίου μάθησης στις επιχειρήσεις, παροχή κατάρτισης και υπηρεσιών στους εργαζομένους για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας τους στις μεταβολές. Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας</b>            - Καθοδήγηση και κατάρτιση στις Μικροεπιχειρήσεις.            - Υπηρεσίες Ανθρώπινου Δυναμικού στις ΜΜΕ για βελτίωση της παραγωγικότητας (διάγνωση αναγκών, καθοδήγηση, κατάρτιση)  <i>Από τις πιο πάνω παρεμβάσεις εξαιρούνται οι τομείς της γεωργίας και αλιείας.</i></p> <p><b>(66) Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας</b></p>	<p><b>Άρθρο 20 (α) (ii): Εγκατάσταση Νέων Γεωργών</b>            - Δημιουργία βιώσιμων, ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων με διαχειριστές νέους/νέες γεωργούς.</p> <p><b>Άρθρο 20 (α) (i): Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης επιστημονικών γνώσεων και καινοτόμων πρακτικών για τα άτομα που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας</b>            - Εκπαίδευση, πληροφόρηση και διάχυση της γνώσης στους γεωργούς</p> <p><b>Άρθρο 23:</b>            - Πρόωρη συνταξιοδότηση των γεωργών</p>	

<u>Άξονες Προτεραιότητας</u>	<u>Παρεμβάσεις ΕΤΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΚΤ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΓΤΑΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΤΠΑ</u>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Κατάρτιση ανέργων, κυρίως των νέων και προώθηση τους στην αγορά εργασίας.</li> <li>- Κατάρτιση και προώθηση του αδρανούς γυναικείου δυναμικού σε θέσεις εργασίας.</li> <li>- Προώθηση ευέλικτων μορφών εργασίας.</li> </ul>		
<b>Άξονας 2.</b> <b>Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας</b>	<p><b>Άρθρο 29: Μέτρα για τις παραγωγικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια</b>  -Στήριξη επενδύσεων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας</p> <p><b>Άρθρο 34: Επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας</b>  - Στήριξη επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας</p>	<p><b>(63) Σχεδιασμός και προώθηση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Κίνητρα για αντικατάσταση θέσεων χαμηλής παραγωγικότητας / προστιθέμενης αξίας σε θέσεις εργασίας υψηλής παραγωγικότητας/ προστιθέμενης αξίας</li> <li>- Κατάρτιση σε θέματα ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας.</li> <li>- Πρόγραμμα εισαγωγής βέλτιστων πρακτικών για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις.</li> </ul>	<p><b>Άρθρο 20(β): Μέτρα για Αναδιάρθρωση και Ανάπτυξη του Φυσικού Δυναμικού και στην Προαγωγή της Καινοτομίας</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Πρώτη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών (Παραρτήματος Ι) και δασικών προϊόντων</li> </ul>	<p><b>(8) Άλλες επενδύσεις σε επιχειρήσεις</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Παροχή χορηγιών και άλλων χρηματοδοτικών κινήτρων για ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στους τομείς της μεταποίησης (<i>εξαιρουμένων των προϊόντων του παραρτήματος 1, δασικών και αλιευτικών προϊόντων</i>) και των υπηρεσιών – τουρισμού (<i>εξαιρουμένων των δράσεων του τουρισμού της υπαίθρου που καλύπτονται από τον Άξονα Αστικών Περιοχών και Περιοχών της Υπαίθρου καθώς και η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων αλιείων</i>).</li> <li>- Σχέδιο στήριξης επιχειρήσεων</li> </ul>

<u>Άξονες Προτεραιότητας</u>	<u>Παρεμβάσεις ΕΤΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΚΤ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΓΤΑΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΤΠΑ</u>
		Από τις παρεμβάσεις εξαιρούνται δράσεις υποδομών και εξοπλισμού. Από τις πιο πάνω παρεμβάσεις εξαιρούνται οι τομείς της γεωργίας και αλιείας.		γυναικών (εξαιρουμένων των προϊόντων του παραρτήματος 1, δασικών και αλιευτικών προϊόντων) - Σχέδιο στήριξης επιχειρήσεων νέων (εξαιρουμένων των προϊόντων του παραρτήματος 1, δασικών και αλιευτικών προϊόντων)
<b>3. Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος</b>	<b>Άρθρο 38: Μέτρα για την προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας</b> - Δημιουργία τεχνητών υφάλων		<b>Άρθρο 36: Βελτίωση του Περιβάλλοντος και της Υπαιθρου</b> - Μέτρα προστασίας του εδάφους και των υδάτων μέσω της μείωσης της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης των καλλιεργειών - Ενίσχυση της βιοποικιλότητας	<b>(61) Ολοκληρωμένα σχέδια για την Αστική και Αγροτική Αναζωογόνηση</b> -Υλοποίηση Έργων που απορρέουν από τα Διαχειριστικά Σχέδια των Περιοχών ΦΥΣΗ 2000 και στοχεύουν στην δημιουργία ήπιων οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές (π.χ. κέντρα περιβαλλοντικής πληροφόρησης, διευκολύνσεις για επισκέπτες). -
	<b>Άρθρο 41: Πιλοτικά σχέδια</b> -Υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης και βελτίωσης των αλιευτικών	<b>(64) Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την απασχόληση, την κατάρτιση</b>	<b>Άρθρο 20(β): Μέτρα για Αναδιάρθρωση και Ανάπτυξη του Φυσικού Δυναμικού και</b>	<b>(2) Υποδομές έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης</b> - Δημιουργία / αναβάθμιση

<u>Άξονες Προτεραιότητας</u>	<u>Παρεμβάσεις ΕΤΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΚΤ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΓΤΑΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΤΠΑ</u>
	<p>αποθεμάτων</p> <p>-Εφαρμογή μεθόδων για τη βελτίωση της επιλεκτικότητας των εργαλείων</p> <p>-Εφαρμογή νέων, καινοτόμων τεχνολογιών στην υδατοκαλλιέργεια</p>	<p><b>και τη στήριξη, σε συνάφεια με την αναδιάρθρωση παραγωγικών τομέων και επιχειρήσεων και την ανάπτυξη συστημάτων αντιμετώπισης των οικονομικών αλλαγών και των μελλοντικών απαιτήσεων, σχετικά με θέσεις εργασίας και δεξιότητες</b></p> <p>- Προγράμματα σύνδεσης των Πανεπιστημίων με την αγορά εργασίας και τις επιχειρήσεις, π.χ. (α) Γραφεία Σύνδεσης Πανεπιστημίων με Επιχειρήσεις, (β) τοποθέτηση φοιτητών στις επιχειρήσεις (γ) μικρής διάρκειας εκπαιδευτικά προγράμματα για τους επιχειρηματίες και το προσωπικό τους, (δ) ανάπτυξη δικτύων μεταξύ Πανεπιστημίων, επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων και επαγγελματικών οργανώσεων. Από την παρέμβαση αυτή εξαιρούνται οι δράσεις που αφορούν Έρευνα &amp; Τεχνολογική Ανάπτυξη.</p>	<p><b>στην Προαγωγή της Καινοτομίας</b></p> <p>- Εκσυγχρονισμός και αναδιάρθρωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων με την προώθηση της καινοτομίας και εισαγωγή νέων τεχνολογιών.</p>	<p>υποδομών σε ανεξάρτητα ερευνητικά κέντρα.</p> <p><b>(3) Μεταφορά τεχνογνωσίας και βελτιώσεις σε δίκτυα συνεργασίας</b></p> <p>- Υποστήριξη ΜΜΕ για αγορά καινοτόμων συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών από ενδιάμεσους φορείς καινοτομίας</p> <p><i>Από την παρέμβαση αυτή εξαιρούνται δράσεις κατάρτισης.</i></p> <p><b>(9) Άλλα μέτρα για την τόνωση της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ.</b></p> <p>- Κίνητρα για πρόσβαση σε χρηματοδότηση καινοτόμων επιχειρήσεων. Από την παρέμβαση αυτή εξαιρούνται επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς τη γεωργίας και της αλιείας.</p>

<u>Αξονες Προτεραιότητας</u>	<u>Παρεμβάσεις ΕΤΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΚΤ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΓΤΑΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΤΠΑ</u>
<b>4. Βιώσιμη Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών</b>	<p><b>Άρθρο 43-45: Βιώσιμη ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Αναδιάρθρωση και αναπροσανατολισμός των οικονομικών δραστηριοτήτων των αλιέων, κυρίως με την προώθηση του οικοτουρισμού.</li> <li>- Διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης της πολλαπλής απασχόλησης των αλιέων και τη δημιουργία πρόσθετων θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα.</li> <li>- Αξιοποίηση των αλιευτικών προϊόντων.</li> <li>- Στήριξη μικρών εγκαταστάσεων υποδομής που σχετίζονται με την αλιεία και τον τουρισμό και υπηρεσιών προς όφελος μικρών κοινοτήτων αλιέων.</li> <li>- Προστασία του περιβάλλοντος στις αλιευτικές περιοχές με στόχο τη διατήρηση της ελκυστικότητάς του, την αναβίωση και την ανάπτυξη</li> </ul>	<p><b>(69) Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως π.χ. με την ευχερέστερη πρόσβαση στη φροντίδα παιδιών και εξαρτημένων προσώπων</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Σχέδιο παροχής οικονομικής στήριξης των γυναικών για υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας.</li> <li>- Πιλοτικό πρόγραμμα παροχής φροντίδας στους ηλικιωμένους με την χρήση νέων τεχνολογιών.</li> </ul> <p><b>(71) Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση των μειονεκτούντων ατόμων. Καταπολέμηση των</b></p>	<p><b>Άρθρο 52(β) (ii): Ανακαίνιση και Ανάπτυξη Χωριών</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ανάπλαση και επέκταση υποδομών στις κοινότητες (π.χ. πλατείες, πεζοδρομήσεις)</li> <li>- Δρόμοι εντός κοινοτήτων</li> </ul> <p><b>Άρθρο 52(β) (iii): Διατήρηση και Αναβάθμιση της Αγροτικής Κληρονομιάς</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προστασία και ανάδειξη παραδοσιακών στοιχείων της αγροτικής κληρονομιάς (π.χ. γέφυρες, μύλοι, βρύσες, αλώνια)</li> </ul> <p><b>Άρθρο 52(δ): Απόκτηση Δεξιοτήτων και Συντονισμού για Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Επιχειρησιακά Σχέδια Ομάδων Τοπικής Δράσης (Leader Type)</li> </ul> <p><b>Άρθρο 52 (α) (iii): Ενθάρρυνση Τουριστικών Δραστηριοτήτων</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Δημιουργία υποστηρικτικών υποδομών για τουρισμό υπαίθρου (θεματικές διαδρομές, κέντρα πληροφόρησης των</li> </ul>	<p><b>(61) Ολοκληρωμένα σχέδια για την αγροτική αναγέννηση</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Υλοποίηση Έργων που απορρέουν από τα Διαχειριστικά Σχέδια των Περιοχών ΦΥΣΗ 2000 και στοχεύουν στη δημιουργία ήπιων οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές (π.χ. κέντρα περιβαλλοντικής πληροφόρησης, διευκολύνσεις για επισκέπτες).</li> <li>- Ανάπλαση και επέκταση υποδομών σε Δήμους και Κοινότητες (π.χ πλατείες και πεζοδρομοποιήσεις) σε ορεινές κοινότητες. <i>Εξαιρούνται οι κοινότητες, με υψόμετρο κάτω των 500 μέτρων.</i></li> <li>- Ετοιμασία ρυθμιστικών σχεδίων στα πλαίσια του χωροταξικού σχεδιασμού (Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος).</li> <li>- Δημιουργία / αναβάθμιση ιατρικών κέντρων.</li> </ul> <p><b>(8) Άλλες Επενδύσεις σε Επιχειρήσεις</b></p>

<u>Άξονες Προτεραιότητας</u>	<u>Παρεμβάσεις ΕΤΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΚΤ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΓΤΑΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΤΠΑ</u>
	<p>παράκτιων οικισμών και χωριών με αλιευτική δραστηριότητα και την προστασία και τη βελτίωση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.</p> <p>- Ανασύσταση του παραγωγικού δυναμικού του αλιευτικού τομέα σε περίπτωση που έχει πληγεί από φυσικές ή βιομηχανικές καταστροφές.</p>	<p><b>διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας</b></p> <p>- Παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις για εργοδότηση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού</p> <p>- Προγράμματα κατάρτισης για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.</p> <p>- Προγράμματα κοινωνικής και εργασιακής αποκατάστασης ατόμων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό.</p> <p>- Σχέδιο πιστοποίησης επιχειρήσεων που εφαρμόζουν καλές πρακτικές για ίσες ευκαιρίες.</p> <p><b>(73) Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής στη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση,</b></p>	<p>περιγηγτών για περιβάλλον και πολιτισμό, θεματικά μουσεία).</p> <p><b>Άρθρο 52(β) (ii): Ανακαίνιση και Ανάπτυξη Χωριών</b></p> <p>- Επαρχιακοί δευτερεύοντες δρόμοι (δρόμοι που ενώνουν κοινότητες)</p> <p><b>Άρθρο 52 (β)(i): Βασικές Υπηρεσίες για την Οικονομία και τον Αγροτικό Πληθυσμό</b></p> <p>- Ανάπτυξη κέντρων κοινοτικών / κοινωνικών υπηρεσιών (π.χ. κέντρα απασχόλησης παιδιών και ηλικιωμένων, βιβλιοθήκες)</p> <p>- Ανάπτυξη πολιτιστικών/πολυδύναμων κέντρων, σε πεδινές κοινότητες, με υψόμετρο κάτω των 500 μέτρων.</p> <p><b>Άρθρο 36: Βελτίωση του Περιβάλλοντος και της Υπαίθρου</b></p> <p>- Μέτρα προστασίας του εδάφους και των υδάτων μέσω</p>	<p>- Κίνητρα σε επιχειρήσεις για εγκατάσταση σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές</p> <p>- Παροχή κινήτρων προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις για προώθηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον τουρισμό της υπαίθρου. <i>Εξαιρούνται παρεμβάσεις σε εν λειτουργία γεωργικές μονάδες, καθώς και διαφοροποίηση δραστηριοτήτων των αλιέων (π.χ. αλιευτικός τουρισμός).</i></p> <p><b>(9) Άλλα μέτρα για την τόνωση της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ</b></p> <p>- Πρόγραμμα προβολής τουρισμού υπαίθρου.</p> <p><b>(23) Περιφερειακές –Τοπικοί Οδοί</b></p> <p>- Αναβάθμιση των επαρχιακών κυρίων δρόμων, ιδιαίτερα στις περιοχές της υπαίθρου που δεν</p>

<u>Άξονες Προτεραιότητας</u>	<u>Παρεμβάσεις ΕΤΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΚΤ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΓΤΑΑ</u>	<u>Συμπληρωματικότητα ΕΤΠΑ</u>
		<p>συμπεριλαμβανομένων τη λήψη μέτρων για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και του διαχωρισμού βάσει του φύλου και αύξηση της πρόσβασης στη βασική επαγγελματικής και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και την ποιότητά τους</p> <p>- Χρηματοδότηση παρεμβάσεων για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού συστήματος σε υποβαθμισμένες περιοχές (π.χ. εργοδότηση εκπαιδευτικών που κατέχουν την μητρική γλώσσα των μαθητών, κτλ.)</p> <p>- Προγράμματα κατάρτισης σε θέματα τουρισμού, ειδικότερα σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού της υπαίθρου.</p>	<p>της μείωσης της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης των καλλιεργειών.</p> <p>- Ενίσχυση της βιοποικιλότητας.</p>	<p>επωφελούνται από το αναβαθμισμένο πρωτεύον οδικό δίκτυο κυρίως των ορεινών περιοχών και προώθηση της χρήσης των δημόσιων συγκοινωνιών. <i>Εξαιρούνται οι επαρχιακοί δευτερεύοντες δρόμοι.</i></p> <p><b>(13) Υπηρεσίες για τον Πολίτη</b></p> <p>- Διάχυση ΤΠΕ στην ύπαιθρο</p> <p>- Διευκόλυνση πρόσβασης στις υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα</p> <p>- Δημιουργία / αναβάθμιση υπηρεσιών υγείας</p> <p><b>(59) Ανάπτυξη Πολιτιστικών Υποδομών</b></p> <p>- Δημιουργία υποδομών μεγάλης εμβέλειας και πολυλειτουργικού χαρακτήρα-</p> <p>- Ανάδειξη πολιτιστικών μνημείων και πολιτιστικών πόρων στις αστικές περιοχές</p>



**Παράρτημα 3: Γνωμάτευση Επιτροπής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Νόμος Αρ.102(Ι)/20**



**ΚΥΠΡΙΑΚΗ**

**ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ  
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 17(6) ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ  
ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ/Η  
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ (Αρ. 102(Ι)/2005),  
ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2007-2013**

**1. Εισαγωγή**

Το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών με επιστολή με Αρ. Φακ. 324(R)a και ημερ. 09/10/2006, υπέβαλε Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, σύμφωνα με τις πρόνοιες περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και/ή Προγράμματα Νόμου (Αρ. 102(Ι)/2005), για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013.

**2. Γενικά**

Οι γενικοί στόχοι που καθορίζονται από τον Αλιευτικό Τομέα (Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών) κατά την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας, συνοπτικά έχουν ως ακολούθως:

- Η ορθολογική διαχείριση των αλιευτικών πόρων, η προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας, η προώθηση αλιευτικών μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον και η ανάπτυξη των αλιευτικών δραστηριοτήτων.
- Η αειφόρος ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας με την προώθηση οικονομικά και σε σχέση με το περιβάλλον βιώσιμων επιχειρήσεων, ούτως ώστε η βιομηχανία να μπορεί να ανταπεξέλθει στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού όπως αυτές διαμορφώνονται στη νέα αγορά.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα της μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας με έμφαση στην ποιότητα και υγιεινή των προϊόντων και στην προώθηση τους σε νέες αγορές.
- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αλιευτικού τομέα, καθώς και των διοικητικών και οργανωτικών δομών του.

- Η ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών, η αναβάθμιση των επαγγελματικών ικανοτήτων, η διατήρηση των θέσεων εργασίας, αλλά και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον αλιευτικό τομέα.
- Η προστασία και βελτίωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας έχει διαχωριστεί σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας, οι οποίοι είναι οι παρακάτω:

- **Άξονας Προτεραιότητας 1** – Μέτρα για την Προσαρμογή του Κοινοτικού Αλιευτικού Στόλου.

Ο κύριος στόχος του Άξονα Προτεραιότητας 1 είναι η εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων για την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας σε επίπεδα που να συνάδουν με τα διαθέσιμα αλιευτικά αποθέματα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα τους, καθώς και στον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών σκαφών, ώστε να καταστούν ανταγωνιστικά. Επιπρόσθετα, στηρίζονται ενέργειες οι οποίες στοχεύουν στη βελτίωση και αναβάθμιση του επαγγέλματος, μέσω κοινωνικοποιημένων μέτρων.

- **Άξονας Προτεραιότητας 2** – Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας.

Στόχος του Άξονα Προτεραιότητας 2 είναι η προώθηση βιώσιμων επιχειρήσεων και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας.

Όσον αφορά τον τομέα των υδατοκαλλιεργειών αναμένεται ότι θα ακολουθηθεί στρατηγική η οποία να αναφέρεται στα θέματα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας, της αύξησης της παραγωγής και της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Επίσης, ο Άξονας Προτεραιότητας 2 αναφέρεται και στην ανάπτυξη του κλάδου της μεταποίησης και εμπορίας, με την προώθηση οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων, φιλικών προς το περιβάλλον ούτως ώστε η βιομηχανία να ανταπεξέλθει στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού όπως αυτές διαμορφώνονται στη νέα αγορά.

- **Άξονας Προτεραιότητας 3** – Μέτρα Κοινού Ενδιαφέροντος

Γενικός στόχος του Άξονα Προτεραιότητας 3 είναι η επίτευξη δράσεων συλλογικού ενδιαφέροντος, οι οποίες θα υλοποιούνται με την ενεργό συμμετοχή επιχειρήσεων ή οργανώσεων που ενεργούν εκ μέρους των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων αναγνωρισμένων από το κράτος, και οι οποίες συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Στα πλαίσια των ενεργειών που προβλέπονται στον Άξονα Προτεραιότητας 3 είναι και η δημιουργία τεχνητών υφάλων καθώς επίσης η κατασκευή αλιευτικών λιμένων, καταφύγιων και χώρων εκφόρτωσης.

**- Άξονας Προτεραιότητας 4 – Αειφόρος Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών**

Γενικός στόχος του Άξονα Προτεραιότητας 4 είναι η αειφόρος ανάπτυξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής των αλιευτικών περιοχών.

**- Άξονας Προτεραιότητας 5 – Τεχνική Βοήθεια**

Στόχος του άξονα είναι η επίτευξη στο μέγιστο βαθμό της υλοποίησης των Μέτρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας, καθώς και η αποτελεσματικότερη απορρόφηση της κοινοτικής και εθνικής δαπάνης για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013.

**3. Εξέταση της Μελέτης Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον**

Η ΜΕΕΠ εξετάστηκε από την Επιτροπή Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε στις 22/11/2006.

Κατά την πιο πάνω συνεδρία, αποφασίσθηκε όπως το θέμα ξανασυζητηθεί σε επόμενη συνεδρίαση της Επιτροπής, αφού ληφθούν τα επιπλέον στοιχεία που ζητήθηκαν από το Μελετητή.

Ο Μελετητής υπέβαλλε τα νέα στοιχεία με επιστολή του στην Υπηρεσία Περιβάλλοντος στις 31/01/2007. Η εξέταση των καινούργιων στοιχείων έγινε σε νέα συνεδρίαση της Επιτροπής στις 07/03/2007.

**4. Περιβαλλοντική Γνωμάτευση**

Η Περιβαλλοντική Αρχή, αφού έλαβε υπόψη τη Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής καθώς επίσης και των άλλων παρευρισκομένων, κατέληξε στα πιο κάτω:

(α) Να ετοιμαστεί και εφαρμοστεί από το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, συγκεκριμένο σχέδιο παρακολούθησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το σχέδιο παρακολούθησης θα πρέπει να ετοιμαστεί εντός 6 μηνών και να υποβληθεί στην Υπηρεσία Περιβάλλοντος.

(β) Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού θα πρέπει να κρατείται ενήμερο για τη τυχόν δημιουργία νέων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας, καθώς επίσης και επέκταση των ήδη υφιστάμενων στην περιοχή Βασιλικού. Θα πρέπει να υπάρξει σωστός σχεδιασμός ώστε οι μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας να μην επηρεάσουν τη δημιουργία του Ενεργειακού Κέντρου στην περιοχή αλλά και το αντίθετο.

(γ) Η εταιρεία η οποία θα αναλάβει τον τεμαχισμό και τη διάλυση των σκαφών θα πρέπει να έχει άδεια διαχείρισης αποβλήτων που εκδίδεται με βάση τον περί Στερεών και Επικινδύνων

Αποβλήτων Νόμο του 2002 (Αρ. 215(Ι)/2002) και για την εξασφάλιση της οποίας ο αιτητής θα πρέπει να υποβάλει αίτηση προς την Υπηρεσία Περιβάλλοντος.

(δ) Τυχόν μηχανέλαια τα οποία θα προκύψουν κατά το στάδιο τεμαχισμού και διάλυσης των σκαφών θα πρέπει να συλλέγονται σε κατάλληλους περιέκτες και να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους Κανονισμούς για τη Διαχείριση Χρησιμοποιημένων Ορυκτελαίων (Κ.Δ.Π. 637/2002).

(ε) Το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών θα πρέπει να προωθήσει την εφαρμογή νέων τεχνολογιών στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας, οι οποίες να μειώνουν στο ελάχιστο τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο και στη συνεχή αναβάθμιση τους.

(στ) Στις χερσαίες εγκαταστάσεις που απαιτούνται για τη λειτουργία των ιχθυοτροφείων θα πρέπει να εγκατασταθούν συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων.

Πέραν των πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή εισηγήθηκε όπως οι ιδιοκτήτες ιχθυοτροφείων, παρέχουν αντισταθμιστικά μέτρα στις κοινότητες. Επίσης ισχυρή άποψη της Περιβαλλοντικής Αρχής, είναι ότι το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, στα πλαίσια αδειοδότησης νέων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας, θα πρέπει να μεριμνήσει για την υλοποίηση όλων των απαραίτητων χερσαίων υποδομών για την ευρύτερη ανάπτυξη του τομέα.

Τέλος, για τα επί μέρους έργα που θα πραγματοποιηθούν για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2007 – 2013 και τα οποία καλύπτονται από το περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο (Αρ. 140(Ι)/2005), θα πρέπει να υποβληθούν οι ανάλογες Μελέτες Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον.

**(Ελένη Μαυράκη)**  
**για Αν. Διευθυντή Υπηρεσίας Περιβάλλοντος**  
**Περιβαλλοντική Αρχή**

**19 Απριλίου 2007**

**Παράρτημα 4: Εισηγήσεις που προκύπτουν από τη Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) και ενέργειες ενσωμάτωσης τους στο ΕΠΑΛ.**

Εισηγήσεις ΜΕΕΠ	Ενέργειες Ενσωμάτωσης στο ΕΠΑΛ
<b>Άξονας Προτεραιότητας 1- Μέτρο 1.1 Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων</b>	
Ο ιδιοκτήτης του αποσυρθέντος σκάφους θα πρέπει να προβαίνει σε ακύρωση της σχετικής άδειας στις αρμόδιες αρχές. Προτείνεται όπως για σκοπούς πληροφόρησης του κοινού, η απόσυρση του εν λόγω σκάφους κοινοποιείται στα ΜΜΕ.	Σύμφωνα με τον περί Αλιείας Νόμο, οι άδειες αλιείας σχετίζονται με τα σκάφη, άρα με τη διάλυση του σκάφους και τη διαγραφή του από το ΜΑΣ ακυρώνεται αυτόματα και η σχετική άδεια. Η πληροφόρηση του κοινού θα γίνεται στα πλαίσια των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας του προγράμματος.
Η εταιρεία, η οποία θα αναλάβει τον τεμαχισμό και διάλυση του σκάφους, θα πρέπει να καταθέτει στις αρμόδιες αρχές όλες τις σχετικές άδειες που έχει εξασφαλίσει σχετικά με τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων (μηχανέλαια, καύσιμα κλπ).	Έχει ενσωματωθεί στο Μέτρο 1.1 η σχετική πρόνοια ότι «η διάλυση των αλιευτικών σκαφών πρέπει να γίνεται από κατάλληλα εξουσιοδοτημένες και αδειοδοτημένες εταιρείες, οι οποίες διαθέτουν το απαραίτητο και κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, τον αναγκαίο τεχνικό εξοπλισμό και τις αναγκαίες άδειες για τη διάθεση/ απόρριψη/ ανακύκλωση των υλικών που θα προκύψουν, ώστε να διασφαλίζεται ότι δε θα προκληθεί οποιαδήποτε ρύπανση στο περιβάλλον».
Για την απόσυρση και τεμαχισμό των σκαφών προτείνεται όπως υποβάλλεται στην Υπηρεσία Περιβάλλοντος σχετική έκθεση στην οποία να αναφέρονται λεπτομερώς όλες οι ενέργειες για τον τεμαχισμό και διάλυση του σκάφους, τη μεθοδολογία συλλογής επεξεργασίας και διαχείρισης αποβλήτων, καθώς επίσης και το είδος και ποσότητες των αποβλήτων.	Πριν την υλοποίηση των έργων θα εκδίδεται πιστοποιητικό συμβατότητας από την Περιβαλλοντική Αρχή. Η εταιρεία πρέπει να έχει άδεια διαχείρισης αποβλήτων που εκδίδεται με βάση τον περί Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων Νόμο του 2002 (Αρ. 215(Ι)/2002, μετά από αίτηση στην Υπηρεσία Περιβάλλοντος. Τυχόν μηχανέλαια που θα προκύψουν κατά το στάδιο τεμαχισμού και διάλυσης του σκάφους θα πρέπει να συλλέγονται σε κατάλληλους περιέκτες και να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους Κανονισμούς για τη Διαχείριση Χρησιμοποιημένων Ορυκτελαίων (Κ.Δ.Π 637/2002).

Εισηγήσεις ΜΕΕΠ	Ενέργειες Ενσωμάτωσης στο ΕΠΑΛ
<b>Άξονας Προτεραιότητας 1 - Μέτρο 1.3 Επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών και επιλεκτικότητα</b>	
Εκσυγχρονισμός σκαφών μέσω εγκατάστασης εξοπλισμού και νέων κατασκευών επί των σκαφών χωρίς όμως να αυξάνεται η δυναμικότητα του σκάφους. Εγκατάσταση και εφαρμογή πιο επιλεκτικών μεθόδων αλίευσης επί των σκαφών.	Η επιλογή των νέων τεχνολογιών που θα εγκατασταθούν στα αλιευτικά σκάφη θα εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή που είναι το ΤΑΘΕ, το οποίο θα επιθεωρεί την εφαρμογή και λειτουργία τους.
Αλλαγή μηχανών επί των σκαφών για σκοπούς εξοικονόμησης ενέργειας. Καταγραφή της δυναμικότητας της παλαιάς μηχανής και αρχειοθέτηση από τις Αρμόδιες Αρχές (ΤΑΘΕ). Ετοιμασία και συμπλήρωση εντύπων στα οποία θα παρουσιάζονται τα περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη από την αντικατάσταση της παλαιάς μηχανής σε σχέση με τη νέα.	Η καταγραφή της δυναμικότητας της παλαιάς μηχανής εφαρμόζεται από το ΤΑΘΕ, σύμφωνα με τους Κανονισμούς του ΜΑΣ. Η αντικατάσταση μιας παλιάς μηχανής από μια νέα με ίδια ή μικρότερη ισχύ διασφαλίζει τα περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη, π.χ. λιγότερους ρύπους – μεγαλύτερη απόδοση.
Οι παλαιές μηχανές θα πρέπει να διαχειρίζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία περί επικίνδυνων αποβλήτων. Για το σκοπό αυτό, προτείνεται είτε η επαναχρησιμοποίηση της παλαιάς μηχανής για άλλους είδους δραστηριότητες, είτε η παράδοση της σε αδειοδοτημένες εταιρείες για την κατάλληλη διαχείριση των αποβλήτων και των υπολειμμάτων.	Έχει ενσωματωθεί στο Μέτρο 1.3 η σχετική πρόνοια ότι «κατά την αλλαγή των μηχανών θα λαμβάνεται υπόψη η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με τον περί Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων Νόμο του 2002 (Αρ. 215(Ι)/2002. Τυχόν μηχανέλαια που θα προκύψουν κατά το στάδιο αλλαγής της μηχανής θα πρέπει να συλλέγονται σε κατάλληλους περιέκτες και να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους Κανονισμούς για τη Διαχείριση Χρησιμοποιημένων Ορυκτελαίων (Κ.Δ.Π 637/2002)».
<b>Άξονας Προτεραιότητας 2 - Μέτρο 2.1 Υδατοκαλλιέργεια</b>	
Εκπόνηση Μελέτης Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για όλες τις νέες μονάδες ή τυχόν σημαντικές επεκτάσεις των υφιστάμενων μονάδων. Αυστηρή τήρηση της νομοθεσίας που διέπει την προστασία του περιβάλλοντος, αφού πριν την έκδοση οποιωνδήποτε αδειών για επέκταση ή νέα μονάδα θα πρέπει να εξασφαλίζεται άδεια και περιβαλλοντική έγκριση.	Για την ίδρυση και/ή επέκταση μονάδας υδατοκαλλιέργειας ο αιτητής πρέπει να εκπονήσει, βάσει της κείμενης νομοθεσίας, (Ν.140(Ι)/2005) τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), η οποία εγκρίνεται από την Περιβαλλοντική Αρχή. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος για την αδειοδότηση και χρηματοδότηση τέτοιου είδους επενδύσεων.

Εισηγήσεις ΜΕΕΠ	Ενέργειες Ενσωμάτωσης στο ΕΠΑΛ
<p>Περιβαλλοντική αξιολόγηση της περιοχής στην οποία θα εγκατασταθούν οι ιχθυοκλωβοί 3 χρόνια μετά τη λειτουργία τους. Προτείνεται όπως στην έκθεση ετοιμαστεί μοντέλο φόρτισης της στήλης του νερού από τις διεργασίες που επιτελούνται στη μονάδα θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας, στο οποίο θα λαμβάνονται υπόψη το είδος και ποσότητες τροφής και αποβλήτων, ενώ θα πρέπει να αντιπαραβάλλεται με πραγματικά δεδομένα από χημικές αναλύσεις.</p>	<p>Η διατήρηση της καλής οικολογικής κατάστασης του θαλασσιού περιβάλλοντος αποτελεί πρωταρχικό άξονα προτεραιότητας και στα πλαίσια αυτά γίνεται παρακολούθηση της ποιότητας των θαλάσσιων υδάτων, της οικολογίας και της βιοποικιλότητας. Επιπλέον, γίνονται διάφορες οικολογικές μελέτες όπου αξιολογούνται οι επιπτώσεις διαφόρων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα. Η διεκπεραίωση προγράμματος περιβαλλοντικού ελέγχου για τις επιπτώσεις της υδατοκαλλιέργειας στο θαλάσσιο περιβάλλον είναι υποχρεωτική για κάθε μονάδα υδατοκαλλιέργειας, σύμφωνα με τους περί Υδατοκαλλιέργειας (Γενικούς) Κανονισμούς του 2002.</p>
<p>Φωτογράφιση του βυθού στην περιοχή που θα εγκατασταθεί η νέα μονάδα θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας πριν από την υλοποίηση της ανάπτυξης, και παρουσίαση των στοιχείων, κυρίως στοιχείων που αφορούν την βενθική πανίδα και χλωρίδα. Φωτογράφιση της περιοχής στην οποία θα εγκατασταθεί η Μονάδα δυο φορές ανά έτος, και σύγκριση των στοιχείων με την αρχική κατάσταση της περιοχής πριν την υλοποίηση της ανάπτυξης. Χημικές αναλύσεις της στήλης του νερού πριν την υλοποίηση της ανάπτυξης, και επανάληψη των χημικών αναλύσεων μια φορά ανά έτος.</p>	<p>Περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα περιβαλλοντικού ελέγχου για τις επιπτώσεις της υδατοκαλλιέργειας στο θαλάσσιο περιβάλλον που είναι υποχρεωτικό για κάθε μονάδα υδατοκαλλιέργειας, σύμφωνα με τους περί Υδατοκαλλιέργειας (Γενικούς) Κανονισμούς του 2002.</p>
<p>Αυστηρή εφαρμογή όλων των προτύπων ασφάλειας και υγείας των ιχθύων. Καθορισμός αυστηρών προγραμμάτων σίτισης των ιχθύων και κτηνιατρικοί έλεγχοι από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, συμπεριλαμβανομένου κτηνιάτρου. Κατάλληλοι κτηνιατρικοί έλεγχοι ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Εφαρμογή κανονισμών περί της υγείας των ιχθύων και διενέργεια εμβολιασμών. Σχεδιασμός και Εφαρμογή Προγράμματος Έκτακτης ανάγκης για έκτακτες περιπτώσεις όπως επιδημίες, προβλήματα λειτουργίας στη Μονάδα, καταστροφή ιχθυοκλωβών και διαφυγή ιχθύων στο θαλάσσιο περιβάλλον.</p>	<p>Εφαρμογή του σχετικού κώδικα καλών πρακτικών και της σχετικής νομοθεσίας σε συνεργασία με τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες. Αποτελεί όρο στην άδεια ίδρυσης και λειτουργίας των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.</p>

Εφαρμογή νέων τεχνολογιών οι οποίες μειώνουν στο ελάχιστο τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και συνεχής αναβάθμιση τους.	Θα υλοποιηθεί μέσω της αντίστοιχης δράσης του Μέτρου 2.1.
<b>Άξονας Προτεραιότητας 2 - Μέτρο 2.3 Μεταποίηση και Εμπορία</b>	
<p>Υποχρεωτική εφαρμογή όλων των νομοθετικών κανονισμών, όπως την εφαρμογή αυστηρών προτύπων υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εμπορίας και μεταποίησης, όπως για παράδειγμα σύστημα Ελέγχου και Ποιότητας Τροφίμων. Για την υλοποίηση των νέων μονάδων θα πρέπει να εξασφαλίζονται όλες οι απαραίτητες άδειες από τις αρμόδιες Αρχές, συμπεριλαμβανομένης της Περιβαλλοντικής Άδειας, όπου θα πρέπει να καθορίζονται όλες οι πρακτικές συλλογής και επεξεργασίας αποβλήτων που θα ακολουθεί η κάθε μονάδα.</p> <p>Στις υφιστάμενες μονάδες θα πρέπει να εγκατασταθούν συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων από τις διεργασίες μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, τα οποία και θα πρέπει να εγκαθίστανται από εξειδικευμένους συμβούλους σε συνεργασία με τους ιδιοκτήτες.</p> <p>Προτείνεται όπως για τη διάθεση στην αγορά νέων ειδών αλιευτικών προϊόντων διεξάγονται όλες οι απαραίτητες μελέτες, ούτως ώστε να διαφαίνεται η οικονομική βιωσιμότητα της επένδυσης.</p>	<p>Η τήρηση της νομοθεσίας, η διεξαγωγή μελετών και όλες οι απαιτούμενες άδειες θα ζητούνται κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Μέτρου 2.3.</p> <p>Έχει ενσωματωθεί στο Μέτρο 2.3 η σχετική πρόνοια ότι «Στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας θα προωθηθεί η εφαρμογή νέων τεχνολογιών που θα μειώνουν στο ελάχιστο τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Στις χερσαίες εγκαταστάσεις των μονάδων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, θα πρέπει να εγκατασταθούν συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, ενώ στην περίπτωση ίδρυσης νέων μονάδων θα διασφαλίζεται η ύπαρξη όλων των απαραίτητων χερσαίων υποδομών».</p> <p>Για τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του Μέτρου 2.3 θα τηρούνται οι πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου 140(Ι)/2005.</p>
<b>Άξονας Προτεραιότητας 3</b>	
Εισηγήσεις για την κατασκευή του τεχνητού υφάλου (Μέτρο 3.2).	Οι εισηγήσεις έχουν ληφθεί υπόψη στη μελέτη για τον τεχνητό ύφαλο στην Αμαθούντα. Το ίδιο θα εφαρμοστεί και στην κατασκευή και των άλλων τεχνητών υφάλων.
Εισηγήσεις για την κατασκευή του αλιευτικού καταφυγίου στο Ζύγι και για την κατασκευή της ιχθυόσκαλας (Μέτρο 3.3).	Έχει ενσωματωθεί στο Μέτρο 3.3 η σχετική πρόνοια ότι «Για τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του Μέτρου 3.3 και αφορούν την κατασκευή του αλιευτικού καταφυγίου και της ιχθυόσκαλας θα υποβληθούν στην Περιβαλλοντική Αρχή οι Μελέτες Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, σύμφωνα με τον περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο 140(Ι)/2005».



**Παράρτημα 5: Ενσωμάτωση των συμπερασμάτων της αξιολόγησης στο ΕΠΑΛ**

Τομέας Αξιολόγησης	Συμβολή της Ex-Ante αξιολόγησης	Ενσωμάτωση στο τελικό προγραμματικό κείμενο
Αξιολόγηση της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης και των προσδιορισθεισών αναγκών και SWOT ανάλυση	<p>Στο πλαίσιο της Ex – Ante έγινε αναλυτική διερεύνηση ιεράρχηση και κωδικοποίηση των αναγκών του αλιευτικού κλάδου, καθώς και αντιστοίχιση με τους αναπτυξιακούς στόχους που θέτει το ΕΠΑΛ.</p> <p>Διαπιστώθηκαν μικρές ελλείψεις στον ακριβή εντοπισμό των προβληματικών σημείων κάθε κλάδου και στον σαφή προσδιορισμό των αιτίων των προβλημάτων που εντοπίζονται.</p> <p>Έγιναν προτάσεις για την αναδιατύπωση και εσωτερική μεταφορά και αφαίρεση κάποιων από τους γενικούς και ειδικούς στόχους του προγράμματος με βάση τις διαπιστούμενες ανάγκες του αλιευτικού τομέα.</p> <p>Η SWOT ανάλυση του προγράμματος εξετάστηκε ως προς την πληρότητα και την αντιπροσωπευτικότητα της.</p>	<p>Συμπληρώσεις έγιναν σε τμήματα της ανάλυσης του αλιευτικού τομέα (Μέρος Ι) του ΕΠΑΛ.</p> <p>Συμπληρώθηκαν σημεία στην SWOT ανάλυση.</p> <p>Προστέθηκε συμπερασματικό κείμενο στην ενότητα ανάλυσης του αλιευτικού τομέα.</p> <p>Οι προτάσεις της Ex-ante ενσωματώθηκαν στο ΕΠΑΛ και βελτιώνοντας τη στοχοθεσία του.</p> <p>Συγκεκριμένοι Γενικοί και Ειδικοί Στόχοι αναδιατυπώθηκαν, συμπληρώθηκαν ή αφαιρέθηκαν.</p> <p>Η τελική ανάλυση της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης του αλιευτικού κλάδου κρίθηκε σε γενικές γραμμές επαρκής.</p>
Εσωτερική συνοχή του ΕΠΑΛ	<p>Διερευνήθηκε η εσωτερική συνοχή του ΕΠΑΛ σε ότι αφορά τους στόχους που θέτει και τα προτεινόμενα μέτρα σε κάθε Άξονα προτεραιότητας.</p> <p>Εξετάστηκε η συσχέτιση των αναγκών του αλιευτικού τομέα με τα προβλεπόμενα μέτρα.</p>	<p>Στο ΕΠΑΛ περιλαμβάνονται στόχοι που απαντούν στις ανάγκες του αλιευτικού τομέα.</p> <p>Κρίνεται ότι οι στόχοι που θέτει το πρόγραμμα μπορεί να επιτευχθούν μέσω της υλοποίησης των προτεινόμενων μέτρων σε κάθε άξονα προτεραιότητας</p> <p>Ως τελικό αποτέλεσμα ενδυναμώθηκε η εσωτερική δομή και συνέπεια του προγραμματικού κειμένου</p>
Κατανομή των διαθέσιμων οικονομικών πόρων ανά Άξονα προτεραιότητα	<p>Διερευνήθηκε η κατανομή των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για την υλοποίηση του ΕΠΑΛ σε κάθε άξονα προτεραιότητας.</p>	<p>Η κατανομή των διαθέσιμων οικονομικών πόρων στους άξονες προτεραιότητας του ΕΠΑΛ είναι σύμφωνη με τους στόχους που τίθενται, τις ανάγκες και τα δεδομένα του Κυπριακού αλιευτικού τομέα</p>

Τομέας Αξιολόγησης	Συμβολή της Ex-Ante αξιολόγησης	Ενσωμάτωση στο τελικό προγραμματικό κείμενο
Συνάφεια με την εθνική στρατηγική για τον αλιευτικό τομέα	Εξετάστηκε η συνοχή του ΕΠΑΛ με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο (ΕΣΣ) Αλιείας 2007-2013 και τονίστηκε η ανάγκη αρμονικής σχέσης μεταξύ των δύο προγραμματικών κειμένων.	Το ΕΠΑΛ είναι απολύτως συμβατό με το στρατηγικό σχεδιασμό για τον αλιευτικό τομέα, όπως περιγράφεται στο ΕΣΣ Αλιείας 2007-2013.
Συνάφεια με την κοινοτική πολιτική	<p>Αναλύθηκε το περιεχόμενο και οι απαιτήσεις των κανονισμών 1198/2006/ΕΚ και 498/2007/ΕΚ ως προς την ανάπτυξη του ΕΠΑΛ 2007-2013 και επισημάνθηκαν τα σημεία που χρήζουν προσοχής.</p> <p>Ειδική διερεύνηση έγινε πάνω στους ενδεχόμενους τρόπους ανάπτυξης του Άξονα προτεραιότητας 4.</p> <p>Έγινε εκτενής αναφορά στις αρχές της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, της Λισσαβόνας και του Γκετεμποργκ και στον τρόπο με τον οποίο οι αρχές αυτές θα πρέπει να διέπουν τον επιχειρησιακό σχεδιασμό.</p>	<p>Έγιναν προσθήκες - συμπληρώσεις σε συγκεκριμένα σημεία του ΕΠΑΛ και προστέθηκαν αναφορές σε σχετικά θέματα όπως οι αλιευτικές περιοχές και το ανθρώπινο δυναμικό του αλιευτικού τομέα</p> <p>Βελτιώθηκε ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και η πληρότητα του ΕΠΑΛ και βελτιώθηκε το περιεχόμενο των αξόνων προτεραιότητας.</p> <p>Επίσης, αποσαφηνίστηκε ο τρόπος ανάπτυξης του Άξονα προτεραιότητας 4 στην Κύπρο.</p> <p>Το τελικό κείμενο του ΕΠΑΛ εμφανίζει ικανοποιητική συνοχή με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες τους στόχους και της αρχές των Ευρωπαϊκών στρατηγικών κειμένων και βρίσκεται σε συμφωνία και με τους Κανονισμούς 1198/2006 και 498/2007 για το Ευρωπαϊκό Αλιευτικό Ταμείο.</p>
Ενσωμάτωση της διαδικασίας Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον στο ΕΠΑΛ	Επισημάνθηκε η έλλειψη στο ΕΠΑΛ των κύριων συμπερασμάτων της Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (SEA) στα προσχέδια του ΕΠΑΛ.	Τα συμπεράσματα και οι προβλέψεις της Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (SEA) ενσωματώθηκαν στο ΕΠΑΛ μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης
Συμπληρωματικότητα με άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα	Εξετάστηκε η συμπληρωματικότητα των προβλεπόμενων μέτρων των αξόνων προτεραιότητας του ΕΠΑΛ με άλλα τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΕΓΤΑΑ .	Τα προβλεπόμενα μέτρα σε κάθε άξονα προτεραιότητας εμφανίζουν ικανοποιητική συμπληρωματικότητα με τους άξονες προτεραιότητας άλλων τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Τομέας Αξιολόγησης	Συμβολή της Ex-Ante αξιολόγησης	Ενσωμάτωση στο τελικό προγραμματικό κείμενο
Διατάξεις Εφαρμογής	<p>Εξετάστηκε η αποτελεσματικότητα των προβλεπόμενων μηχανισμών υλοποίησης του ΕΠΑΛ και η συμφωνία τους με τις πρόνοιες των Κανονισμών 1198/2006/ΕΚ και 498/2007/ΕΚ.</p> <p>Δόθηκαν γενικές κατευθύνσεις για την ολοκλήρωση των διατάξεων εφαρμογής.</p>	<p>Οι αρχές που ορίστηκαν και η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ αυτών όπως οριστικοποιήθηκαν κρίνονται επαρκείς για την αποτελεσματική εφαρμογή του ΕΠΑΛ και σε συμφωνία με τις πρόνοιες των κανονισμών 1198/2006/ΕΚ και 498/2007/ΕΚ.</p>
Τεχνική αρτιότητα και εσωτερική συμφωνία δεδομένων – Συμπληρώσεις περιεχομένου	<p>Επισημάνθηκαν τα οργανωτικά οφέλη που αποκομίσθηκαν από την εφαρμογή του Ενιαίου Εγγράφου Προγραμματισμού Αλιείας 2004-2006.</p> <p>Επισημάνθηκαν κάποιες αναντιστοιχίες στα ποσοτικά δεδομένα που παρουσιάζονταν σε διάφορα σημεία του ΕΠΑΛ.</p>	<p>Αντίστοιχες προσθήκες έγιναν στο τμήμα που αναφέρεται στα διδάγματα που αποκομίσθηκαν κατά την εφαρμογή του ΕΕΠΑΛ της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου.</p> <p>Διορθώθηκαν τα ποσοτικά δεδομένα στους πίνακες και την ανάλυση του ΕΠΑΛ 2007-2013.</p>
Σύστημα και δείκτες παρακολούθησης	<p>Δόθηκαν γενικές και ειδικές κατευθύνσεις για την επιλογή δεικτών και καταρτίστηκε κατάλογος πιθανών δεικτών ανά άξονα για την επιλογή των πιο πρόσφορων από αυτούς.</p>	<p>Οριστικοποιήθηκε οργανωμένο σύστημα δεικτών παρακολούθησης ανά Άξονα προτεραιότητας λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές προτάσεις της Ex-ante αξιολόγησης.</p> <p>Οι τελικοί επιλεγέντες δείκτες κρίνονται επαρκείς, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος και την κλίμακα του προγράμματος, καθώς και το επίπεδο της διαθέσιμης πληροφορίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση.</p>

## Παράρτημα 6: Αλιευτική ικανότητα και παραγωγή ανά κατηγορία αλιευτικών σκαφών

### A. Παράκτια Αλιεία

YEAR	PRODUCTION M.TONS	WORKING DAYS	No. OF BOATS	FLEET TOTAL m. O.A.L.	FLEET TOTAL KW	PRODUCTION/ WORKING DAY Kg
1996	1.648,50	110.124	500	4.216,00	17.107,35	14,97
1997	1.498,00	96.657	466	3.724,00	14.731,62	15,50
1998	1.520,90	101.289	490	3.945,00	15.837,50	15,02
1999	1.299,60	113.589	498	4.017,30	16.743,75	11,44
2000	1.341,40	111.391	500	4.274,10	19.130,51	12,04
2001	1.168,70	101.098	500	4.015,00	16.085,29	11,56
2002	1.062,80	84.257	500	4.135,80	19.479,04	12,61
2003	972,50	72.588	500	4.033,50	17.713,60	13,40
2004	964,23	73.072	500	4.042,15	17.619,98	13,20
2005	946,93	84.400	500	4.073,75	19.383,62	11,22
2006	1.006,90	89.152	457	3.755,61	17.922,80	11,29

### B. Τράτες βυθού που αλιεύουν στα χωρικά ύδατα της Κύπρου

YEAR	PRODUCTION M.TONS	WORKING DAYS	No. OF BOATS	FLEET TOTAL m. O.A.L.	FLEET TOTAL KW	PRODUCTION/ WORKING DAY Kg
1996	526,7	1.321	8	187,6	1683	398,7
1997	462,5	1.308	8	187,6	1683	353,6
1998	451,0	1.305	8	187,6	1683	345,6
1999	405,8	1.308	8	193,0	2474	310,2
2000	313,6	1.000	8	193,0	2474	313,6
2001	415,6	1.305	8	193,2	2474	318,5
2002	375,3	1.412	8	191,9	2500	265,8
2003	394,0	1.388	8	191,9	2500	283,8
2004	387,3	1.380	8	191,9	2500	280,7
2005	217,6	1.018	8	191,9	2379	213,8
2006	233,8	726	4	95,6	1077,2	322,0

**Γ. Τράτες βυθού που αλιεύουν στα διεθνή ύδατα**

YEAR	PRODUCTION M.TONS	WORKING DAYS	No. OF BOATS	FLEET TOTAL m. O.A.L.	FLEET TOTAL KW	PRODUCTION/ WORKING DAY Kg
1996	333,9	852,0	10	235,3	2805	391,9
1997	275,9	769,0	11	265,1	3232	358,8
1998	350,7	1.051	13	258,7	3040	333,7
1999	420,3	1.155	13	288,6	3717	363,9
2000	406,8	1.309	12	292,5	4022	310,8
2001	425,2	2.316	16	387,7	5568	183,6
2002	236,7	916,0	22	531,1	7105	258,4
2003	222,6	1102,0	16	381,0	6598	202,0
2004	123,4	874	16	370,3	5127	141,2
2005	147,8	591	6	144,5	800	250,2
2006	259,7	910	8	220,4	1147	285,4

**Δ. Πολυδύναμα Σκάφη**

YEAR	PRODUCTION M.TONS	WORKING DAYS	No. OF BOATS	FLEET TOTAL m. O.A.L.	FLEET TOTAL KW	PRODUCTION/ WORKING DAY Kg
1996	74,9	803				93,3
1997	71,3	778				91,6
1998	94,5	679				139,2
1999	139,5	1.146				121,7
2000	157,1	1.286				122,2
2001	237,1	1.615	24	405,3	4386	146,8
2002	211,2	2.006	24	378,9	4008	105,3
2003	132,8	1.446	33	499,9	6754	91,8
2004	408,7	1868	38	581,1	7089	218,8
2005	538,9	2225	34	561,2	7108	242,2
2006	636,5	1999	34	543,16	5767	318,4

